Praktični vodiči i alati

EUROPEAN UNION AGENCY FOR ASYLUM

Praktični vodič za traženje obitelji

2. izdanje

Travanj 2025.

Praktični vodič za traženje obitelji

2. izdanje

Travanj 2025.

Europski potporni ured za azil (EASO) preimenovan je 19. siječnja 2022. u Agenciju Europske unije za azil (EUAA). Sva upućivanja na EASO, njegove proizvode i tijela treba tumačiti kao upućivanje na EUAA.

Izjava o odricanju od odgovornosti

Ovaj vodič pripremljen je ne dovodeći u pitanje načelo da samo Sud Europske unije može dati mjerodavno tumačenje prava EU-a.

Odluka o odobravanju ili uskraćivanju međunarodne zaštite nikada se ne bi trebala temeljiti na rezultatima rada tijela EU-a na traženju obitelji.

Rukopis dovršen u travnju 2025.

2. izdanje

Ni Agencija Europske unije za azil (EUAA) ni osobe koje djeluju u njezino ime ne odgovaraju za uporabu podataka iz ove publikacije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2026.

Print ISBN 978-92-9418-259-3 doi:10.2847/9758203 BZ-01-25-003-HR-C

PDF ISBN 978-92-9418-258-6 doi:10.2847/6467250 BZ-01-25-003-HR-N

© Agencija Europske unije za azil (EUAA), 2026.

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet navođenja izvora.

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu EUAA-a možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava. EUAA ne posjeduje autorsko pravo koje se odnosi na sljedeće elemente:

— naslovnica, ilustracija, lolloj © AdobeStock, 2024,
— stranica 61., ilustracija, Imsuniyah © Adobe Stock,
— stranica 61., ilustracija, ศิริธัญญา ต้นสกุล © Adobe Stock,
— stranica 62., ilustracija, neatlynatly © Adobe Stock,
— stranica 63, ilustracija, Bendix © Adobe Stock.

O vodiču

Razlog izdavanja ovog vodiča. Misija je Agencije Europske unije za azil (EUAA) olakšati i podržati aktivnosti država članica EU-a i zemalja pridruženih schengenskom području (zemlje područja EU+) ([1]) u provedbi zajedničkog europskog sustava azila (CEAS). U skladu sa svojim općim ciljem promicanja ispravne i učinkovite provedbe CEAS-a i omogućavanja konvergencije, EUAA razvija zajedničke operativne standarde i pokazatelje, smjernice i praktične alate.

Pravnim instrumentima koji čine CEAS utvrđena je obveza država članica Europske unije da pronađu članove obitelji odrasle djece i djece bez pratnje koja su tražitelji međunarodne zaštite. Stupanjem na snagu Pakta o migracijama i azilu ([2]) EUAA je ovlašten preispitati i uskladiti svoje operativne standarde, pokazatelje, smjernice i protokole osposobljavanja s CEAS-om. U članku 22. Uredbe (EU) 2024/1351 o upravljanju azilom i migracijama ([3]) posebno se naglašava odgovornost EUAA-a za izradu obrazaca i smjernica za traženje obitelji, koji su ključni za učinkovitu primjenu kriterija povezanih s obitelji u okviru mehanizma za određivanje odgovornosti.

Kako bi se zemljama područja EU+ pomoglo u ispunjavanju njihovih obveza u pogledu pokretanja postupka za traženje obitelji, EUAA-ov praktični vodič za traženje obitelji iz 2016. ([4]) ažuriran je kako bi se osigurala usklađenost s novim pravnim okvirom i povećala njegova učinkovitost u olakšavanju pravodobnog i točnog spajanja obitelji u okviru postupka azila.

Dio I. ovog vodiča pruža sveobuhvatan pristup traženju obitelji za tražitelje međunarodne zaštite, s naglaskom na postupcima koji se odnose na spajanje razdvojenih članova obitelji. Obuhvaća traženje obitelji koje će se provoditi u zemljama područja EU+ i trećim zemljama.

Dio II. ovog vodiča služi kao vrijedan resurs za stručnjake koji rade na traženju ili identifikaciji članova obitelji u kontekstu utvrđivanja odgovornosti za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Pružanjem podrške nadležnim tijelima u uspostavi odgovarajućih postupaka, utvrđivanju potrebnih resursa i planiranju postupaka, vodič može doprinijeti određivanju prioriteta i ranom otkrivanju potencijalnih slučajeva spajanja obitelji. U konačnici može doprinijeti poboljšanju postupaka spajanja obitelji u zemljama područja EU+. Iako se u vodiču opisuju ključni aspekti traženja obitelji iz Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, ne pružaju se pojedinosti o postupku donošenja odluka.

Kako je vodič pripremljen? Dio I. pripremili su stručnjaci iz cijelog EU-a, uz vrijedne doprinose Europske komisije, Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice i Fonda Ujedinjenih naroda za djecu (UNICEF). Pripremu je olakšao i koordinirao EUAA. Prije dovršetka vodiča provedeno je savjetovanje o njemu sa svim zemljama područja EU+ putem EUAA-ove

([1]) 27 država članica EU-a te Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska.
([2]) Europska komisija, Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, „Pakt o migracijama i azilu", mrežno mjesto Europske komisije, 21. svibnja 2024., pristupljeno 17. siječnja 2025., https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en.
([3]) Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).
([4]) EASO, *Practical Guide on Family Tracing*, ožujak 2016.

mreže stručnjaka za ranjivost (VEN). EUAA želi zahvaliti članovima radne skupine koji su pregledali i podržali nacrt ovog vodiča. To su: Kristina Korsch (Njemačka), Loraine Buhagiar Bartolo (Malta), Evita Armouti (Ured Crvenog križa u EU-u ([5])) i organizacija za skrb o mladima Nidos ([6]).

Dio II. sastavio je EUAA s radnom skupinom stručnjaka iz odjela za dablinski postupak diljem Europe, koju čine Vicky Fotou (Grčka), Kristina Korsch (Njemačka), Franc Kumer (Slovenija), Jan-Jouke Mulder (Nizozemska), Matteo Tedde (Italija) i Arune Wallin (Švedska). U okviru referentne skupine stupljeno je u kontakt i s organizacijama uključenima u traženje obitelji, među kojima su Ured Crvenog križa u EU-u i Safe Passage, te s Visokim povjerenikom Ujedinjenih naroda za izbjeglice ([7]). Europska komisija također je dala početni doprinos i sudjelovala u savjetovanjima. EUAA je olakšao i koordinirao pripremu dokumenta. Dokument je prije dovršetka dostavljen svim zemljama područja EU+ putem EUAA-ove mreže za dablinski postupak. Smjernice je donio Upravni odbor EUAA-a u travnju 2025.

Komu je ovaj vodič namijenjen? Ovaj je vodič prvenstveno namijenjen članovima osoblja koji rade u predmetima traženja članova obitelji ili spajanja obitelji, službenicima za zaštitu djece, skrbnicima ([8]), stručnjacima za azil, voditeljima intervjua i donositeljima odluka. Namijenjen je i službenicima za politiku, rukovoditeljima i višim savjetnicima kako bi im se pružila podrška u osmišljavanju radnih postupaka i poboljšanju unutarnjih postupaka. Osim toga, ove su smjernice usmjerene na osoblje koje može utvrditi moguće slučajeve spajanja obitelji, kao što su službenici za prvi kontakt, osoblje uključeno u dubinsku provjeru, registracijsko osoblje, imigracijska policija i službenici za prihvat. Ovaj je alat također koristan službenicima za kvalitetu i svim drugim osobama koje rade ili djeluju u području međunarodne zaštite u kontekstu EU-a. Službenici za predmet u odjelima za upravljanje azilom i migracijama i pravni savjetnici također su ciljna publika ovih smjernica.

Kako upotrebljavati ovaj vodič? Ovo je referentni dokument za stručnjake koji rade u području traženja obitelji.

Dio I. sadržava sveobuhvatne smjernice koje se odnose na traženje obitelji u zemljama područja EU+ i trećim zemljama. Strukturiran je u tri poglavlja koja obuhvaćaju pravni okvir, postupak traženja obitelji u praktičnom smislu te pregled najboljih primjera iz prakse i primijenjenih metoda. Te bi smjernice trebalo čitati zajedno s dijelom II.

Dio II. sastoji se od općeg uvoda u spajanje obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama, uključujući ključne definicije. Opisani koraci predstavljaju opći tijek postupka traženja obitelji u kontekstu određivanja odgovornosti. Međutim, priznaje se da mogu postojati razlike u načinu na koji je postupak organiziran u pojedinoj zemlji područja EU+. Prilozima i tablicama nastoji se olakšati praktična suradnja među uključenim dionicima. Dokument sadržava okvire s dobrim primjerima iz prakse, kontrolne popise i ključne informacije koje treba istaknuti. Trebalo bi ga čitati zajedno s dijelom I.

([5]) Imajte na umu da konačna verzija smjernica ne odražava nužno stajališta Ureda Crvenog križa u EU-u i njegovih članova.
([6]) Nidos, „Nidos and Europe”, mrežno mjesto Nidos in Europe, bez datuma, pristupljeno 4. studenoga 2024., https://nidosineurope.eu/.
([7]) Imajte na umu da konačna verzija smjernica ne odražava nužno stajalište UNHCR-a.
([8]) U zakonodavstvu EU-a upotrebljavaju se pojmovi „skrbnik” i „zastupnik” kako bi se opisala osoba imenovana za pružanje pomoći i podrške djeci bez pratnje ili djeci čiji roditelji ne mogu ostvariti roditeljska prava. Pojmovi se često upotrebljavaju kao sinonimi. Bez obzira na terminologiju, predviđeno značenje ostaje isto. Više pojedinosti potražite u okviru „Terminologija”.

Obrasci za traženje obitelji ([9]) nadopunjuju uporabu smjernica.

Povezanost vodiča s nacionalnim zakonodavstvom i praksom. Riječ je o neobvezujućem alatu za konvergenciju čiji je cilj promicanje usklađivanja praksi zemalja područja EU+ u traženju obitelji. Nije pravno obvezujuć. Odražava zajednički dogovorene standarde i ne predstavlja pravno tumačenje bilo koje pravne odredbe ili presude. Smjernice nude praktična rješenja za provedbu odredbi povezanih s obitelji u zakonodavstvu i predlažu načine za organizaciju tijeka rada. Ističu se i dobri primjeri iz prakse koji bi mogli pomoći u ublažavanju određenih izazova.

Kako je ovaj vodič povezan s drugim EUAA-ovim alatima? Ovo drugo izdanje primjenjuje se tek od 1. srpnja 2026. Do tog datuma i za sve zahtjeve za međunarodnu zaštitu podnesene do tog datuma, primjenjuje se EASO-ov vodič *Practical Guide on Family Tracing* iz ožujka 2016. Ovaj vodič treba se primjenjivati zajedno s drugim dostupnim praktičnim vodičima i alatima. Svi EUAA-ovi praktični alati javno su dostupni na mrežnom mjestu: https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides.

EUAA-ovi praktični vodiči, alati i pravosudne analize na koje se ovaj praktični vodič odnosi postupno će se ažurirati od 2025. do 2027. Ažuriranjem će se te publikacije uskladiti sa zakonodavnim instrumentima Pakta o migracijama i azilu. Ažurirane će publikacije nakon objave biti dostupne i na mreži na prethodno navedenim mrežnim stranicama EUAA-a.

([9]) Vidjeti EUAA, *Obrazac za traženje članova obitelji (odrasla osoba)*, 2025. i EUAA, *Obrazac za traženje obitelji (dijete)*, 2025.

Sadržaj

Popis pokrata 8

Terminologija 10

Član obitelji 13

1. Osiguravanje jedinstva obitelji i prava djece 17

1.1. Traženje obitelji – pravni okviri 17

1.1.1. Međunarodni pravni okvir 17

1.1.2. Pravni okviri EU-a i traženje obitelji 19

1.1.3. Reforma zajedničkog europskog sustava azila: Pakt o migracijama i azilu 19

1.1.4. Obveze traženja obitelji 20

1.2. Svrha traženja obitelji 25

1.3. Ključni akteri u postupcima traženja obitelji 27

2. Načela i postupovna jamstva 33

2.1. Usredotočenost na najbolje interese djeteta 33

2.2. Postupovna jamstva 38

2.2.1. Sigurnost 38

2.2.2. Imenovanje skrbnika 39

2.2.3. Informacije dane na odgovarajući način 41

2.2.4. Povjerljivost 42

2.2.5. Zaštita podataka 43

2.2.6. Provjera obiteljskih veza 44

2.2.7. Djelotvoran pravni lijek 45

2.2.8. Suradnja među nadležnim tijelima i organizacijama 46

3. Postupak traženja obitelji 47

3.1. Prije traženja obitelji 49

3.2. Provođenje traženja obitelji 51

3.2.1. Traženje obitelji unutar zemalja područja EU+ 51

3.2.2. Traženje obitelji u zemlji podrijetla ili u trećoj zemlji 52

3.3. Ishod traženja obitelji 54

3.4. Podrška i daljnje postupanje nakon traženja obitelji 55

3.4.1. Daljnje postupanje 60

Upravljanje rizicima tijekom traženja obitelji 64

4. Primjeri dobre prakse i metode za traženje obitelji 67

4.1. Primjeri dobre prakse za aktivnosti traženja obitelji 67

4.2. Tehnički alati za traženje obitelji 67

4.3. Pregled korištenih metoda 71

Prilog I. Pravni okvir – naglasak na pravima djece 76

Popis pokrata

Pokrata ili skraćeni naziv	Definicija
CEAS	zajednički europski sustav azila
Direktiva o spajanju obitelji	Direktiva Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji
Direktiva o uvjetima prihvata (2024.)	Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvat tražitelja međunarodne zaštite
Države članice	države članice Europske unije
EU	Europska unija
EUAA	Agencija Europske unije za azil
ICRC	Međunarodni odbor Crvenog križa
Konvencija o izbjeglicama	Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. i njezin Protokol iz 1967. (na koje se u zakonodavstvu EU-a o azilu i presudama Suda EU-a upućuje kao na „Ženevsku konvenciju”)
MVO	međuvladina organizacija
NVO	nevladina organizacija
Odjel za upravljanje azilom i migracijama	Tijelo zemlje područja EU+ (odjel) odgovorno za provođenje postupka za određivanje zemlje EU+ odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu s člankom 52. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama
OHCHR	Ured Visokog povjerenika za ljudska prava
Povelja	Povelja Europske unije o temeljnim pravima
RFL	Mreža za obnavljanje obiteljskih veza Restoring Family Links Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca
Sud EU-a	Sud Europske unije
UNHCR	Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice
Uredba Dublin III	Uredba (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (preinaka)
Uredba o dubinskoj provjeri	Uredba (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uvođenju dubinske provjere državljana trećih zemalja na vanjskim granicama i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/817

Pokrata ili skraćeni naziv	Definicija
Uredba o kvalifikaciji	Uredba (EU) 2024/1347 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status za izbjeglice ili za osobe koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu i za sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća
Uredba o postupku azila	Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU
Uredba o upravljanju azilom i migracijama	Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 [Uredba Dublin III]
Zemlje područja EU+	države članice Europske unije i zemlje pridružene schengenskom području: Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska

Terminologija

Ključni pojmovi povezani s traženjem obitelji koji se upotrebljavaju u ovom vodiču definirani su u nastavku.

Izražavanje namjere	*Pristup zajedničkom postupku azila trebao bi se temeljiti na pristupu u tri koraka koji se sastoji od izražavanja namjere, registracije namjere i podnošenja zahtjeva. Izražavanje namjere prvi je korak koji pokreće primjenu* [Uredbe (EU) 2024/1348 o postupku azila ([10])]. *Smatra se da su državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva podnijeli zahtjev kada su izrazili želju za međunarodnom zaštitom države članice. Ako zahtjev zaprimi tijelo koje nije odgovorno za registraciju namjere, države članice trebale bi, u skladu sa svojim unutarnjim postupcima i organizacijom, primjenjivati* [Uredbu o postupku azila] *kako bi se osigurao učinkovit pristup postupku. Trebalo bi biti moguće izraziti želju za dobivanjem međunarodne zaštite države članice u bilo kojem obliku, a pojedinačni tražitelj ne treba nužno upotrebljavati određene riječi poput „međunarodna zaštita", „azil" ili „supsidijarna zaštita". Definirajući element trebala bi biti činjenica da su državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva izrazili strah od proganjanja ili ozbiljne nepravde nakon povratka u državu podrijetla ili, u slučaju osobe bez državljanstva, u zemlju prethodnog uobičajenog boravišta. Ako postoji dvojba o tome može li se određena izjava tumačiti kao zahtjev za međunarodnu zaštitu, državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva trebalo bi izričito pitati želi li primiti međunarodnu zaštitu.* ([11])
Registracija namjere	*Namjera za podnošenje zahtjeva trebala bi se registrirati odmah nakon što je izražena. U toj fazi nadležna tijela odgovorna za registraciju namjere ili stručnjaci koje je rasporedio* [EUAA], *a koji im pomažu u obavljanju te zadaće trebali bi registrirati namjeru zajedno s osobnim podacima tražitelja. Ta tijela ili stručnjaci trebali bi obavijestiti tražitelja o njegovim pravima i obvezama te o posljedicama za tražitelja u slučaju nepoštovanja tih obveza. Organizacije koje surađuju s nadležnim tijelima i pomažu im također bi trebale biti u stanju pružiti te informacije. Tražitelju treba dati dokument u kojem se navodi da je namjera izražena i registrirana. Rok za podnošenje zahtjeva počinje teći od trenutka registracije namjere.* ([12]) **Napomena:** rok za određivanje odgovornosti u obiteljskim predmetima počinje teći od trenutka registracije.

([10]) Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).
([11]) Uvodna izjava 27. Uredbe o postupku azila.
([12]) Uvodna izjava 28. Uredbe o postupku azila.

Podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu	*Podnošenje zahtjeva čin je kojim se formalizira zahtjev za međunarodnu zaštitu. Tražitelju bi trebalo pružiti potrebne informacije o tome kako i gdje može podnijeti zahtjev te bi mu trebalo pružiti stvarnu mogućnost da to učini. U toj fazi tražitelj mora što prije dostaviti sve elemente i dokumente koji su mu na raspolaganju, a koji su potrebni za potkrjepljenje i upotpunjavanje zahtjeva, osim kad je ovom Uredbom drukčije predviđeno. Rok za upravni postupak počinje teći od trenutka podnošenja zahtjeva. Ubrzo nakon podnošenja zahtjeva tražitelju bi trebalo izdati dokument u kojem se navodi njegov status tražitelja pomoći.* ([13])
Dijete/maloljetnik	Svaka osoba mlađa od 18 godina. „Dijete" i „maloljetnik" smatraju se sinonimima te se u ovoj publikaciji upotrebljavaju oba izraza. Iako EUAA daje prednost izrazu „dijete", izraz „maloljetnik" primjenjuje se kad se izričito poziva na zakonske odredbe ili konkretne članke (na primjer, odredbe pravne stečevine EU-a u području azila).
Bez pratnje ([14])	Dijete/maloljetnik koji uđe na državno područje zemlje područja EU+ bez pratnje odrasle osobe koja je odgovorna za njega prema zakonu ili praksi dotične zemlje, i to tako dugo dok ga takva osoba / odrasla osoba stvarno ne uzme pod skrb. Uključuje dijete/maloljetnika koji je ostavljen bez pratnje nakon što je ušao na državno područje zemlje EU+ ([15]).
Dijete razdvojeno od obitelji	Dijete koje je odvojeno od obaju roditelja ili od svojeg prethodnog pravnog ili običajnog primarnog pružatelja skrbi, no ne nužno od drugih srodnika. To može podrazumijevati i djecu u pratnji drugih odraslih članova obitelji ([16]).

([13]) Uvodna izjava 29. Uredbe o postupku azila.
([14]) Sinonim za pojam „maloljetnik bez pratnje".
([15]) Članak 3. stavak 7. Uredbe o postupku azila; članak 2. stavak 11. Uredbe (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uvođenju dubinske provjere državljana trećih zemalja na vanjskim granicama i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/817 (SL L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj) (Uredba o dubinskoj provjeri); članak 2. stavak 5. Direktive (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvat tražitelja međunarodne zaštite (SL L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj) (Direktiva o uvjetima prihvata (2024.)); članak 3. stavak 11. Uredbe (EU) 2024/1347 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj) (Uredba o kvalifikaciji); članak 2. stavak 11. Uredbe (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj) (Uredba o upravljanju azilom i migracijama, AMMR).
([16]) Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), UNICEF, *Safe & Sound: What States can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe*, listopad 2014, str. 22.

Nestala osoba	lako ne postoji pravna definicija nestale osobe u skladu s međunarodnim pravom, Međunarodni odbor Crvenog križa (ICRC) shvaća nestale osobe kao pojedince čije obitelji nemaju vijesti i/ili koji su na temelju pouzdanih informacija prijavljeni kao nestali zbog oružanog sukoba, međunarodnog ili unutarnjeg, ili drugih situacija nasilja ili bilo koje druge situacije koja bi mogla zahtijevati djelovanje nadležnog državnog tijela. Ta definicija uključuje osobe nestale u kontekstu migracija. Nadalje, definicijom se ne pretpostavlja da je osoba mrtva. Na drugom kraju spektra smatra se da osoba više nije nestala ako je obitelj dobila dostatne, pouzdane i vjerodostojne informacije o njezinoj sudbini i lokaciji.
Skrbnik ([17]) / **zastupnik** ([18])	U ovom se vodiču u skladu sa zakonodavnim okvirom pojmovi „zastupnik" i „skrbnik" upotrebljavaju kao sinonimi. Oba se odnose na neovisnog pojedinca odgovornog za zaštitu najboljih interesa i opće dobrobiti djeteta. *Osoba ili organizacija koju su nadležna tijela imenovala da maloljetniku bez pratnje pomaže i da ga zastupa u postupcima predviđenima u* [Uredbi o upravljanju azilom i migracijama] *s ciljem osiguranja najboljeg interesa djeteta i poduzimanja pravnih radnji za maloljetnika, ako je to potrebno* ([19]).

([17]) U skladu s člankom 3. stavkom 18. Uredbe o kvalifikaciji:
„skrbnik" znači fizička osoba ili organizacija, uključujući javno tijelo, koju su nadležna tijela odredila da maloljetniku bez pratnje pomaže, da ga zastupa i da djeluje u njegovo ime, prema potrebi, kako bi se osiguralo da maloljetnik bez pratnje može uživati prava i ispunjavati obveze iz ove Uredbe, uz istovremenu zaštitu njegova najboljeg interesa i opće dobrobiti.
U praksi se skrbnika često izjednačuje sa zastupnikom ili socijalnim radnikom.

([18]) Pojam „zastupnik" upotrebljava se u Uredbi o uvjetima prihvata (2024.), godišnjem izvješću o uspješnosti, Uredbi o upravljanju azilom i migracijama, Uredbi o dubinskoj provjeri i Uredbi o Eurodacu III. U uvodnoj izjavi 25. Uredbe o dubinskoj provjeri utvrđuje se sljedeće:
Trebalo bi imenovati zastupnika koji će zastupati maloljetnika bez pratnje i pomagati mu tijekom dubinske provjere ili, ako zastupnik nije imenovan, osobu osposobljenu za zaštitu najboljih interesa i opće dobrobiti maloljetnika.
U članku 13. Uredbe o dubinskoj provjeri dodatno se utvrđuje sljedeće: „Zastupnik mora imati potrebne vještine i stručnost, uključujući u pogledu postupanja s maloljetnicima i njihovih posebnih potreba." Slično se navodi u članku 23. Uredbe o postupku azila i članku 2. stavku 13. Direktive o uvjetima prihvata (2024.):
„zastupnik" znači fizička osoba ili organizacija, uključujući tijelo javne vlasti, s potrebnim vještinama i stručnošću, uključujući one koje se odnose na postupanje s maloljetnicima i njihove posebne potrebe, koju su imenovala nadležna tijela da zastupa maloljetnika bez pratnje, pomaže mu i djeluje u njegovo ime, ovisno o slučaju, kako bi se zaštitili najbolji interes i opća dobrobit tog maloljetnika bez pratnje.
U članku 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama zastupnik se definira kao:
osoba ili organizacija koju su nadležna tijela imenovala da maloljetniku bez pratnje pomaže i da ga zastupa u postupcima predviđenima u ovoj Uredbi s ciljem osiguranja najboljeg interesa djeteta i poduzimanja pravnih radnji za maloljetnika, ako je to potrebno.
Pojam „skrbnik" upotrebljava se u kontekstu Uredbe o kvalifikaciji (vidjeti fusnotu 17). U skladu s odgovarajućim definicijama imat će istu ulogu, ali različite zadaće. Međutim, kako bi se osigurao kontinuitet zastupanja maloljetnika bez pratnje, skrbnik u kontekstu Uredbe o kvalifikaciji može biti ista osoba kao i zastupnik imenovan u kontekstu Direktive o uvjetima prihvata (2024.) i Uredbe o postupku azila.

([19]) Članak 2. stavak 12. i članak 23. stavak 2. točka (a) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Pravna stečevina EU-a u području azila	Sastoji se od sljedećeg skupa pravnih instrumenata EU-a: Direktive Vijeća 2001/55/EZ ([20]), Direktive o uvjetima prihvata (2024.), Uredbe o kvalifikaciji, Uredbe o postupku azila, Uredbe (EU) 2024/1350 ([21]), Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, Uredbe o dubinskoj provjeri, Uredbe (EU) 2024/1349 ([22]), Uredbe (EU) 2024/1358 (Uredba o Eurodacu III) ([23]) i Uredbe (EU) 2024/1359 ([24]).
Traženje članova obitelji	Potraga za članovima obitelji (uključujući srodnike ili bivše skrbnike djece bez pratnje i razdvojene djece) u svrhu obnove obiteljskih veza i ponovnog spajanja obitelji ako je to u najboljem interesu djeteta. U ovom se vodiču traženje obitelji i identifikacija članova obitelji upotrebljavaju u istom značenju.

Član obitelji

U Uredbi o upravljanju azilom i migracijama ([25]) i Direktivi o uvjetima prihvata ([26]) navode se posebne definicije članova obitelji, koje su ključne za pravne i administrativne svrhe. Razumijevanje tih definicija pomaže uskladiti aktivnosti potpore i spajanja obitelji unutar regulatornog okvira.

U skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama, tražitelji pomoći mogu se spojiti s „članom obitelji" koji se zakonito nalazi u drugoj zemlji područja EU+ bez obzira na to je li obitelj osnovana u zemlji podrijetla ili izvan zemlje podrijetla, pod uvjetom da je zasnovana prije dolaska na državno područje zemlje područja EU+. Kad je riječ o djetetu bez pratnje, u potencijalnom slučaju spajanja obitelji uvijek bi se u obzir trebali uzeti najbolji interesi djeteta. U Uredbi o upravljanju azilom i migracijama definirani su različiti članovi obitelji, kako je objašnjeno u nastavku.

([20]) Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001.).
([21]) Uredba (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi okvira Unije za preseljenje i humanitarni prihvat i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1147 (SL L, 2024/1350, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj).
([22]) Uredba (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju postupka vraćanja na granici i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1148 (SL L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).
([23]) Uredba (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi sustava „Eurodac" za usporedbu biometrijskih podataka radi djelotvorne primjene uredaba (EU) 2024/1351 i (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 2001/55/EZ te radi utvrđivanja identiteta državljana treće zemlje i osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i Europola za usporedbu s podacima iz Eurodaca u svrhu izvršavanja zakonodavstva, o izmjeni uredaba (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1358, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).
([24]) Uredba (EU) 2024/1359 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o kriznim situacijama i situacijama više sile u području migracija i azila i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1147 (SL L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).
([25]) Članak 2. stavak 8. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([26]) Članak 2. stavak 3. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

Supruga, suprug ili partner	Bračni drug tražitelja ili njegov nevjenčani partner u stabilnoj vezi, „ako se u skladu s pravom ili praksom dotične države članice prema izvanbračnim parovima postupa na način usporediv s bračnim parovima u okviru njezina prava o državljanima trećih zemalja” (članak 2. stavak 8. točka (a) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama).
Maloljetno dijete prethodno navedenih parova	(Nevjenčano) dijete vjenčanih ili nevjenčanih parova ili tražitelja „neovisno o tome je li tražitelj rođen u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici ili je posvojen kako je definirano nacionalnim pravom” (članak 2. stavak 8. točka (b) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama).
Otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za dijete	Ako je tražitelj ili korisnik međunarodne zaštite dijete i nije u braku, otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za dijete „u skladu s pravom ili praksom države članice u kojoj je odrasla osoba prisutna” ili „u kojoj je korisnik prisutan” (članak 2. stavak 8. točka (c) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama).
Srodnik	Srodnik nije član uže obitelji, već osoba s kojom dijete bez pratnje može biti povezano i s kojom se dijete može spojiti ako je to u najboljem interesu djeteta. U skladu s definicijom iz članka 2. stavka 9. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, „to je odrasli ujak/tetak ili teta/ujna ili djed/baka koji je prisutan/prisutna na državnom području države članice neovisno o tome je li tražitelj rođen u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, ili usvojen, kako je određeno nacionalnim pravom”.
Brat ili sestra	Pojam nije definiran u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama. Zemlje područja EU+ mogu imati vlastite definicije u nacionalnom pravu. Dijete bez pratnje može se spojiti s bratom ili sestrom u drugoj državi članici ako je to u najboljem interesu djeteta. Bratom ili sestrom obično se smatra osoba koja s pojedincem dijeli najmanje jednog roditelja.
Odnos ovisnosti	Odnos ovisnosti obvezujuć je kriterij odgovornosti u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ([27]). Odnos ovisnosti postoji kada tražitelj ovisi o pomoći svojeg djeteta, brata, sestre ili roditelja koji zakonito borave u državi članici ili kada se dijete, brat, sestra ili roditelj tražitelja zakonito nalazi u državi članici i ovisi o tražitelju. Do ovisnosti može doći zbog trudnoće, novorođenčeta, teške duševne ili tjelesne bolesti, teškog invaliditeta, teške psihološke traume ili starosti.

([27]) Članak 34. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Praktični vodiči i alati

euaa
EUROPEAN UNION
AGENCY FOR ASYLUM

Načela i prakse traženja obitelji u zemljama područja EU+ i trećim zemljama

DIO 1.

Praktični vodič za traženje obitelji
2. IZDANJE

Travanj 2025.

Dio I. – Načela i prakse traženja obitelji u zemljama područja EU+ i trećim zemljama

Travanj 2025.

1. Osiguravanje jedinstva obitelji i prava djece

U kontekstu migracija razdvajanje obitelji može se dogoditi u različitim okolnostima, među ostalim prije bijega iz zemlje, tijekom migracijskih putovanja ili nakon dolaska u odredišnu zemlju. Do takvog razdvajanja može doći i kad je riječ o djeci bez pratnje koja traže međunarodnu zaštitu i osobama s ranjivošću. U ovom se odjeljku istražuje nužnost traženja obitelji i njegova uloga u poštovanju prava tražitelja međunarodne zaštite, s naglaskom na djeci bez pratnje i uzdržavanim odraslim osobama ([28]).

1.1. Traženje obitelji – pravni okviri

1.1.1. Međunarodni pravni okvir

Traženje obitelji ključno je zbog obveze zemalja područja EU+ da poštuju pravo na obiteljski život i održavaju jedinstvo obitelji, kako je navedeno u pravu EU-a. Te su obveze dobro utvrđene međunarodnim okvirima, uključujući međunarodno humanitarno pravo ([29]) i međunarodno pravo o ljudskim pravima ([30]). Pri traženju obitelji za djecu bez pratnje ili djecu razdvojenu od roditelja ključno je osigurati da države članice i zemlje pridružene schengenskom području (zemlje područja EU+) daju prednost pravu djeteta na obiteljski život i jedinstvo obitelji. Ta obveza proizlazi iz ključnih pravnih instrumenata kao što je Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta ([31]), kojom se od država zahtijeva da poštuju pravo djeteta na održavanje izravnog kontakta sa svojom obitelji, osim kad je to u suprotnosti s njegovim najboljim interesima.

Na temelju međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima države imaju tri opće obveze koje se odnose na nestale osobe i njihove obitelji.

- Spriječiti nestanak osoba, među ostalim uslijed prisilnih nestanaka. To uključuje, na primjer, obveze koje se odnose na sprečavanje razdvajanja obitelji i omogućavanje kontakta između pritvorenika i njihovih obitelji.
- Razjasniti sudbinu i lokaciju nestalih osoba, primjerice poduzimanjem svih izvedivih mjera kako bi se utvrdila lokacija osoba prijavljenih kao nestalih i pružanjem svih informacija o njihovoj sudbini njihovim obiteljima.
- Provesti istragu i kazneni progon međunarodnih kaznenih djela, uključujući ratne zločine na temelju međunarodnog humanitarnog prava, uključujući one koji dovode do nestanka osoba. Na primjer, države moraju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi

([28]) U smislu odnosa ovisnosti kako je detaljno opisano u članku 34. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([29]) Međunarodni odbor Crvenog križa, „What is international Humanitarian Law?" („Što je međunarodno humanitarno pravo?") ožujak 2022.
([30]) Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava (OHCHR), „Osnovni međunarodni pravni instrumenti u području ljudskih prava i njihova tijela za praćenje", mrežno mjesto OHCHR-a, pristupljeno 4. studenoga 2024., https://www.ohchr.org/en/core-international-human-rights-instruments-and-their-monitoring-bodies.
([31]) Opća skupština Ujedinjenih naroda, Konvencija o pravima djeteta, članak 9. stavak 1., 20. studenoga 1989., Ujedinjeni narodi, Zbornik ugovora, sv. 1577., str. 3.

istražile slučajeve prisilnog nestanka i privele odgovorne pravdi te obavijestile obitelji o tijeku tih postupaka.

Međunarodni ugovori o ljudskim pravima ne sadržavaju detaljne odredbe koje se posebno odnose na nestale osobe i njihove obitelji (osim u vezi s prisilnim nestankom). Međutim, tijela UN-a nadležna za ugovore ([32]) i regionalni sudovi tumačili su određene odredbe sadržane u tim ugovorima kao razlog za angažiranje države u vezi s nestalim osobama.

U skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima države se mogu smatrati odgovornima za zadiranje u pravo na život ili pravo na privatni i obiteljski život. Mogu se smatrati odgovornima i za kršenja zabrane mučenja, okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili prisilnog nestanka. Države stoga moraju učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi spriječile nestanak ljudi, razjasnile njihovu sudbinu i lokaciju nakon nestanka te se nosile s posljedicama takvih događaja, među ostalim kako bi podržale identifikaciju mrtvih tijela i ostataka. Nadalje, potreba za traženjem obitelji povezana je i s humanitarnim imperativom ublažavanja ljudske patnje. Razdvajanje obitelji može ozbiljno utjecati na dobrobit, psihičko i tjelesno stanje dotičnih osoba. Može biti i izvor dodatnih rizika, posebno za osobe s posebnim potrebama u pogledu zaštite (npr. djeca, starije osobe, osobe s invaliditetom ili zdravstvenim problemima itd.).

Međunarodne organizacije i akademski stručnjaci istaknuli su psihološke posljedice za obitelji koje čekaju vijesti o nestalim bližnjima. Mnogi doživljavaju „nerazriješen gubitak", stanje nesigurnosti koje može imati duboke psihološke i socijalne posljedice, što može dovesti do stanja kao što su depresija, alkoholizam ili druge bolesti. To bi pitanje trebalo prepoznati kao značajan problem za javno zdravlje ([33]).

Osim toga, na temelju međunarodnog humanitarnog prava, posebno Ženevskih konvencija ([34]), strane imaju nekoliko ključnih obveza.

Sprječavanje nestanka osoba: potrebno je poduzeti mjere kako bi se spriječilo da pojedinci nestanu, uključujući održavanje jedinstva obitelji i olakšavanje komunikacije.

Obveza razjašnjavanja sudbine i lokacije osobe: države obiteljima moraju pružiti informacije o sudbini i mjestu gdje se nalaze nestale osobe.

Istraga i odgovornost: ratni zločini, među ostalim prisilni nestanci, moraju se istražiti i kazneno goniti.

Pravna stečevina EU-a u području azila jedno je od područja u kojima je ta obveza ojačana zakonodavstvom o paktu kojim se uvode dodatne zaštitne mjere za djecu bez pratnje koja su

([32]) Opća skupština UN-a, Međunarodna konvencija o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka, A/72/280, 3. kolovoza 2017.
([33]) ICRC, „Missing persons and their families – Legal Factsheet", prosinac 2023.; Mazzarelli, D., Bertoglio, B., Boscacci, M., Caccia, G., Ruffetta, C. i dr., „Ambiguous loss in the current migration crisis: A medico-legal, psychological, and psychiatric perspective", *Forensic Science International: Mind and Law*, 2. svezak, 2021., 100064, ISSN 2666-3538.
([34]) Ženevske konvencije i njihovi komentari detaljno su navedeni na mrežnom mjestu ICRC-a, pristupljeno 22. siječnja 2025., https://www.icrc.org/en/law-and-policy/geneva-conventions-and-their-commentaries.

zatražila međunarodnu zaštitu. Jedno od područja kojem je potrebno posvetiti posebnu pozornost i ciljane mjere jest traženje članova obitelji.

1.1.2. Pravni okviri EU-a i traženje obitelji

EU se pridržava međunarodnih obveza u pogledu prava djece putem različitih pravnih instrumenata.

- **Poveljom Europske unije o temeljnim pravima** (Povelja) ([35]), posebno njezinim člankom 24., štite se prava djece na zaštitu, skrb i jedinstvo obitelji te se tvrdi da najbolji interesi djeteta moraju biti primarni cilj u svim aktivnostima koje ih uključuju.
- Člankom 8. **Europske konvencije o ljudskim pravima** ([36]) dodatno se propisuje zaštita obiteljskog života.
- **Zajednički europski sustav azila** (CEAS) uključuje nedavne reforme kojima se naglašava važnost traženja obitelji, posebno za maloljetnike bez pratnje. Uredbom o upravljanju azilom i migracijama od država članica zahtijeva se da identificiraju i prate članove obitelji tražitelja međunarodne zaštite.
- U kontekstu traženja obitelji EU naglašava nekoliko ključnih mjera i prava. **Pravo na identitet i jedinstvo obitelji** podrazumijeva mogućnost da pojedinci znaju tko su članovi njihove obitelji i da budu pod njihovom skrbi. **Pravo na spajanje obitelji** odnosi se na omogućavanje brzih i humanih postupaka za spajanje obitelji, posebno u slučajevima koji uključuju djecu i maloljetnike bez pratnje. **Najbolji interes djeteta** uvijek mora biti na prvom mjestu. Osim toga, **pravo na informacije i zaštitu** obvezuje države da pruže informacije o sudbini nestalih osoba i osiguraju njihovu zaštitu.

U skladu s tim načelima države članice moraju aktivno i savjesno raditi na traženju članova obitelji te osigurati da najbolji interesi djeteta uvijek budu u središtu postupka.

1.1.3. Reforma zajedničkog europskog sustava azila: Pakt o migracijama i azilu

Pakt o migracijama i azilu kojim se provodi reforma CEAS-a stupio je na snagu u lipnju 2024. i počet će se primjenjivati 11. lipnja 2026. Cilj je pakta utvrditi nova pravila za upravljanje migracijama i uspostaviti zajednički sustav azila u EU-u.

Zakonodavni akti pakta temelje se na četirima glavnim stupovima:

- očuvanju sigurnosti vanjskih granica EU-a;
- osiguravanju brzih i učinkovitih postupaka u državama područja EU+;
- uspostavljanju učinkovitog sustava odgovornosti i solidarnosti;
- uključivanju migracije u međunarodna partnerstva.

([35]) Europska unija, Povelja Europske unije o temeljnim pravima, 26. listopada 2012., 2012/C 326/02.
([36]) Vijeće Europe, Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, izmijenjena protokolima br. 11 i br. 14, ETS 5, 4. studenoga 1950.

Općenito, Paktom o migracijama i azilu nastoji se uspostaviti koordiniraniji i humaniji sustav azila, pri čemu bi se potreba za sigurnošću i kontrolom uravnotežila sa zaštitom temeljnih prava, posebno za ranjive skupine kao što su djeca bez pratnje i obitelji.

1.1.4. Obveze traženja obitelji

Nova pravna stečevina EU-a u području azila obvezala je države članice na traženje obitelji.

Rano pokretanje postupka traženja obitelji
Traženje obitelji trebalo bi započeti **što je prije moguće**, u idealnom slučaju tijekom početne dubinske provjere na vanjskoj granici. Rano utvrđivanje potencijalnih predmeta za spajanje obitelji omogućuje pravodobno ispunjavanje obrasca za traženje i prikupljanje informacija, što je u skladu s obvezom zemalja područja EU+ da daju prednost predmetima spajanja obitelji u postupku određivanja odgovornosti.
Pružanje informacija
Tražitelje bi **trebalo obavijestiti** o mogućnostima traženja obitelji, među ostalim o odredbama koje se odnose na jedinstvo obitelji u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama, o pravu na traženje i primanje obrasca za traženje obitelji te o subjektima koji mogu pomoći u njegovu ispunjavanju. Također ih treba obavijestiti o nacionalnim i međunarodnim organizacijama koje omogućuju identifikaciju i traženje članova obitelji ([37]).
Osobni intervju
Tražitelji moraju dobiti **informacije o postupku osobnog intervjua**, posebno o zahtjevu za dostavljanje informacija relevantnih za utvrđivanje odgovorne zemlje područja EU+ ([38]). To uključuje sve pojedinosti koje bi mogle pomoći u utvrđivanju prisutnosti članova obitelji, srodnika ili drugih veza u zemljama područja EU+. Osim toga, tražitelje bi trebalo obavijestiti o načinima podnošenja takvih informacija i pomoći koja je dostupna iz zemlje područja EU+ u vezi s traženjem obitelji.

Ključna razmatranja i obveze u okviru Pakta o azilu i migracijama

Naglasak na spajanju obitelji. Veći naglasak trebalo bi staviti na istraživanje obiteljskih veza i lokacije članova obitelji u svim fazama postupka kako bi se izbjeglo prekomjerno vrijeme čekanja i osigurale sveobuhvatne procjene slučajeva.

Davanje prednosti predmetima spajanja obitelji. Zemlje područja EU+ koje upućuju zahtjev i one kojima je upućen zahtjev trebale bi tijekom postupka dati prednost predmetima povezanima sa spajanjem obitelji kako bi skratile vrijeme čekanja i temeljito istražile sve elemente predmeta.

([37]) Članak 19. stavak 1. točka (f) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([38]) Članak 19. stavak 1. točka (g) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Rano otkrivanje i upućivanje. Potrebno je uspostaviti postupak za rano otkrivanje mogućih slučajeva spajanja obitelji, čime bi se omogućila brza identifikacija i upućivanje odjelu za upravljanje azilom i migracijama kako bi se postupak ubrzao.

Davanje informacija. Tražitelje bi trebalo obavijestiti o važnosti razmjene informacija o članovima obitelji kako bi se olakšalo spajanje. Nadležna tijela moraju osigurati da tražitelji razumiju potrebu za pravodobnom i točnom razmjenom informacija tijekom cijelog postupka.

Proaktivan pristup. Davatelji informacija, voditelji intervjua, službenici za predmet, zastupnici i tražitelji trebali bi primjenjivati proaktivan pristup u predmetima spajanja obitelji. To uključuje aktivno traženje i poticanje iznošenja informacija o članovima obitelji i mogućnostima spajanja.

Pravno savjetovanje. Države članice tražiteljima moraju omogućiti pristup pravnom savjetovanju kako bi im pružile potporu u postupku spajanja obitelji, osiguravajući da razumiju svoja prava i obveze te da imaju informirane smjernice o svojim slučajevima.

Suradnja među nadležnim tijelima i organizacijama. Nadležna tijela zemalja područja EU+ i relevantne organizacije moraju surađivati kako bi pronašli i utvrdili članove obitelji tražitelja u zemljama područja EU+. Tom se suradnjom osigurava da se svi aspekti predmeta istraže i da se sva mišljenja uzimaju u obzir pri donošenju informirane odluke. To jasno uključuje sudjelovanje organizacija za traženje obitelji ([39]).

Dodjela resursa. Za učinkovite postupke traženja obitelji potrebni su dostatni ljudski, materijalni i financijski resursi unutar nadležnih tijela. Osposobljeno osoblje, zajedno s potrebnim resursima i alatima, ključno je za zaštitu postupovnih i temeljnih prava te osiguravanje brzih postupaka spajanja obitelji.

Uredba o upravljanju azilom i migracijama

Središnja je sastavnica pakta Uredba o upravljanju azilom i migracijama, kojom se zamjenjuje Uredba (EU) br. 604/2013 ([40]). Više informacija o Uredbi o upravljanju azilom i migracijama te traženju obitelji u kontekstu utvrđivanja odgovornosti možete pročitati u dijelu II.

Uredbom o upravljanju azilom i migracijama nastoji se uspostaviti ravnoteža između jasnih pravila o odgovornosti tražitelja i mehanizama solidarnosti među zemljama područja EU+. U Uredbi o upravljanju azilom i migracijama **prednost se daje traženju obitelji**, pri čemu se obiteljske veze ponovno potvrđuju kao kriterij od primarne važnosti pri određivanju odgovorne države članice za obradu zahtjeva za međunarodnu zaštitu ([41]). U skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ([42]), tražitelji se **temeljito obavješćuju o svojim pravima** i dostupnim postupcima, uključujući mogućnost spajanja obitelji. Uredbom o upravljanju azilom

([39]) Članak 23. stavak 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([40]) Uredba (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (preinaka) (SL L 180, 29.6.2013.).
([41]) Članak 25. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([42]) Članak 19. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

i migracijama propisuje se upotreba **obrasca za traženje obitelji** ([43]) i posebnog osobnog intervjua ([44]). Osim toga, tražitelji imaju pravo na **besplatno pravno savjetovanje** ([45]), čime im se osigurava pristup informiranim pravnim smjernicama tijekom cijelog postupka spajanja obitelji. Od država članica također se zahtijeva da podrže taj postupak traženja u suradnji s nacionalnim tijelima i relevantnim međunarodnim organizacijama.

Obrazac za traženje obitelji

Detaljan pregled obrasca za traženje obitelji vidjeti u dijelu II. Upute o tome kako ga ispuniti nalaze se u obrascu.

Člankom 22. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama tražiteljima se daje pravo da zatraže i prime obrazac za traženje obitelji koji pomaže u utvrđivanju obiteljskih veza na početku postupka podnošenja zahtjeva. Preporučuje se da se obrazac i povezane informacije dostave što je prije moguće nakon izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva. Tražitelji međunarodne zaštite s članovima obitelji u zemljama područja EU+ trebali bi što prije ispuniti obrazac. Za djecu bez pratnje dostupan je poseban obrazac koji ispunjava zastupnik djeteta.

Uredba o Eurodacu III

Podaci pohranjeni u sustavu Eurodac pomažu u utvrđivanju identiteta djece i pomažu zemljama područja EU+ u traženju članova njihovih obitelji ili bilo kakvih veza koje mogu imati u drugim zemljama. Konkretno, sada se mogu uzeti biometrijski podaci od djece u dobi od 6 godina (prethodno: 14 godina), pri čemu se i dalje isključuju djeca mlađa od te dobi. Osim toga, ti podaci pomažu u pronalasku nestale djece, među ostalim za potrebe kaznenog progona, i dopunjuju druge sustave kao što je Schengenski informacijski sustav ([46]). Učinkoviti postupci identifikacije ključni su za te postupke ([47]).

Uredba o dubinskoj provjeri

Uredba o dubinskoj provjeri ima ključnu ulogu u ranim fazama postupka azila. Njome se nalaže prikupljanje preliminarnih informacija o ulasku pojedinca u EU, što je ključno za utvrđivanje svih neposrednih pokazatelja potrebe za traženjem obitelji. To početno prikupljanje podataka uključuje, među ostalim, osobne podatke, povijest putovanja i moguće obiteljske veze unutar EU-a, čime se nadležnim tijelima omogućuje da brzo utvrde postoje li razlozi za rad na spajanju obitelji.

Na temelju Uredbe o dubinskoj provjeri sve relevantne informacije mogu se prikupiti u ranoj fazi, čime se pruža temelj za daljnju procjenu i djelovanje u skladu s okvirom Uredbe o upravljanju azilom i migracijama. Taj postupak rane identifikacije ključan je kako bi se

([43]) Članak 22. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([44]) Članak 22. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([45]) Članak 21. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([46]) Kao što je utvrđeno Uredbom (EU) 2018/1862 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području policijske suradnje i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2007/533/PUP i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1986/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te Odluke Komisije 2010/261/EU (SL L 312, 7.12.2018.).
([47]) Uvodna izjava 44. Uredbe o Eurodacu III.

osiguralo da se potrebe za traženjem obitelji brzo prepoznaju i riješe, čime se pomaže u zaštiti dobrobiti i prava pojedinaca, posebno ranjivih skupina kao što su maloljetnici bez pratnje. Ako se zahtjevi za jedinstvo obitelji pojave u fazi dubinske provjere, službenici graničnog nadzora trebali bi odmah uputiti te slučajeve relevantnim tijelima kako bi odmah registrirali namjeru i uputili predmet relevantnom tijelu, na primjer odjelu za upravljanje azilom i migracijama, ili u postupak azila.

Trebalo bi utvrditi posebne rokove za takve zahtjeve kako bi se osiguralo pravodobno daljnje postupanje, čime bi se omogućilo prepoznavanje i brzo rješavanje potreba za traženjem obitelji. Taj postupak rane identifikacije i upućivanja ključan je za zaštitu dobrobiti i prava pojedinaca, posebno ranjivih skupina kao što su maloljetnici bez pratnje i uzdržavane odrasle osobe.

Direktiva o uvjetima prihvata (2024.)

Direktiva o uvjetima prihvata (2024.) u okviru Pakta o migracijama i azilu sadržava ključne odredbe za potporu traženju obitelji i zaštitu maloljetnika. Posebno se naglašava da je najbolji interes djeteta ([48]) od presudne važnosti i da se od država članica zahtijeva da osiguraju životni standard koji pogoduje tjelesnom, psihičkom, duhovnom, moralnom i društvenom razvoju djeteta. To uključuje razmatranje mogućnosti spajanja obitelji, osiguravanje dobrobiti i socijalne stabilnosti maloljetnika te zaštitu od rizika kao što su nasilje ili iskorištavanje. Članak 27. posebno se odnosi na maloljetnike bez pratnje i propisuje imenovanje zastupnika. Uloga zastupnika uključuje olakšavanje traženja članova obitelji, čime se osigurava da su maloljetnici informirani i da im se pruža podrška tijekom cijelog postupka. Direktivom se također nalaže da države članice što prije započnu s traženjem obitelji, uz odgovarajuće mjere povjerljivosti kako bi se zaštitila sigurnost maloljetnika i njihovih srodnika ([49]).

Članak 27. stavak 10. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

Države članice započinju tražiti članove obitelji maloljetnika bez pratnje, prema potrebi uz pomoć međunarodnih ili drugih relevantnih organizacija, što je prije moguće nakon izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu i pritom štite najbolji interes tog maloljetnika bez pratnje. U slučaju moguće prijetnje životu ili integritetu maloljetnika ili njegovih bliskih srodnika, posebno ako su ti srodnici ostali u zemlji podrijetla, mora se osigurati povjerljivo prikupljanje, obrada i širenje informacija koje se odnose na te osobe, kako se ne bi ugrozila njihova sigurnost.

([48]) Članak 26. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).
([49]) Članak 27. stavak 10. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

Postupci na granicama i traženje obitelji

Postupak dubinske provjere ima ključnu ulogu kad je riječ o postupcima na granicama i traženju obitelji.

Postupak dubinske provjere

Prikupljanje informacija. U skladu s člankom 17. stavkom 1. točkom (g) Uredbe o dubinskoj provjeri nadležna tijela moraju prikupiti podatke o tome imaju li državljani trećih zemalja članove obitelji u bilo kojoj državi članici. Maloljetnicima bez pratnje pružaju se posebna jamstva ([50]), čime se osigurava da osposobljeni zastupnik ili osoba tijekom dubinske provjere pruža podršku djetetu na primjeren i razumljiv način.

Pokretanje traženja članova obitelji. U članku 19. stavku 1. točki (f) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama navodi se da tražitelji moraju biti obaviješteni o mogućnostima spajanja obitelji, uključujući pravo na traženje i dobivanje obrasca za traženje obitelji. Taj bi postupak trebao što prije započeti. Prikupljene informacije trebale bi se upotrebljavati samo u svrhu traženja, bez negativnih posljedica za uključene strane. Tražitelja bi trebalo obavijestiti o tom jamstvu.

Postupak azila na granici

Postupak azila na granici primjenjuje se na djecu bez pratnje ako predstavljaju sigurnosnu prijetnju ([51]). Mogu se primijeniti kriteriji za spajanje obitelji iz Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, a države članice moraju odmah raditi na utvrđivanju članova obitelji maloljetnika bez pratnje, pri čemu se prednost daje najboljim interesima djeteta ([52]). Međunarodne organizacije mogu pomoći u traženju, pri čemu se svim mjerama treba poštovati povjerljivost i zaštita uključenih strana.

Ako postoje sumnje u dob pojedinca, možda će biti potrebna procjena dobi. Tijekom te procjene preporučuje se da se aktivnosti usmjerene na traženje obitelji privremeno prekinu dok se ne potvrdi dob pojedinca. Nakon utvrđivanja dobi, trebalo bi odmah nastaviti s traženjem obitelji, čime se osigurava poštovanje relevantnih rokova iz Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Osoblje koje se bavi predmetima koji uključuju maloljetnike bez pratnje mora proći specijalizirano osposobljavanje kako bi odgovorilo na posebne potrebe te djece, čime se osigurava pravilna primjena propisa. Ključno je pravodobno prikupiti potrebne informacije jer se u suprotnom mogu propustiti ključni rokovi za spajanje obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ([53]).

([50]) Članak 13. Uredbe o dubinskoj provjeri.
([51]) Kako je navedeno u članku 53. stavku 1. Uredbe o postupku azila.
([52]) Članak 23. Uredbe o postupku azila.
([53]) Vidjeti dio II.

1.2. Svrha traženja obitelji

Traženje obitelji ima nekoliko ključnih svrha za sve tražitelje, uključujući maloljetnike bez pratnje, koji su posebno ranjiva skupina.

1. Prvo, pomaže u lociranju članova obitelji s kojima se tražitelj želi ili bi se trebao spojiti, bilo unutar zemalja područja EU+ ili, ako je primjenjivo, u trećim zemljama ili zemljama podrijetla.
2. Kao drugo, cilj je ponovno uspostaviti i održavati kontakt između razdvojenih članova obitelji, pod uvjetom da se svi s time slože i da to ne predstavlja opasnost ni za jednog od njih, nakon što se utvrdi najbolji interes kada su uključena djeca.
3. Treće, olakšava spajanje obitelji kada je to u najboljem interesu uključenih pojedinaca, čime se ponovno osiguravaju sigurnost i uzajamni pristanak.

Slučajevi djece bez pratnje zbog povećane se ranjivosti posebno razmatraju u politikama azila EU-a, kako je navedeno u Direktivi o uvjetima prihvata (2024.). Tom se direktivom od država članica zahtijeva da poduzmu sve potrebne korake za traženje članova obitelji ([54]) i da pritom daju prednost najboljim interesima djeteta ([55]).

Nadalje, rezultati traženja obitelji i prikupljene relevantne informacije o situaciji u zemlji podrijetla djeteta mogu biti korisni pri utvrđivanju najboljeg interesa djeteta, kako je navedeno u članku 22. Konvencije o pravima djeteta i u Općoj napomeni br. 12 Odbora za prava djeteta:

> *Za djecu tražitelje azila može biti potrebno pronalaženje članova obitelji i pružanje relevantnih informacija o situaciji u njihovoj zemlji podrijetla kako bi se utvrdilo što je u njihovu najboljem interesu.* ([56])

Te informacije mogu omogućiti relevantnim dionicima da utvrde individualne potrebe djeteta i, ovisno o takvim potrebama, razrade i pruže odgovarajuću i prilagođenu zaštitu i skrb te da utvrde najbolje interese djeteta na temelju njegovih pojedinačnih okolnosti. Traženje obitelji također je alat za integraciju u društvo zemlje domaćina jer se tako omogućuje poznavanje podrijetla i neformalna identifikacija djeteta. Na primjer, vrlo je važno biti upoznat s obrazovanjem i zdravstvenim okolnostima, kvalitetom međuljudskih odnosa s roditeljima i drugim srodnicima, zlostavljanjem i/ili nasiljem u obitelji u prošlosti, društveno-gospodarskom situacijom obitelji, zdravstvenim stanjem članova obitelji i lokalnom društvenom dimenzijom. Nadalje, pronalaženje obitelji ključno je i kako bi se spriječilo da djeca uđu u postupak posvajanja ili u udomiteljsku skrb u slučajevima kada su njihovi biološki roditelji živi i žele se spojiti s njima ako je to u najboljem interesu djeteta.

Opseg i metoda traženja obitelji mogu se razlikovati ovisno o tome provodi li se traženje u svrhu utvrđivanja države članice odgovorne za zahtjev za međunarodnu zaštitu u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ili u širem okviru postupka međunarodne zaštite.

([54]) Članak 27. stavak 10. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).
([55]) Više informacija o relevantnom pravnom okviru u Prilog I. Pravni okvir – naglasak na pravima djece.
([56]) UN, Odbor za prava djeteta, *Opća napomena br. 12 (2009.): Pravo djeteta na saslušanje*, CRC/C/GC/12, 20. srpnja 2009., točka 124.

Glavne razlike između traženja obitelji na području EU-a i u zemlji podrijetla ili trećoj zemlji istaknute su u nastavku.

	Traženje obitelji u svrhu spajanja obitelji unutar zemalja područja EU+	**Traženje obitelji u zemlji podrijetla ili u trećim zemljama**
Državno područje primjene	Član obitelji može se nalaziti na državnom području zemlje područja EU+.	Član obitelji može se nalaziti u zemlji podrijetla djeteta ili trećoj zemlji.
Svrha	• Poštovanje najboljeg interesa djeteta. • Određivanje zemlje područja EU+ odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. • Ponovno spajanje članova obitelji, braće i sestara ili srodnika na državnom području države članice.	• Poštovanje najboljeg interesa djeteta. • Obnavljanje obiteljskih veza. • Spajanje djeteta s državnim područjem članova njegove obitelji: ▪ u zemlji domaćinu EU-a; ▪ u zemlji podrijetla ili u trećoj zemlji.
Pravna obveza	• Razmotriti i procijeniti najbolje interese djeteta. • Osigurati da kvalificirani zastupnik obuhvaća zadaće dodijeljene Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ([57]). • Potražiti članove obitelji, braću i sestre ili srodnike ([58]). • Podnijeti zahtjev za prihvaćanje odgovornosti u kontekstu Uredbe o upravljanju azilom i migracijama nakon što se utvrdi odgovorna država članica ([59]). • Spojiti članove obitelji, braću i sestre ili srodnike pod uvjetom da je to u najboljem interesu djeteta.	• Razmotriti i procijeniti najbolje interese djeteta. • Započeti traženje obitelji ili prema potrebi nastaviti s postupkom. • Osigurati da kvalificirani zastupnik zastupa dijete ili mu pomaže. • Procijeniti status djeteta (radi pripreme za spajanje obitelji).

Važno je razumjeti da traženje djetetove obitelji **ne dovodi nužno do spajanja obitelji**. Spajanje obitelji možda neće uvijek biti moguće ili prikladno, a nadležna tijela moraju uzeti u obzir dodatne čimbenike, posebno u slučajevima potencijalnog spajanja obitelji.

([57]) Članak 23. stavak 5. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([58]) Članak 23. stavak 6. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([59]) Članak 25. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Djeca. Kad je riječ o djeci, sve odluke moraju se temeljiti na načelu najboljeg interesa, a pravo djeteta na saslušanje mora se poštovati i mora se dati odgovarajuća važnost njegovim stajalištima na temelju zrelosti. Ako dijete ili član obitelji pokaže neodlučnost u obnovi veze, razloge za to treba pažljivo istražiti. Savjetovanje – koje se pruža zasebno ili zajednički putem telefona, videoveze ili drugih metoda – ponekad može pomoći u obnovi obiteljskih veza. Međutim, ako dijete ili obitelj u konačnici izraze želju da ne obnove te veze, njihove želje treba poštovati ([60]).

Odrasli. Kad je riječ o odraslim osobama, spajanje zahtijeva pristanak i dokazanu želju za spajanjem, posebno u slučaju bračnih drugova, koji također mogu imati pravo na spajanje. Također je važno procijeniti i ukloniti sve potencijalne rizike, npr. u slučajevima nasilja u obitelji, koji mogu utjecati na odluku o ponovnom spajanju članova obitelji.

Međutim, ako tražitelj ili obitelj u konačnici ne žele ponovno uspostaviti obiteljske veze, trebalo bi poštovati njihove želje.

1.3. Ključni akteri u postupcima traženja obitelji

Uključenost različitih aktera u postupak traženja obitelji ovisi o pravnom i institucionalnom okviru zemlje domaćina, kao i o analizi čimbenika rizika i načelu povjerljivosti u svakom pojedinačnom slučaju. U slučaju tražitelja međunarodne zaštite ili izbjeglica suradnja s tijelima u zemlji podrijetla ili konzularnim tijelima u zemlji domaćinu može posebno izložiti osobu šteti ako je država glavni počinitelj progona. Potreban je izniman oprez kako bi se spriječilo izlaganje bilo kojem dodatnom riziku te je potrebno provesti dubinsku procjenu pojedinačne situacije. Ovisno o okolnostima pojedinačnog slučaja, traženje obitelji može podrazumijevati identifikaciju članova obitelji na području EU+ ili izvan područja EU+, u zemlji podrijetla ili u trećoj zemlji (npr. dijete je možda napustilo svoje roditelje u izbjegličkom kampu). To bi uključivalo suradnju s drugim nacionalnim tijelima, tijelima druge zemlje područja EU+ ili primjenu sredstava u zemlji podrijetla ili u trećoj zemlji ako to ne bi ugrozilo dijete i obitelj.

([60]) Za više informacija o pravnom okviru relevantnom za djecu vidjeti Prilog I. Pravni okvir – naglasak na pravima djece.

Akteri koji mogu biti uključeni detaljno su opisani u tablici.

	Traženje obitelji u zemlji područja EU+	Traženje obitelji u zemlji podrijetla ili u trećim zemljama
Akteri	• Dijete. • Djetetov zastupnik. • Nadležna tijela ([61]) države članice domaćina. • Nadležna tijela drugih zemalja područja EU+. • Međunarodne ili druge relevantne organizacije, uključujući organizacije za traženje ([62]). • Članovi djetetove obitelji. • Drugi.	• Dijete. • Djetetov zastupnik. • Nadležna tijela ([63]) u državi domaćinu. • Veleposlanstva i konzularne službe države domaćina. • Međunarodne ili druge relevantne organizacije ([64]). • Lokalne usluge traženja. • Tijela zemlje podrijetla ili treće zemlje, pod uvjetom da to ne predstavlja rizik za dijete ili članove njegove obitelji. • Drugi.

I za djecu i za uzdržavane odrasle osobe moraju se uspostaviti odgovarajući mehanizmi za potporu procesu traženja obitelji, uzimajući u obzir njihove posebne potrebe i okolnosti.

Tražitelj, bilo da je riječ o djetetu ili uzdržavanoj odrasloj osobi, često služi kao primarni izvor informacija za traženje obitelji. Kad je riječ o **djeci**, trebalo bi uspostaviti odgovarajuće mehanizme prilagođene djeci ([65]) kako bi se djetetu omogućilo da razumije cilj traženja obitelji, postupak te moguće ishode i posljedice. To znači, među ostalim, da usmeni prevoditelji ili jezični i kulturni posrednici, ako su uključeni, trebaju biti jednako obaviješteni o važnosti suradnje s djetetom na njemu prilagođen način, posebno u pogledu upotrebe jezika i komunikacije.

Dijete treba odmah obavijestiti te se s njim treba savjetovati o postupku traženja obitelji i svakom napretku koji je postignut u tom pogledu. Mišljenje djeteta trebalo bi uzeti u obzir u svim fazama i trebalo bi biti na prvom mjestu u skladu s djetetovom dobi i zrelošću.

Sudjelovanje djeteta u postupku trebao bi olakšati skrbnik, koji može djelovati kao poveznica između djeteta i različitih uključenih aktera. Djetetov **skrbnik** treba pružiti podršku djetetu i pratiti ga tijekom cijelog postupka traženja obitelji. Skrbnik bi trebao zastupati dijete i prema potrebi dopuniti njegovu pravnu sposobnost te tako osigurati da se sve radnje poduzimaju u najboljem interesu djeteta. Imenovanog skrbnika trebalo bi obavijestiti i s njim se savjetovati o

([61]) To može uključivati sve relevantne dionike u području zaštite djece, kao što su pravosudna tijela, lokalne socijalne službe, skrbnici i zdravstvene službe.
([62]) Više informacija vidjeti u odjeljku „Organizacije za traženje obitelji” u dijelu II.
([63]) To može uključivati sve relevantne dionike u području zaštite djece, kao što su pravosudna tijela, lokalne socijalne službe, skrbnici i zdravstvene službe.
([64]) Važno je napomenuti da Međunarodni odbor Crvenog križa i nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca ne dijele rezultate traženja obitelji s trećim stranama. Informacije se priopćuju isključivo i izravno članovima obitelji koji su uključeni u potragu za svojim nestalim rođacima.
([65]) Mehanizmi prilagođeni djeci sustavi su ili postupci osmišljeni da budu lako razumljivi i dostupni djeci, čime se osigurava poštovanje njihovih potreba i prava. U tim se mehanizmima prednost daje dobrobiti i sigurnosti djece, čime im se olakšava da izraze svoja mišljenja, pristupe uslugama i dobiju odgovarajuću podršku.

svim mjerama poduzetima u vezi s djetetom. Ovisno o pojedinačnim okolnostima slučaja, skrbnik također može aktivno sudjelovati u dobivanju relevantnih informacija od djeteta.

Za **odrasle osobe**, kojima bi također mogla biti potrebna podrška tijekom cijelog postupka, potrebno je uspostaviti mjere koje će im omogućiti razumijevanje ciljeva i koraka koji se odnose na traženje članova obitelji. U slučajevima kada je zbog ranjivosti sposobnost odraslog tražitelja da u potpunosti sudjeluje u donošenju odluka ograničena, on bi trebao biti u pratnji imenovanog zastupnika ili osobe za potporu te bi trebalo omogućiti poštovanje njegovih stajališta i preferencija u svim fazama. Tog zastupnika trebalo bi obavijestiti i s njim se savjetovati o svim poduzetim mjerama, zalagati se za najbolje interese uzdržavane odrasle osobe te joj pružiti podršku u pružanju relevantnih informacija za traženje obitelji.

Tijela zemalja područja EU+ koja bi mogla biti uključena u postupak traženja obitelji obuhvaćaju, na primjer, tijela za azil, tijela nadležna za imigraciju i službe za zaštitu djece na nacionalnoj i lokalnoj razini. Mogu biti uključena i veleposlanstva ili konzularne službe države domaćina u zemlji podrijetla ili u trećim zemljama. U skladu s pravnom stečevinom EU-a u području azila ([66]), tijela država članica imaju proaktivnu ulogu u postupku traženja članova obitelji djeteta ako se smatra da je to u najboljem interesu djeteta. Države bi putem svojih tijela za zaštitu djece i drugih relevantnih službi trebale razviti postupke traženja obitelji i učiniti traženje obitelji obveznim u slučaju djece bez pratnje, osim kad se smatra da to nije u najboljem interesu djeteta ili kad bi to moglo ugroziti dijete ili njegovu obitelj. Traženje obitelji preduvjet je za osiguravanje potrebne zaštite i skrbi za dobrobit djeteta ([67]). U skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ([68]), osoblje nadležnih tijela mora proći trajno osposobljavanje o posebnim potrebama djece.

Povezan EUAA-ov alat

EUAA je razvio module osposobljavanja i praktične vodiče kojima se odgovara na posebne potrebe djece i drugih ranjivih tražitelja. Više informacija potražite u EUAA-ovu katalogu osposobljavanja na mrežnom mjestu EUAA-a https://euaa.europa.eu/training-catalogue.

Nadalje, traženje obitelji jedno je od područja u kontekstu azila u kojem zemlje područja EU+ često surađuju s **međunarodnim ili drugim relevantnim organizacijama** i oslanjaju se na njihove usluge. Neke međunarodne organizacije imaju znatno iskustvo i stručno znanje u području traženja obitelji. Te su organizacije uspostavile mreže, alate i metodologije za olakšavanje traženja obitelji na način kojim se osigurava sigurnost i najbolji interes djeteta. Usluge takvih organizacija posebno su relevantne kada se traženje obitelji odvija u zemljama podrijetla ili trećim zemljama. Neke od organizacija s kojima zemlje područja EU+ surađuju u tom pogledu uključuju UNHCR, Međunarodnu organizaciju za migracije, Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca te međunarodne socijalne službe.

Države članice mogu tražitelju olakšati pristup uslugama traženja koje nude takve organizacije. Također bi prema potrebi trebale tražiti pomoć relevantnih organizacija i tijela kako bi pomogli tražitelju u postupku traženja obitelji, pod uvjetom da se poštuju načela i standardi dotičnih

([66]) Posebno članak 33. stavak 7. Uredbe o kvalifikaciji, članak 27. stavak 10. Direktive o uvjetima prihvata (2024.) i članak 23. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([67]) Posebno članci 8., 9. i 10. Konvencije o pravima djeteta.
([68]) Članak 23. stavak 6. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

organizacija ([69]). Pristanak dotične osobe (djeteta ili odrasle osobe za koju se provodi postupak traženja) mora se zatražiti prije nego što te organizacije podijele informacije s relevantnim tijelima ([70]).

Službe i akteri lokalnih zajednica, koji imaju praktično iskustvo u tom području i upoznati su s vezama u zajednici te društvenim i vjerskim mrežama, također mogu biti uključeni u postupak traženja obitelji, ako je to relevantno. Pri odlučivanju o uključivanju lokalnih službi trebalo bi uzeti u obzir povjerljivost, zaštitu podataka i sigurnost kako bi se izbjeglo ugrožavanje djeteta, članova obitelji ili samih pružatelja usluga. Sudjelovanje takvih organizacija u postupku traženja trebalo bi osigurati poštovanje njihovih načela i standarda.

Ovisno o okolnostima u zemlji podrijetla ili zemlji izvan EU-a te nakon temeljitog razmatranja sigurnosti djeteta i članova obitelji, kao i načela povjerljivosti, **nadležna tijela u zemlji podrijetla ili zemlji izvan EU-a ili diplomatski subjekti u Europi koji predstavljaju te zemlje** također mogu biti uključeni u postupak traženja obitelji. To bi uvijek trebalo činiti **s iznimnom pažnjom** kako se ne bi ugrozili uključeni sudionici, integritet postupka azila, kao ni sigurnost tražitelja ([71]) i članova njegove obitelji.

Ako je pronađen, **član djetetove obitelji** trebao bi biti uključen u provjeru obiteljskih veza, u postupak obnove obiteljskih veza i u sve moguće ishode postupka traženja obitelji, ako je to u najboljem interesu djeteta. Drugi članovi obitelji ili rođaci koji se nalaze na području EU+, ali se ne smatraju odgovornima za dijete u državi članici, trebali bi biti uključeni u postupak jer je vjerojatno da imaju relevantne informacije za postupak traženja obitelji.

Osim prethodno navedenih aktera u postupku traženja obitelji, ulogu mogu imati i **drugi profili**, kao što su javni tužitelji ili suci, učitelji i psiholozi, vođe vjerskih ili društvenih zajednica, druge osobe poznate djetetu ili obitelji itd.

Općenito, **suradnja** među tim akterima u okviru koordiniranog sustava olakšala bi funkcionalan i multidisciplinaran postupak traženja obitelji. Uvijek trebaju biti uspostavljene zaštitne mjere kojima se osigurava da svi uključeni akteri uzimaju u obzir najbolje interese djeteta kao primarno razmatranje, a posebno sigurnost djeteta i obitelji.

([69]) Posebice članica Pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Valja napomenuti da ICRC i nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca ne dijele rezultate traženja obitelji s trećim stranama. Informacije se priopćuju isključivo i izravno članovima obitelji koji su uključeni u potragu za svojim nestalim srodnicima.
([70]) U skladu s člankom 23. stavcima 3. i 6. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama i člankom 27. stavkom 10. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).
([71]) U skladu s člankom 33. stavkom 7. Uredbe o kvalifikaciji i člankom 27. stavkom 10. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

Kontrolni popis za traženje obitelji

Ovaj kontrolni popis sadržava ključne elemente koje je potrebno uzeti u obzir pri traženju obitelji na način kojim se poštuju prava pojedinaca, osigurava dobrovoljno sudjelovanje, održava povjerljivost i promiče spajanje obitelji ako je to sigurno i primjereno.

☐ **Odvojite traženje obitelji od odluka o zaštiti.** Pobrinite se da na odluku o odobravanju ili uskraćivanju međunarodne zaštite ne utječu rezultati traženja obitelji ni informacije prikupljene tijekom postupka traženja obitelji.

☐ **Promičite spajanje obitelji.** Usredotočite se na traženje obitelji kako bi se omogućilo spajanje, zaštitite jedinstvo obitelji i iskoristite potporu koju pružaju obitelji, uzimajući pritom u obzir spremnost i najbolje interese osobe.

☐ **Izbjegavajte razdvajanje obitelji.** Obitelji koje zajedno traže azil općenito se ne bi trebale razdvajati, osim u iznimnim okolnostima. Ako je dijete razdvojeno od obitelji, osigurajte održavanje redovitog kontakta s obitelji ako je to u najboljem interesu djeteta. Postupak traženja može uzrokovati znatne emocionalne poteškoće za tražitelje i djecu, naglašavajući potrebu za odgovarajućom psihološkom potporom. Osim toga, prisutnost članova šire obitelji ili skrbnika ključna je za emocionalnu dobrobit djeteta, a odvajanje od njih treba izbjegavati ako ti pojedinci ne predstavljaju rizik za zaštitu djece.

☐ **Upotrebljavajte informacije isključivo za traženje.** Pobrinite se da se informacije prikupljene u svrhu traženja obitelji upotrebljavaju isključivo u tu svrhu. Informacije prikupljene tijekom postupka traženja obitelji čuvajte kao povjerljive. Uspostavite zaštitne mjere kako cijeli postupak traženja obitelji i prikupljanje informacija ne bi negativno utjecao ni na jednu od uključenih strana.

☐ **Dobrovoljna osnova.** Provodite traženje obitelji na dobrovoljnoj osnovi tako da se pokreće samo na zahtjev zainteresirane strane na temelju njezine informirane odluke. Odbijanje razmjene informacija o srodnicima ne bi smjelo negativno utjecati na postupak azila.

☐ **Informirani pristanak.** Ishodite informirani pristanak svih strana prije otkrivanja bilo kakvih osobnih ili osjetljivih informacija i prije poduzimanja daljnjih koraka. I podnositelj upita i član obitelji koji je pronađen imaju pravo odbiti kontakt i ne obavijestiti svojeg srodnika o točnoj lokaciji/adresi (ako već nije poznata).

☐ **Procjena rizika.** Pažljivo razmotrite sve potencijalne rizike za sve članove obitelji, uključujući one za kojima se traga i one koji pokreću postupak traženja, prije pokretanja postupka traženja i tijekom svih njegovih kasnijih faza. Ako nove informacije o rizicima postanu dostupne u kasnijoj fazi, trebalo bi ponovno procijeniti plan traženja s obzirom na te informacije.

☐ **Dajte prednost zaštiti i najboljim interesima.** U svim odlukama trebalo bi dati prednost zaštiti, sigurnosti i najboljim interesima djeteta.

Pri odlučivanju o tome treba li i gdje ponovno spojiti obitelj trebalo bi uzeti u obzir potrebe, najbolje interese, sigurnost, zaštitu i preferencije svih uključenih strana.

2. Načela i postupovna jamstva

Pri traženju obitelji mora se zaštititi dobrobit ranjivih osoba i uzdržavanih odraslih osoba, uključujući najbolje interese djece. To je ključno kako bi se osiguralo potpuno poštovanje njihovih prava tijekom cijelog postupka traženja. Kako bi se to postiglo, skupom postupovnih jamstava promiču se pravednost, transparentnost i pristup usmjeren na osobu, s posebnim naglaskom na jedinstvo obitelji, sigurnost i dobrobit.

2.1. Usredotočenost na najbolje interese djeteta

Traženje obitelji ključno je za ostvarivanje prava djeteta na održavanje osobnih odnosa i izravan kontakt s članovima njegove obitelji. Također je ključno da države članice ispune svoju obvezu očuvanja tih odnosa kada je to u najboljem interesu djeteta.

Načelo najboljeg interesa djeteta jedno je od četiriju vodećih načela o pravima djeteta (pravo na nediskriminaciju, najbolji interesi, pravo na život i razvoj te pravo na saslušanje) na kojima se temelje Konvencija o pravima djeteta ([72]) i Povelja ([73]). Kako je navedeno u članku 3. stavku 1. Konvencije o pravima djeteta:

> *U svim akcijama koje u svezi s djecom poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne skrbi, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, mora se prvenstveno voditi računa o interesima djeteta.*

Odbor UN-a za prava djeteta pojasnio je da bi se najbolji interesi djeteta trebali tumačiti kao trostruki koncept ([74]) koji obuhvaća:

- materijalno pravo;
- temeljno, interpretativno pravno načelo i
- postupovno pravilo.

U svojoj Općoj napomeni br. 6 (2005.) o postupanju prema djeci bez pratnje i djeci razdvojenoj od obitelji izvan njihove zemlje podrijetla ([75]), Odbor UN-a za prava djeteta dao je smjernice o tome kako uzeti u obzir najbolji interes djeteta kao glavno postupovno pravilo putem posebnih postupovnih jamstava. Stajalište Odbora o pravu djeteta da se njegovi najbolji interesi smatraju primarnim čimbenikom dalje je razrađeno u Općoj napomeni br. 14 (2013.) uz postupovna jamstva ([76]).

([72]) Članci 2., 3., 6. i 12. Konvencije o pravima djeteta.
([73]) Članak 24. Povelje.
([74]) Vidjeti najbolje interese djeteta na temelju *Opće napomene br. 14 (2013.) Odbora UN-a za prava djeteta o pravu djeteta da se prije svega uzme u obzir ono što je u njegovu najboljem interesu (članak 3. stavak 1.)*, 29. svibnja 2013., CRC/C/GC/14.
([75]) Odbor UN-a za prava djeteta, *Opća napomena br. 6 (2005.) Postupanje s djecom bez pratnje i djecom razdvojenom od obitelji izvan njihove zemlje podrijetla*, CRC/GC/2005/6, 1. rujna 2005., točke 80. – 88.
([76]) Odbor UN-a za prava djeteta, *Opća napomena br. 14 (2013.) o pravu djeteta da se prije svega uzme u obzir ono što je u njegovu najboljem interesu (članak 3. stavak 1.)*, 29. svibnja 2013., CRC/C/GC/14.

Novi pravni instrumenti CEAS-a moraju se provesti u skladu s Poveljom i Konvencijom o pravima djeteta. Ta je obveza jasno opisana u uvodnoj izjavi 25. Uredbe o dubinskoj provjeri i uvodnoj izjavi 67. Uredbe o postupku azila. U tim propisima naglašava se da najbolji interesi djeteta moraju biti primarni cilj svih nadležnih tijela pri primjeni instrumenata CEAS-a. To načelo mora se poštovati tijekom cijelog postupka azila. Nadalje, procjena najboljeg interesa opisana u Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) primjenjuje se i na postupak azila ([77]).

Jedan od ključnih aspekata osiguravanja najboljih interesa djeteta jest održavanje jedinstva obitelji ([78]). Maloljetnici bi trebali ostati sa svojim roditeljima ili njegovateljima kad god je to moguće. Kako bi se to podržalo, načelo jedinstva obitelji zahtijeva smještaj obitelji s maloljetnicima u okruženjima koja zadovoljavaju njihove posebne potrebe, izbjegavajući razdvajanje i osiguravajući stabilnost. To se primjenjuje i u slučajevima u kojima postoje razlozi za zadržavanje s obzirom na to da načelo jedinstva obitelji zahtijeva upotrebu odgovarajućih alternativnih mogućnosti zadržavanju za obitelji s maloljetnicima. Tim bi se alternativnim mogućnostima trebalo omogućiti da su obitelji smještene u okruženjima koja su prikladna s obzirom na njihove potrebe ([79]).

U kontekstu Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, najbolji interesi djeteta uključuju povezane odredbe Direktive o uvjetima prihvata (2024.) ([80]). Nužno je u potpunosti poštovati najbolje interese djeteta i jedinstvo obitelji te ih integrirati u procjenu najboljih interesa. To znači da se tijekom svih postupaka mora u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir i očuvati dobrobit i jedinstvo obitelji.

Identifikacija i traženje obitelji ključne su sastavnice tog okvira. Cilj je osigurati održavanje jedinstva obitelji tijekom postupaka premještanja i postupaka na granici ([81]). Nadležna tijela dužna su uložiti sve napore da bi identificirala i pronašla članove obitelji kako bi se poštovalo načelo jedinstva obitelji i najbolji interesi djeteta. Postupak ne smije predstavljati nikakvu opasnost za dotično dijete, njegovu obitelj ili aktere koji će provoditi traženje obitelji.

Dok se provodi traženje, odgovornost za dijete i dalje snosi država domaćin. Stoga bi trebalo provesti procjenu rizika u posebne svrhe traženja obitelji. Ta procjena rizika mora biti dio procjene najboljih interesa koja se provodi prije traženja obitelji, s obzirom na to da se procjenom najboljih interesa analiziraju sigurnosna pitanja koja se odnose na dijete i obitelj, mogućnosti ponovnog uspostavljanja kontakta s obitelji i/ili spajanja obitelji, dobrobit djeteta i stavove djeteta u skladu s njegovom dobi i zrelošću. Potpuno uzimajući u obzir sigurnosna jamstva, također bi se trebala utvrditi posebna sredstva za traženje obitelji, potencijalni akteri koje treba uključiti i mogući načini prikupljanja informacija. Dijete se može spojiti s obitelji samo ako je to spajanje u njegovu najboljem interesu.

([77]) Članak 22. stavak 2. Uredbe o postupku azila.
([78]) Trebalo bi zadržati jedinstvo obitelji u najvećoj mogućoj mjeri (članak 45. stavak 2. i članak 54. stavak 2. Uredbe o postupku azila).
([79]) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 40. Direktive o uvjetima prihvata (2024.), u kojoj se navodi da obitelji s maloljetnicima moraju biti smještene u prihvatnim objektima koji odgovaraju njihovim potrebama. Potreba za usklađivanjem sa zahtjevima Direktive o uvjetima prihvata (2024.) utvrđena je i u članku 54. stavku 2. Uredbe o postupku azila.
([80]) Uvodna izjava 46. i članak 23. stavak 4. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([81]) To je potkrijepljeno odredbama iz uvodne izjave 70., članaka 67. i 68. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama i članka 45. Uredbe o postupku azila.

Slučajevi dječjeg braka: najbolji interesi i pravna razmatranja

U svim slučajevima u kojima su jedna ili obje stranke u braku maloljetne, u procjeni najboljeg interesa moraju se uzeti u obzir svi čimbenici navedeni u nastavku.

Ako je maloljetnik bez pratnje u braku s odraslom osobom koja zakonito boravi u državi članici ili ako su oba bračna druga maloljetna, brak će se općenito ocjenjivati na temelju nacionalnih zakona i međunarodnih standarda u pogledu zaštite i dobrobiti djece. U kontekstu **traženja i spajanja obitelji**, države članice mogu smatrati da je brak valjan samo ako je u skladu s nacionalnim zakonima o valjanosti takvih brakova i ako životna zajednica nije u sukobu s najboljim interesima djeteta.

Ako brak uključuje maloljetnu osobu koja je u braku s odraslom osobom, ključno je dodatno razmotriti dobrobit maloljetnika i sve potrebe za zaštitom. Nadležna tijela moraju pažljivo procijeniti jesu li traženje i naknadno spajanje u najboljem interesu maloljetnika, posebno ako postoji zabrinutost u pogledu iskorištavanja, prisile ili drugih rizika povezanih s brakom. To obuhvaća uključivanje agencija za zaštitu djece i relevantnih organizacija kako bi se pružile smjernice i osiguralo da se u svim mjerama prednost daje dobrobiti djeteta.

Ako su oba bračna druga maloljetna, zajednica se može promatrati s posebnim oprezom jer države članice općenito naglašavaju zaštitu maloljetnika u odnosu na formaliziranje zajednica koje uključuju mlade pojedince. Traženje i spajanje u takvim slučajevima bilo bi usmjereno na osiguravanje sigurnih životnih uvjeta prilagođenih dobi maloljetnika i na mjere zaštite koje su u skladu s **najboljim interesima svakog djeteta**. I u ovom slučaju pristup se temelji na nacionalnim zakonima i načelima zaštite djece, s jasnim naglaskom na zdravlje, sigurnost i osobni razvoj maloljetnika, a ne na potvrđivanju bračnog statusa.

Procjena rizika

Potencijalne rizike za dijete ili članove njegove obitelji trebalo bi uzeti u obzir u svim fazama postupka traženja djeteta kako bi se izbjegla šteta. Kako bi se to osiguralo, ključno je prikupiti sve relevantne informacije o zemlji podrijetla i/ili tranzita te utvrditi potencijalne rizike i mjere ublažavanja kako bi se smanjio njihov utjecaj. U pripremama za spajanje djece s obitelji mora se uzeti u obzir potreba da ih se zaštiti od diskriminacije, ciljanih napada i daljnjih rizika odmazde od mreža trgovine ljudima (vidjeti primjere u nastavku). Ako bi traženje obitelji moglo dovesti dijete ili članove njegove obitelji u opasnost, predmet bi trebalo uputiti nadležnim akterima kako bi se istražila potreba za međunarodnom zaštitom ([82]).

U nastavku se nalazi neiscrpan popis nekih okolnosti koje zahtijevaju posebnu pozornost.

- **Rizik od odmazde u slučajevima obiteljskog nasilja:** ako je unutar obitelji u prošlosti bilo obiteljskog nasilja, ponovno uspostavljanje kontakta može dijete izložiti daljnjoj nepravdi. Od presudne je važnosti ocijeniti obiteljsku dinamiku i osigurati sigurno okruženje za dijete.
- **Sudjelovanje u oružanom nasilju:** djeca koja su sudjelovala u oružanom nasilju nad vlastitom zajednicom suočavaju se s jedinstvenim rizicima. Osiguravanje njihove sigurnosti zahtijeva pažljivo planiranje i uključivanje specijaliziranih organizacija.
- **Proganjanje:** ako su dijete ili članovi njegove obitelji izloženi riziku od proganjanja u svojoj matičnoj zemlji, traženje obitelji moglo bi ih izložiti teškim posljedicama. Prije početka kontakta ključno je procijeniti političko okruženje i potencijalne prijetnje. Na primjer, djeca i njihove obitelji koje pripadaju marginaliziranim etničkim ili vjerskim skupinama mogu se suočiti s povećanim rizikom od proganjanja. Pri traženju obitelji ti se čimbenici moraju uzeti u obzir te se mora dati prednost sigurnosti i anonimnosti uključenih pojedinaca.
- **Trgovina ljudima i iskorištavanje:** traženje obitelji moglo bi izložiti dijete ili članove njegove obitelji odmazdi trgovaca ljudima, posebno ako je dijete služilo kao svjedok. U takvim slučajevima aktivnosti traženja obitelji moraju se pažljivo procijeniti kako bi se spriječilo izlaganje obitelji daljnjoj opasnosti. U slučajevima u kojima je dijete žrtva trgovine ljudima, stupanje u kontakt s obitelji može nehotično upozoriti trgovce na to gdje se dijete nalazi, čime se ugrožavaju i dijete i njegova obitelj. Potrebne su temeljite procjene rizika i uključivanje organizacija za suzbijanje trgovine ljudima.

([82]) IOM, UNICEF, Strateški okvir za suradnju IOM-a i UNICEF-a (2022. – 2023.), *Obrazac za traženje i procjenu obitelji,* 2022.

Povezane publikacije

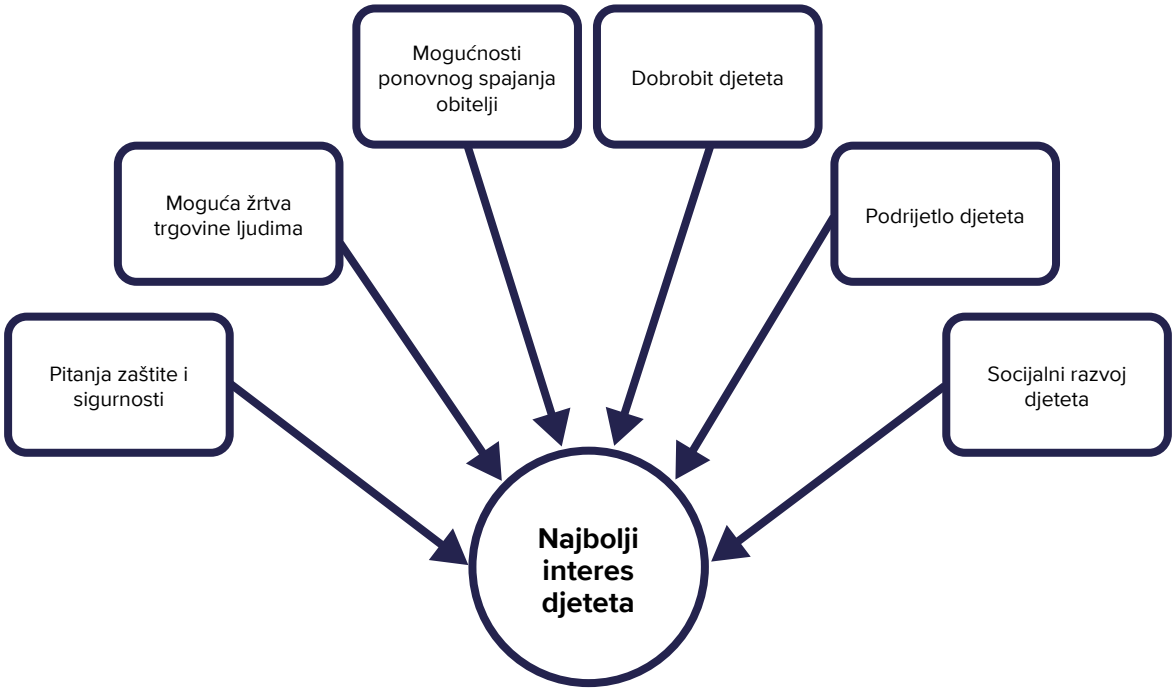
EASO, *Praktični vodič o najboljem interesu djeteta u postupku azila*, 2019. Ovim se vodičem pruža potpora tijelima zemalja područja EU+ u primjeni načela najboljeg interesa djeteta i unaprjeđenju jamstava u postupcima azila za djecu. Vodič obuhvaća osnovne elemente najboljeg interesa djeteta, relevantna jamstva, smjernice o tome kako procijeniti najbolje interese u praksi te pokazatelje ranjivosti i rizika.

Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA), *Skrbništvo nad djecom kojoj je uskraćena roditeljska skrb*, 30. lipnja 2014. Ovaj priručnik pruža informacije skrbnicima o tome kako provesti procjenu najboljih interesa ili osigurati da tijela koja provode procjenu najboljih interesa uzmu u obzir sve relevantne elemente.

Uvodna izjava 15. Uredbe o kvalifikaciji

Pri procjeni najboljeg interesa djeteta, tijela država članica trebala bi posebno uzeti u obzir načelo jedinstva obitelji te dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika, jezične vještine, zaštitu i sigurnost te mišljenja tog maloljetnika, vodeći računa o njegovoj dobi i zrelosti.

Slika 1. Elementi najboljih interesa djeteta

Uredbom o upravljanju azilom i migracijama od nadležnih se tijela zahtijeva da **daju prednost** zahtjevima za međunarodnu zaštitu pojedinaca s članovima obitelji u zemljama područja EU+. Očekuje se da će i zemlja koja upućuje zahtjev i zemlja kojoj je upućen zahtjev ubrzati zahtjeve povezane s jedinstvom obitelji i transfere, čime će se osigurati brz pristup postupku azila. Nadležna tijela trebala bi pokazati fleksibilnost i nastojati što brže spojiti članove obitelji.

2.2. Postupovna jamstva

U ovom se odjeljku navode postupovna jamstva kojima se osigurava zaštita i dobrobit ranjivih osoba tijekom traženja obitelji, među ostalim djece bez pratnje i uzdržavanih odraslih osoba. Te su zaštitne mjere u skladu s relevantnim pravnim instrumentima i preporukama neobvezujućeg prava. Na primjer, uloga skrbnika ili zastupnika ključna je i za djecu i za uzdržavane odrasle osobe, ovisno o slučaju, u pružanju informacija, zastupanja i pomoći ako je potrebno preispitati odluku o traženju obitelji.

Ta jamstva uključuju:

1. sigurnost
2. skrbnika/zastupnika
3. informacije
4. saslušanje djetetova mišljenja
5. povjerljivost
6. zaštitu podataka
7. provjeru obiteljskih veza
8. povjerenje u istinitost
9. 9djelotvoran pravni lijek.

Osim toga, načelo jedinstva obitelji ima ključnu ulogu u zaštiti dobrobiti tražitelja. Suradnja među relevantnim akterima ključna je kako bi se osigurala učinkovita provedba tih zaštitnih mjera. Te postupovne mjere imaju za cilj osigurati da se traženjem članova obitelji ne nastoji samo ponovno spojiti obitelji, već i da se pritom u potpunosti poštuju i štite prava svih uključenih osoba.

2.2.1. Sigurnost

Sigurnost je ključna u traženju obitelji ranjivih osoba, posebno djece bez pratnje i uzdržavanih odraslih osoba. Traženje obitelji trebalo bi se odvijati uzimajući u obzir sigurnost ([83]). Osim početne procjene rizika, sigurnost se mora kontinuirano nadzirati tijekom cijelog postupka traženja obitelji. To uključuje razmatranje fizičke i emocionalne sigurnosti tražitelja, kao i mogućih rizika za članove obitelji za kojima se traga. To se posebno odnosi na slučajeve u kojima može postojati zabrinutost zbog nasilja u obitelji, trgovine ljudima ili drugih oblika nasilja ili zlostavljanja. Kad je riječ o djeci bez pratnje i uzdržavanim odraslim osobama, skrbnik ili zastupnik mora imati središnju ulogu u pružanju pomoći djetetu da razumije potencijalne rizike u skladu s njegovom razinom zrelosti te ga mora potaknuti da kaže ako je zbog bilo čega zabrinuto. Slično tome, uzdržavane odrasle osobe, kao što su osobe s duševnim, tjelesnim ili emocionalnim ranjivostima, moraju biti obaviještene o potencijalnim rizicima na pristupačan način, a njihov zastupnik pomaže im izraziti zabrinutost.

([83]) Članak 6. Konvencije o pravima djeteta.

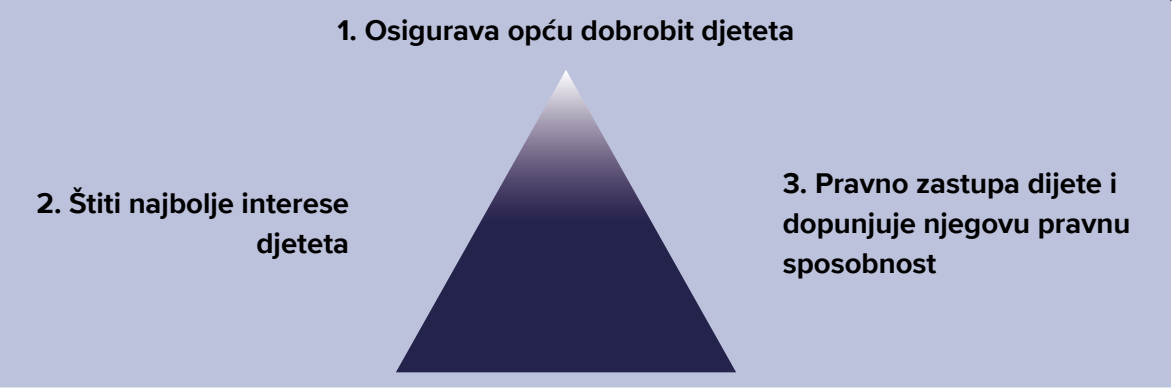
2.2.2. Imenovanje skrbnika

U skladu s međunarodnim konvencijama i propisima EU-a postoji jasna obveza pružanja posebne zaštite i pomoći svakom djetetu koje je privremeno ili trajno lišeno svoje obiteljske okoline. To je prije svega naglašeno u Konvenciji o pravima djeteta ([84]), koja je posebno usmjerena na zaštitu djece izbjeglica. Novo zakonodavstvo EU-a o azilu to potkrepljuje na način da propisuje imenovanje zastupnika ili skrbnika za maloljetnike bez pratnje tijekom cijelog postupka azila.

FRA, *Skrbništvo nad djecom kojoj je uskraćena roditeljska skrb*, 30. lipnja 2014.

Dodatne smjernice o ulozi skrbnika u traženju obitelji mogu se pronaći u FRA-inu priručniku za djecu bez roditeljske skrbi.

Skrbnik obavlja tri različite funkcije kada dijete nema roditeljsku skrb, kako je prikazano na slici.

Uloga imenovanog zastupnika od ključne je važnosti. Zastupnik osigurava da dijete može ostvariti svoje pravo na saslušanje. Od početne faze dubinske provjere pa tijekom cijelog postupka azila zastupnik je odgovoran za osiguravanje odgovarajuće zastupljenosti i pomoći maloljetniku bez pratnje. To uključuje postupanje u najboljem interesu djeteta, ostvarivanje djetetove pravne sposobnosti kada je to potrebno te aktivno sudjelovanje u traženju članova obitelji radi očuvanja obiteljskog jedinstva.

Uzdržavane odrasle osobe koje nisu sposobne zastupati same sebe također bi trebale dobiti pravodobnu pomoć imenovanog zastupnika, kako je predviđeno nacionalnim okvirima. Za ranjive skupine, posebno uzdržavane odrasle osobe, postupovna jamstva moraju obuhvaćati posebne potrebe i složenost. Uzdržavanim odraslim osobama može biti potrebna:

- **prilagođena komunikacija** – informacije bi se trebale pružati na pristupačan način, uzimajući u obzir sve kognitivne, osjetilne ili jezične izazove;
- **potpora u donošenju odluka** – zastupnici bi trebali pomoći uzdržavanim odraslim osobama u donošenju odluka, posebno pri razumijevanju posljedica traženja obitelji ili pristanku na određene korake;
- **redovita provjera i prilagodba** – mogu biti potrebne stalne procjene kako bi se osigurala dobrobit uzdržavane odrasle osobe, uz prilagodbe mehanizama podrške prema potrebi.

([84]) Članak 20. i članak 22. stavak 2. Konvencije o pravima djeteta.

U slučajevima kada uzdržavane odrasle osobe nisu voljne sudjelovati u traženju obitelji, njihove preferencije treba pažljivo razmotriti. Zastupnik će možda trebati uskladiti autonomiju pojedinca s potrebom za zaštitom, vodeći se načelom najboljeg interesa, slično kao u slučaju djece bez pratnje.

Kako bi se osigurala učinkovitost njihove uloge zastupnika, u okviru novog Pakta o migracijama i azilu ne bi trebalo imenovati zastupnike čiji su interesi u sukobu s interesima maloljetnika ili koji bi mogli imati takve sukobe ([85]). Osim toga, zastupnici moraju posjedovati odgovarajuće kvalifikacije i stručnost. Također moraju proći redovito osposobljavanje kako bi bili informirani i sposobni pružiti potrebnu potporu ([86]). Nadalje, važan je kontinuitet zastupanja ([87]) i podrška maloljetnicima bez pratnje. Odredbe o preispitivanju i mogućoj zamjeni zastupnika koji ne obavljaju svoje dužnosti na odgovarajući način uključene su u zakonodavni okvir ([88]).

Zadaće zastupnika opsežne su i ojačane u okviru CEAS-a, a uključuju pomoć pri registraciji namjere i podnošenju zahtjeva za azil, pripremu za osobne intervjue i sudjelovanje u njima te pružanje potrebnih informacija o postupku azila. Nadalje, zastupnik ima ključnu ulogu u traženju obitelji tako što osigurava da se poduzimaju aktivnosti kako bi se maloljetnik spojio s članovima obitelji kada je to moguće. U skladu s Uredbom o kvalifikaciji skrbnik ima i odgovornosti povezane s oduzimanjem statusa i stalnom pomoći pri traženju obitelji ([89]).

Naposljetku, važno je uspostaviti pouzdane mehanizme za praćenje i nadzor uspješnosti zastupnika. Od ključne je važnosti redovit nadzor koji provode upravna ili pravosudna tijela. Sve pritužbe koje maloljetnici bez pratnje podnesu protiv svojih zastupnika moraju se temeljito pregledati. To uključuje osiguravanje da maloljetnici mogu povjerljivo i sigurno podnositi pritužbe na svoje zastupnike, kako je navedeno u relevantnim člancima Direktive o uvjetima prihvata (2024.), Uredbe o kvalifikaciji, Uredbe o postupku azila i Uredbe o upravljanju azilom i migracijama ([90]).

Povezana EUAA-ova/FRA-ina publikacija

EUAA – FRA, *Practical Tool for Guardians – The asylum procedure* (Praktični alat za skrbnike – postupak azila), listopad 2023., odjeljak 2.3. „Podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu”.

([85]) Članak 27. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.); članak 23. stavak 2. točka 3. Uredbe o postupku azila; članak 33. stavak 1. točka 4. Uredbe o kvalifikaciji; članak 14. stavak 1. točka 3. Uredbe o Eurodacu III; članak 13. stavak 4. Uredbe o dubinskoj provjeri.
([86]) Članak 23. stavak 9. Uredbe o postupku azila, koji je potkrijepljen člankom 26. stavkom 6. Direktive o uvjetima prihvata, člankom 23. stavkom 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama i člankom 33. stavkom 2. točkom (a) Uredbe o kvalifikaciji.
([87]) Uvodna izjava 25. i članak 13. stavak 4. Uredbe o dubinskoj provjeri
([88]) Članak 27. stavak 8. Direktive o uvjetima prihvata (2024.), članak 23. stavak 9. podstavak 2. Uredbe o postupku azila.
([89]) Članak 33. stavak 2. točke (b) i (c) Uredbe o kvalifikaciji.
([90]) Članak 27. stavak 5. točka (a) Direktive o uvjetima prihvata (2024.); članak 33. stavak 4. Uredbe o kvalifikaciji; članak 23. stavak 5. točka (a) Uredbe o postupku azila; članak 19. stavak 1. točka (r) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

2.2.3. Informacije dane na odgovarajući način

Za njihovo učinkovito sudjelovanje ključno je omogućiti da djeca i uzdržavane odrasle osobe budu primjereno informirani o svojim pravima i obvezama tijekom postupka traženja obitelji kao i o svakom napretku i ishodima. To uključuje izravnu komunikaciju ili pružanje informacija uz podršku skrbnika ili zastupnika, u skladu s nacionalnim postupcima i sposobnošću pojedinca da razumije pružene informacije.

Kad je riječ o djeci, informacije bi trebalo pružiti u pristupačnom obliku koji je primjeren njihovoj dobi. Kako je istaknuto u Općoj napomeni br. 6 Konvencije o pravima djeteta:

> *Od ključne je važnosti da se djeci bez pratnje i djeci odvojenoj od roditelja izvan njihovih zemalja podrijetla daju sve relevantne informacije koje se odnose, na primjer, na njihova prava, dostupne usluge, među ostalim sredstva komunikacije, postupak azila, traženje obitelji i stanje u njihovoj zemlji podrijetla, kako bi se djetetu omogućilo dobro informirano izražavanje mišljenja i želja.* ([91])

Novim Paktom o migracijama i azilu uvode se ažurirani zahtjevi za informiranje maloljetnika. Člankom 8. stavkom 1. i člankom 8. stavkom 2. Uredbe o postupku azila te člankom 5. Direktive o uvjetima prihvata (2024.) propisuje se da se informacije moraju dostaviti na jeziku koji dijete razumije ili se razumno očekuje da ga razumije. Te se informacije moraju dati i na način prilagođen djeci uz sudjelovanje djetetova zastupnika kako bi se osigurala jasnoća i razumljivost ([92]).

Nadalje, Uredbom o postupku azila propisuje da se informacije trebaju pružiti putem letaka i materijala posebno namijenjenih maloljetnicima ([93]). Tim se pristupom nastoji poboljšati djetetovo razumijevanje postupka međunarodne zaštite i poduprijeti učinkovito prikupljanje relevantnih informacija od djeteta.

Kad je riječ o odraslima, informacije bi trebalo prilagoditi njihovim kognitivnim i emocionalnim potrebama. To može uključivati pojednostavnjenje jezika ili upotrebu alternativnih oblika ovisno o eventualnim mentalnim, osjetilnim ili jezičnim izazovima. Trebalo bi uzeti u obzir i stavove ranjivih pojedinaca s obzirom na njihovu dob, zrelost i metalne sposobnosti.

Svi ranjivi pojedinci, uključujući djecu bez pratnje, imaju pravo slobodno izraziti svoje mišljenje o svim pitanjima koja se na njih odnose. Mišljenjima djeteta treba se pridati odgovarajuća težina u skladu s njegovom dobi i zrelošću ([94]). Potrebno je na odgovarajući način uzeti u obzir mišljenje djeteta o samom postupku traženja obitelji i o mogućim ishodima (provjera rodbinskih veza, ponovno uspostavljanje kontakta, spajanje s članovima obitelji itd.) u skladu s djetetovom dobi i zrelošću. U članku 23. stavku 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama naglašava se da zastupnik maloljetnika bez pratnje mora biti uključen tijekom cijelog

([91]) Odbor UN-a za prava djeteta, *Opća napomena br. 6 (2005.) Postupanje s djecom bez pratnje i djecom razdvojenom od obitelji izvan njihove zemlje podrijetla*, CRC/GC/2005/6, 1. rujna 2005., točka 25.
([92]) Članak 5. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.); uvodna izjava 30., članak 8. stavak 2. i članak 23. stavak 2. točka (a) Uredbe o postupku azila; članak 20. stavak 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([93]) Članak 8. stavak 2. točke (a) i (d) Uredbe o postupku azila.
([94]) UN, Odbor za prava djeteta, *Opća napomena br. 12 (2009.). Pravo djeteta na saslušanje*, CRC/C/GC/12, 20. srpnja 2009.

postupka. Njime se detaljno opisuje uloga zastupnika u pomaganju maloljetniku pružanjem informacija relevantnih za procjenu najboljih interesa djeteta, osiguravanjem prava maloljetnika na saslušanje i podupiranjem njegove suradnje s drugim akterima, kao što su organizacije za traženje obitelji. To sudjelovanje mora biti u skladu s obvezama u pogledu povjerljivosti prema maloljetniku.

Postoje različiti načini na koje dijete može izraziti svoje mišljenje o postupku traženja obitelji i ne bi trebalo biti nepotrebno ograničeno da to učini u bilo kojem trenutku tijekom postupka. Ovisno o nacionalnim propisima i okolnostima predmeta, dijete može izraziti svoje mišljenje tijekom intervjua, pisanim izjavama ili na drugi način, bilo samostalno ili putem zastupnika u njegovo ime. Intervjue s maloljetnicima bez pratnje i, ako je primjenjivo, maloljetnicima s pratnjom moraju voditi pojedinci koji posjeduju potrebno znanje o pravima i posebnim potrebama maloljetnika. Ti bi se intervjui trebali provoditi na način prilagođen djeci i kontekstu, uzimajući u obzir dob i zrelost maloljetnika. Tijekom tih intervjua potrebna je prisutnost zastupnika i, ako je primjenjivo, pravnog savjetnika maloljetnika kako bi se osigurala zaštita najboljih interesa maloljetnika ([95]).

Kako bi se osiguralo da dijete dobro razumije i prihvati postupak traženja, ključna je česta komunikacija koja se pruža u obliku prilagođenom djeci, a u kojoj se objašnjava postupak traženja te se aktivno sasluša dijete i problemi koje izrazi. To može dovesti do dobivanja **informiranog pristanka od djeteta**. Takvo prihvaćanje trebalo bi se odraziti na aktivno sudjelovanje djeteta u svim koracima i fazama postupka traženja članova obitelji. Ono je također ključno za prihvaćanje rezultata traženja članova obitelji, kakvi god oni bili, te za olakšavanje sudjelovanja djeteta u relevantnim daljnjim postupcima, kao što su ponovna uspostava kontakta s članovima obitelji ili spajanje obitelji.

Kad se procijeni da je traženje obitelji u najboljem interesu djeteta, ali dijete na to ne želi pristati, skrbnik/zastupnik mogao bi dati pristanak za traženje. Međutim, tu je potrebna dobra komunikacija između djeteta i njegova zastupnika kako se odnos povjerenja između njih ne bi ugrozio ([96]).

Uzdržavane odrasle osobe također bi trebale imati mogućnosti izraziti svoje preferencije, posebno ako su one povezane s traženjem obitelji i spajanjem s obitelji. Autonomiju pojedinca trebalo bi poštovati u najvećoj mogućoj mjeri, pri čemu bi odluke trebale biti u skladu s njegovim najboljim interesima i prema potrebi uz podršku zastupnika. Tim pristupom aktivnog slušanja i vrednovanja stajališta ranjivih osoba osigurava se informiranje i poštovanje sudionika u postupku traženja obitelji. Promiče se i njihovo uključivanje u naknadne korake, kao što su obnova kontakta s obitelji ili spajanje s obitelji, čime se postupak usklađuje s njihovim pravima i najboljim interesima.

2.2.4. Povjerljivost

Povjerljivost se odnosi na postupanje s informacijama. Ako se informacije smatraju povjerljivima, mogu se dijeliti samo uz pristanak pojedinca na kojeg se informacije odnose ili, ako je to dopušteno nacionalnim pravom, samo s ovlaštenim stranama. Informacije koje se

([95]) Članak 22. stavak 4. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([96]) UNHCR, *Sigurni i zdravi: što države članice mogu učiniti kako bi osigurale poštovanje najboljeg interesa djece bez pratnje i razdvojene djece u Europi*, listopad 2014.

razmjenjuju opsegom su ograničene samo na informacije koje su tim stranama potrebne da bi izvršile svoje zadaće. Ako to nije dozvoljeno zakonom, nositelj informacija trebat će pristanak pojedinca za dijeljenje informacija s drugom stranom. Prije otkrivanja osjetljivih informacija potrebno je na način primjeren dobi zatražiti pristanak tražitelja na dijeljenje informacija.

Načelo povjerljivosti neodvojivo je povezano s pitanjima sigurnosti. Jamstva sigurnosti i povjerljivosti moraju se uspostaviti kao važne zaštitne mjere u postupku traženja obitelji, posebno kada bi djetetu bez pratnje mogla biti potrebna međunarodna zaštita.

Pravilo povjerljivosti u postupku traženja obitelji ne primjenjuje se samo na informacije koje se odnose na dijete, već i na osobne informacije osoba na koje taj postupak utječe (članova obitelji za kojima se traga itd.). Kako je istaknuto u Općoj napomeni br. 6 Konvencije UN-a o pravima djeteta:

potrebno je obratiti posebnu pozornost kako se ne bi ugrozila dobrobit osoba koje su još u zemlji podrijetla, posebno članova obitelji djeteta. ([97])

To pitanje ima dodatnu težinu prilikom traženja informacija u zemlji podrijetla djeteta koje je tražitelj međunarodne zaštite. Procjena najboljih interesa uvijek bi trebala prethoditi početku traženja, kao i svakoj odluci o ishodu traženja obitelji, posebno ako se razmatra ponovna uspostava obiteljskih veza.

Kako je istaknuto u Općoj napomeni br. 6 Konvencije o pravima djeteta, pri provedbi aktivnosti traženja ne bi se trebalo upućivati na status djeteta kao tražitelja ili izbjeglice ([98]). Sigurnost članova obitelji djeteta koji ostaju u zemlji podrijetla može biti ugrožena ako se ne poštuje načelo povjerljivosti i dijete može postati izbjeglica *sur place* ([99]).

Nepovoljne posljedice kršenja načela povjerljivosti u pogledu prikupljenih informacija u okviru postupka međunarodne zaštite, uključujući informacije koje su prikupljene u postupku traženja obitelji, mogu ozbiljno utjecati ne samo na određeno dijete i njegovu obitelj, već i na integritet sustava azila.

2.2.5. Zaštita podataka

U skladu s pravom EU-a osobni se podaci mogu obrađivati samo pod strogim uvjetima. Organizacije koje prikupljaju osobne podatke i upravljaju njima moraju osigurati da su podaci zaštićeni od zlouporabe i da se s njima postupa uz poštovanje prava pojedinaca na koje se podaci odnose. Traženje obitelji postupak je koji se temelji na obradi osobnih podataka, a u mnogim su slučajevima podaci koji se obrađuju osjetljivi ili njihova zlouporaba može ugroziti osobe uključene u postupak.

([97]) Odbor UN-a za prava djeteta, *Opća napomena br. 6 (2005.) Postupanje s djecom bez pratnje i djecom razdvojenom od obitelji izvan njihove zemlje podrijetla*, CRC/GC/2005/6, 1. rujna 2005., točka 30.
([98]) Odbor UN-a za prava djeteta, *Opća napomena br. 6 (2005.) Postupanje s djecom bez pratnje i djecom razdvojenom od obitelji izvan njihove zemlje podrijetla*, CRC/GC/2005/6, 1. rujna 2005., točka 80.
([99]) Izbjeglice *sur place* pojedinci su koji napuste svoju zemlju podrijetla zbog razloga koji nisu povezani s međunarodnom zaštitom, a ipak mogu osnovano strahovati od proganjanja ili ozbiljne nepravde u vlastitoj zemlji nakon odlaska.

Postupak traženja obitelji trebao bi se provoditi na povjerljivoj osnovi i uz potpuno poštovanje ključnih načela utvrđenih zakonodavstvom EU-a o zaštiti podataka ([100]).

Tražitelji i njihovi skrbnici/zastupnici trebali bi biti obaviješteni o podacima koji će se prikupljati i o odgovarajućem nacionalnom pravnom okviru koji je za to mjerodavan.

2.2.6. Provjera obiteljskih veza

Utvrđivanje vjerodostojnosti obiteljskih veza ključno je jamstvo za djecu bez pratnje i uzdržavane odrasle osobe uključene u traženje obitelji. Osiguravanje da postupci provjere budu temeljiti, ali da se njima svejedno poštuju okolnosti pojedinca pomaže u zaštiti njegovih najboljih interesa i poštovanju njegovih prava.

Za provjeru obiteljskih veza mogu se primijeniti različite metode, od prikupljanja dokaza do testiranja DNK **kao krajnjeg rješenja**. Ako pak postoje dostatni dokazi, radi provjere ne bi trebalo zahtijevati testiranje DNK ili druge invazivne metode. Prema Uredbi o upravljanju azilom i migracijama ([101]) dokazi na osnovi indicija trebali bi biti dostatni ako su „koherentni, provjerljivi i dovoljno detaljni da se utvrdi odgovornost za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu".

Koji se dokazi mogu prikupiti?

- **Dokumentirani dokazi.** Obuhvaćaju rodne listove, obiteljske knjige i putovnice u kojima se navode obiteljski odnosi.
- **Dokazi na osnovi indicija.** Izjave tražitelja i članova obitelji mogu pružiti kontekst i podržati provjeru. Primjeri uključuju pisane i/ili usmene izjave, intervjue s članovima obitelji (npr. izrada zajedničkog obiteljskog stabla u istodobnim intervjuima) ili istrage provedene o situaciji u inozemstvu. Izjave djeteta mogu se potkrijepiti popratnim dokazima kao što su dokumenti, audiovizualni materijali, bilo kakvi dokumenti ili fizički dokazi (npr. diplome, slike i dokazi o prijenosu novca) ili poznavanjem konkretnih činjenica.
- **Zapisi i fotografije.** Kao dokaz mogu poslužiti i službeni zapisi iz zemalja područja EU+, fotografije, dokazi o kontaktu i izjave svjedoka ([102]).

Pri provjeri obiteljskih veza važno je razmotriti **ublažavanje rizika**. To znači da istraživanje odabranih obiteljskih veza ne smije ugroziti dijete / odraslu osobu ili članove obitelji. Na primjer, kontaktiranje s nadležnim tijelima u zemlji podrijetla možda nije prikladno za izbjeglicu ili osobu koja traži međunarodnu zaštitu. Nadalje, ako postoje razlozi za zabrinutost u pogledu mogućih rizika za dijete ili članove obitelji – kao što su trgovina ljudima ili druge opasnosti – potreban je dodatan oprez kako bi se spriječilo izlaganje tim prijetnjama.

([100]) Za više informacija o zaštiti podataka vidjeti FRA-in *Priručnik o europskom zakonodavstvu o zaštiti podataka*, 25. svibnja 2018.
([101]) Uvodna izjava 54. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([102]) Uvodna izjava 54. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Još jedno važno razmatranje jest **povjerenje u istinitost**. Ako tražitelji ne mogu dostaviti dokumentirane dokaze o obiteljskom odnosu, nacionalna tijela moraju uzeti u obzir njihove izjave i druge dostupne dokaze. Nadležna tijela ne mogu odbaciti postojanje obiteljskih veza isključivo na temelju nedostatka pisanih dokaza: mora se primijeniti načelo povjerenja u istinitost. U tom pogledu treba vidjeti Direktivu o spajanju obitelji ([103]) jer pruža smjernice o uvjetima koje treba primijeniti za spajanje obitelji korisnika međunarodne zaštite. U skladu sa smjernicama Europske komisije o primjeni Direktive o spajanju obitelji ([104]), države članice dužne su u takvim slučajevima uzeti u obzir druge dokaze o postojanju obiteljskog odnosa. „Drugi dokazi" procjenjuju se u skladu s nacionalnim pravom, a države članice trebale bi donijeti jasna pravila kojima se uređuju ti zahtjevi za dokaze.

Međutim, čak i uz načelo povjerenja u istinitost, ne bi trebalo u potpunosti zamijeniti nastojanja u provjeri obiteljskih veza. Trebalo bi primijeniti **uravnotežen pristup** primjenom različitih metoda za potvrđivanje obiteljskih veza, kao što su dokumentirani dokazi, izjave tražitelja i članova obitelji, intervjui i sve relevantne informacije na osnovi indicija ili kontekstualne informacije.

2.2.7. Djelotvoran pravni lijek

U kontekstu traženja obitelji, pravom EU-a nije izričito predviđeno neovisno pravo na žalbu na odluke o traženju obitelji odvojeno od odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu. Stoga se primjenjuju nacionalna pravila. Osim toga, ne postoji posebna pravna obveza da se postupak traženja obitelji pokrene ili zaključi pisanom odlukom. Međutim, u praksi se može donijeti odluka o pokretanju ili nepokretanju traženja obitelji nakon procjene najboljeg interesa djeteta. Rezultati traženja obitelji općenito se odražavaju u procjeni najboljih interesa u okviru zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Iako se ne može podnijeti zasebna žalba, postupovna jamstva za osporavanje odluka u okviru postupka međunarodne zaštite (uključujući odluke o transferu u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ([105])) primjenjuju se i na postupke traženja obitelji ([106]). Sljedećim zaštitnim mjerama osigurava se djelotvoran pravni lijek u tom kontekstu.

- Svim osobama, uključujući djecu bez pratnje i njihova skrbnika/zastupnika, moraju se pružiti pravne i postupovne informacije o osporavanju ishoda traženja obitelji ili odluke o transferu.
- Odluke moraju biti obrazložene (uključujući činjenične okolnosti i pravno obrazloženje), opravdane i objašnjene. U predmetima koji se odnose na djecu odluke bi se trebale jasno odnositi na relevantne elemente procjene najboljih interesa i način na koji su razmotreni kako bi se utvrdio najbolji interes djeteta.
- Razuman rok trebao bi omogućiti tražiteljima da ostvare svoje pravo na djelotvoran pravni lijek. Nadležna tijela trebala bi pružiti informacije o načinima i rokovima za podnošenje žalbe ili traženje preispitivanja.

([103]) Direktiva Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji (SL L 251, 3.10.2003.).
([104]) Komunikacija Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o smjernicama za primjenu Direktive 2003/86/EZ o pravu na spajanje obitelji, Bruxelles, COM/2014/0210 final, 2014.
([105]) Članak 19. stavak 1. točka (k) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.
([106]) Dodatne smjernice možete pronaći u *Općoj napomeni br. 14 (2013.) Odbora UN-a za prava djeteta o pravu djeteta da se prije svega uzme u obzir ono što je u njegovu najboljem interesu (članak 3. stavak 1.)*, 29. svibnja 2013., CRC/C/GC/14.

- Pravna pomoć i zastupanje trebali bi se pružati besplatno u skladu s primjenjivim modalitetima.

Prema potrebi, usluge usmenog prevođenja trebale bi se pružati besplatno.

2.2.8. Suradnja među nadležnim tijelima i organizacijama

U postupak traženja obitelji na nacionalnoj razini mogu biti uključeni različiti institucijski akteri, kao što su tijelo odlučivanja, tijelo/odjel odgovoran za postupak upravljanja azilom i migracijama, tijelo/odjel za prihvat, socijalne službe itd. Suradnja je ključna za učinkovitost napora za traženje obitelji i osiguravanje da se u potpunosti uzmu u obzir najbolji interesi djeteta.

Unatoč njihovim različitim mandatima, nacionalna tijela mogu zatražiti i pomoć međunarodnih MVO-a i NVO-a ili drugih relevantnih organizacija s iskustvom u traženju obitelji ([107]). Uključivanje organizacija za traženje obitelji ili međunarodnih organizacija u postupak spajanja može biti vrlo korisno. Te organizacije često mogu učinkovitije uspostaviti kontakt s članovima obitelji. U slučajevima u kojima se član obitelji ne može odmah locirati, one mogu iskoristiti svoje mreže za suradnju s partnerskim organizacijama u zemlji kako bi pomogle u pretraživanju. Osim toga, te organizacije imaju ključnu ulogu u izgradnji povjerenja i s djetetom i s članovima obitelji, što je ključno za uspješan postupak spajanja. Države članice mogu dodatno organizirati ili olakšati maloljetniku pristup uslugama traženja koje nude takve organizacije ([108]).

Traženje obitelji trebalo bi se temeljiti i na suradnji i podjeli odgovornosti među zemljama područja EU+ te, u nekim slučajevima, sa zemljama podrijetla i tranzita, pod uvjetom da to tražitelja i dotične članove obitelji ne dovodi u opasnost. Zajednički pristup, veća usklađenost i veća suradnja između zemalja područja EU+ i trećih zemalja u skladu je s općom politikom EU-a.

([107]) Dodatne smjernice možete pronaći u *Općoj napomeni br. 14 (2013.) Odbora UN-a za prava djeteta o pravu djeteta da se prije svega uzme u obzir ono što je u njegovu najboljem interesu (članak 3. stavak 1.)*, 29. svibnja 2013., CRC/C/GC/14.
([108]) Članak 23. stavak 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

3. Postupak traženja obitelji

U ovom se poglavlju analiziraju ključne faze postupka traženja obitelji. Postupak traženja obitelji može se istražiti iz dviju perspektiva:

- ako se provodi u kontekstu postupka na temelju Uredbe o upravljanju azilom i migracijama i u zemljama područja EU+ te
- ako se provodi u zemlji podrijetla ili u trećoj zemlji u kontekstu postupka međunarodne zaštite ili u okviru daljnjeg postupanja.

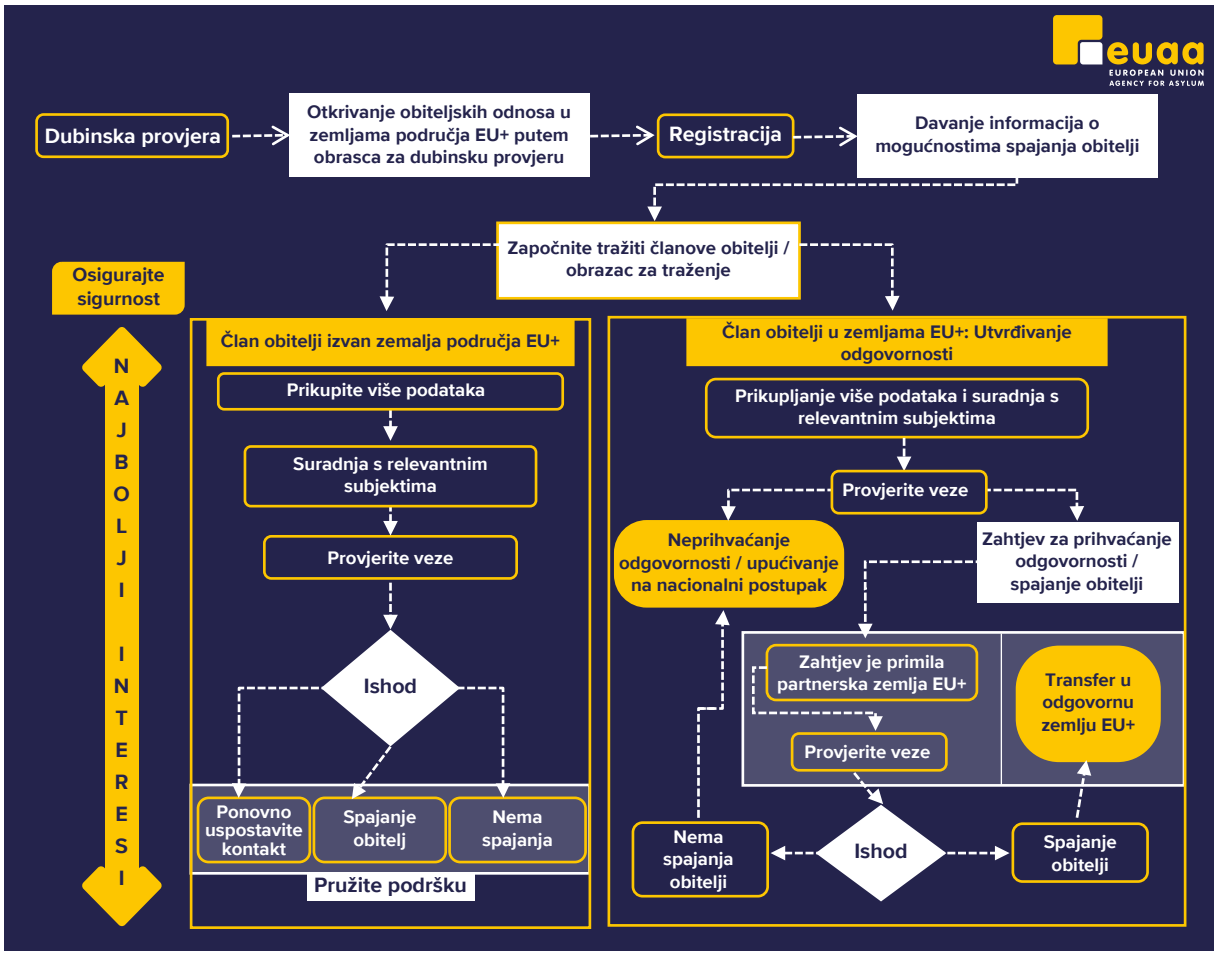
U ovom vodiču spominje se postupak traženja obitelji u okviru Uredbe o upravljanju azilom i migracijama kako bi se pružio pregled različitih mogućnosti, ali sam je postupak detaljnije opisan u dijelu II.

Ključno razmatranje u svim fazama postupka traženja i spajanja obitelji potreba je za koordinacijom i planiranjem na razini države članice. To uključuje međusektorske planove za materijalnu, financijsku i tehničku podršku u svim fazama traženja obitelji.

Dijagram tijeka za postupak traženja obitelji

Traženje obitelji sastavni je dio cjelokupnog vođenja predmeta tražitelja, posebno kada je uključeno dijete. U takvim bi slučajevima tijela za zaštitu djece trebala imati aktivnu ulogu kako bi se osigurala bolja koordinacija cjelokupnog vođenja predmeta. Njihovo sudjelovanje pomaže u očuvanju najboljih interesa djeteta koji su u središtu svake poduzete radnje. Međutim, ovaj je vodič usmjeren isključivo na sam tijek traženja obitelji s obzirom na to da je taj postupak jedna od sastavnica šireg okvira upravljanja predmetima koji zahtijeva suradnju različitih dionika. U dijagramu tijeka opisuje se tijek traženja obitelji unutar područja primjene međunarodne zaštite općenito.

Slika 2. Dijagram tijeka za postupak traženja obitelji

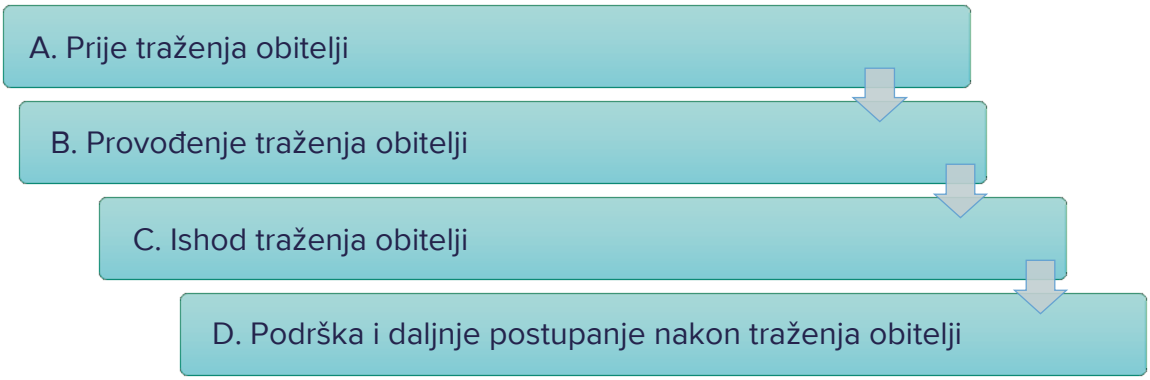
Postupak traženja obitelji sastoji se od međusobno povezanih, ali različitih faza koje slijede kontinuirani tijek postupka koji uključuje razna važna razmatranja. Od početne odluke o pokretanju traženja obitelji, koja se pokreće kada osoba podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, do aktivnog traženja i mogućeg ishoda, svi koraci dio su sveobuhvatnog pristupa u kojem je cilj osigurati dobrobit djeteta.

U početnim fazama, prije traženja obitelji, nadležna tijela moraju osigurati da se poduzmu svi potrebni koraci za obavješćivanje i pripremu djeteta, a da se pritom pazi na njegovo mišljenje, dob i zrelost. Tom se pripremom postavljaju temelji za složeniji postupak traženja obitelji u zemljama područja EU+, zemlji podrijetla ili trećim zemljama.

Nakon što započne traženje obitelji, metode i uključeni akteri mogu se razlikovati ovisno o lokaciji članova obitelji. Bez obzira na to odvija li se traženje u okviru Uredbe o upravljanju azilom i migracijama u zemljama područja EU+ ili uključuje međunarodnu suradnju sa zemljama izvan EU-a, održavanje općih načela, zaštitnih mjera i najboljih interesa djeteta i dalje je ključno tijekom cijelog postupka.

Iako se postupovni detalji mogu razlikovati ovisno o tome gdje se nalaze članovi obitelji, cijeli postupak usmjeren je na jedan cilj: spajanje djeteta s obitelji na način kojim se poštuju njegova prava i promiče njegova dugoročna dobrobit. Pripremni koraci i aktivno traženje

neodvojive su sastavnice šireg postupka traženja obitelji. U nastavku su navedeni idealni koraci koje treba slijediti.

3.1. Prije traženja obitelji

U ovom se vodiču posebno razmatra traženje obitelji kad je riječ o tražiteljima međunarodne zaštite. Registracija zahtjeva za međunarodnu zaštitu bila bi dovoljna za pokretanje traženja obitelji u okviru Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

Kad je riječ o ranjivim pojedincima, odluka o pokretanju traženja obitelji uvijek bi se trebala temeljiti na njihovim najboljim interesima. Ta se odluka obično donosi u suradnji sa zastupnikom pojedinca (skrbnikom ili pravnim zastupnikom), nacionalnim tijelima i relevantnim organizacijama. Posebna razmatranja za uzdržavane odrasle osobe uključuju poštovanje njihove autonomije, privatnosti i svih posebnih potreba povezanih s njihovom ranjivošću. Kad je riječ o djeci, odluku o pokretanju traženja obitelji obično donosi zastupnik djeteta u suradnji s nacionalnim tijelima i relevantnim organizacijama.

Ako ranjivi tražitelj, kao što je dijete bez pratnje ili uzdržavana odrasla osoba, podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, primjenjuju se sljedeće točke.

1. Tražitelja treba uputiti nadležnim tijelima radi obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu, bilo za potrebe Uredbe o upravljanju azilom i migracijama ili radi razmatranja zahtjeva u ulozi odgovorne države.
2. Trebalo bi osigurati imenovanje zastupnika ([109]).
3. Tražitelja bi trebalo što prije obavijestiti o postupku traženja obitelji. Informacije bi trebalo prilagoditi njegovoj razini razumijevanja te bi trebalo uzeti u obzir stajališta djece i odraslih. Ovisno o nacionalnom ustroju, informacije bi mogla pružiti nacionalna tijela, ovlaštene organizacije ili zastupnik tražitelja.
4. Međutim, država je dužna osigurati da tražitelj u potpunosti razumije postupak traženja obitelji. Informiranost i razumijevanje postupka dodatno bi pomogli tražitelju da pruži informacije potrebne za pokretanje traženja obitelji.
5. Tijekom početnih sastanaka, kao što su prvi kontakt i pri izražavanju namjere, nadležni službenik obično bi prikupljao informacije koje će biti korisne tijekom postupka.

([109]) Članak 13. stavak 3. Uredbe o dubinskoj provjeri.

Obrasci za dubinsku provjeru ([110]) i poseban obrazac ([111]) mogu sadržavati informacije o članovima obitelji kako bi se olakšalo upućivanje.

Imenovani **zastupnik ili skrbnik** ima važnu ulogu u jamčenju da se navedeni koraci poduzimaju u najboljem interesu djeteta kao primarni cilj i uz poštovanje posebnih postupovnih jamstava primjenjivih na djecu bez pratnje u okviru postupka međunarodne zaštite. Također ima ključnu ulogu u pružanju informacija i podupiranju tražitelja u prikupljanju potrebnih informacija u svrhu traženja obitelji, pri čemu uvijek na umu ima tražiteljeve najbolje interese.

Važno je da se u ranim fazama postupka međunarodne zaštite i prije pokretanja postupka traženja obitelji u potpunosti uzmu u obzir **stajališta tražitelja** s obzirom na njegovu dob i zrelost. Mišljenja djeteta trebalo bi uzeti u obzir i razmotriti u odnosu na različite elemente u procjeni najboljih interesa djeteta te bi trebala pomoći pri utvrđivanju treba li pokrenuti traženje obitelji.

Ako su nadležna tijela upoznata s članovima obitelji u drugoj državi članici, ali dijete bez pratnje ili uzdržavana odrasla osoba ne pristane započeti traženje obitelji, potrebno je pažljivo razmotriti njihovo mišljenje u skladu s njihovom dobi, zrelošću i najboljim interesima. Iako se potiče traženje obitelji kako bi se poduprla dobrobit i jedinstvo obitelji, u postupku bi se trebale poštovati autonomija i želje pojedinca, posebno ako bi traženje obitelji moglo negativno utjecati na njegovu dobrobit. U takvim bi slučajevima imenovani zastupnik ili skrbnik u suradnji s nacionalnim tijelima trebao procijeniti razloge zbog kojih je došlo do oklijevanja s obzirom na sve potencijalne rizike, osjetljivosti ili specifične ranjivosti.

Za djecu i uzdržavane odrasle osobe sveobuhvatna procjena najboljih interesa, uključujući doprinos relevantnih organizacija, ključna je kako bi se utvrdilo treba li se traženje obitelji provoditi na način kojim se poštuju želje pojedinca i štite njegova prava. U konačnici, dok traženje obitelji podržava jedinstvo obitelji, odluka o pokretanju uvijek bi trebala biti u skladu s najboljim interesima pojedinca. Ako bi traženje moglo imati koristi za pojedinca, ali on i dalje oklijeva, nadležna tijela mogu razmotriti mogućnost kasnijeg ponovnog pregleda s razvojem njihovih okolnosti ili perspektiva te tako osigurati da su svi napori za traženje usklađeni s protokolima o povjerljivosti, mjerama zaštite i posebnim potrebama pojedinca.

Informacije se često trebaju razmjenjivati ([112]) među različitim akterima kako bi se djetetu zajamčio pristup postupku međunarodne zaštite, kako bi se osigurali odgovarajući uvjeti prihvata i kako bi se pokrenulo traženje obitelji. Razmjena informacija trebala bi se odvijati uz potpuno poštovanje načela **povjerljivosti**, a sa svim informacijama koje se razmjenjuju u kontekstu azila trebalo bi postupati pažljivo s obzirom na sigurnost djeteta i drugih uključenih osoba (članova obitelji).

([110]) Članak 17. Uredbe o dubinskoj provjeri.
([111]) Vidjeti EUAA, *Obrazac za traženje članova obitelji (odrasla osoba)*, 2025., i EUAA, *Obrazac za traženje obitelji (dijete)*, 2025.
([112]) Informacije se smiju dijeliti samo u skladu s mjerodavnim zakonodavstvom o zaštiti podataka na nacionalnoj razini i razini EU-a, posebno Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 295, 21.11.2018.).

3.2. Provođenje traženja obitelji

Državno područje primjene, uključeni akteri, metode koje se primjenjuju i svrha postupka traženja obitelji mogu se razlikovati ovisno o tome gdje se nalaze članovi obitelji. U ovom se odjeljku razmatraju različiti scenariji. Moguće je da je potrebno tražiti više članova obitelji i da će, ovisno o njihovoj lokaciji, možda biti potrebno istodobno provoditi više postupaka.

Posebne metode koje se primjenjuju u traženju obitelji ovise o nacionalnom zakonodavstvu, institucionalnim okvirima i okolnostima svakog slučaja. Te metode mogu uključivati aktivno sudjelovanje zastupnika djeteta, državne socijalne službe, socijalne službe iz drugih zemalja područja EU+ ili socijalne službe u zemlji podrijetla. Osim toga, međunarodne, međuvladine i nevladine organizacije mogu pružiti neprocjenjivu pomoć, posebno kada se traženje obitelji odvija u zemlji podrijetla ili zemlji izvan EU-a. Ta pomoć može uključivati stupanje u kontakt s članovima obitelji, vođenje intervjua ako je to moguće i druge potrebne radnje.

3.2.1. Traženje obitelji unutar zemalja područja EU+

Ako se član obitelji nalazi u zemlji područja EU+, traženje obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ključno je kako bi se osiguralo da se pojedinci koji traže azil povežu sa svojim srodnicima koji se već nalaze na području zemalja EU+. Tražitelji moraju podnijeti zahtjev za azil u prvoj zemlji EU-a u koju uđu i boraviti u njoj dok se ne odredi država članica koja je odgovorna za njihov slučaj. Primarni su kriterij obiteljske veze, pri čemu se prednost daje spajanju tražitelja s članovima obitelji koji borave u EU-u. Nadležna tijela zadužena su za pružanje informacija o traženju obitelji, pružanje pomoći maloljetnicima bez pratnje i davanje prednosti spajanju obitelji kako bi se osigurali učinkoviti postupci azila.

Ključne obveze obuhvaćaju:

- obavješćivanje tražitelja o mogućnostima traženja obitelji i njegovim pravima da zatraži obrazac za traženje obitelji ([113]) te o dostupnoj podršci nacionalnih i međunarodnih organizacija;
- pružanje pojedinosti o postupku osobnog intervjua s naglaskom na potrebi za dostavljanjem informacija relevantnih za uspostavu odgovorne zemlje područja EU+, posebno u odnosu na obiteljske veze;
- organiziranje osobnog intervjua s tražiteljem kako bi se istražile njegove obiteljske veze, mjesto gdje se članovi obitelji nalaze i odnos između njih;
- pomaganje maloljetnicima bez pratnje i/ili uzdržavanim odraslim osobama u suradnji s organizacijama za traženje obitelji i prikupljanju potrebnih informacija za procjenu njihovih najboljih interesa.

Iako zemlje područja EU+ ne moraju uključiti organizacije trećih strana, Uredba o upravljanju azilom i migracijama od nadležnih tijela traži da olakšaju pristup organizacijama za traženje obitelji i osiguraju obrazac za traženje obitelji. Od ključne su važnosti rano otkrivanje i

([113]) Člankom 22. stavkom 1. drugim i trećim podstavkom Uredbe o upravljanju azilom i migracijama nalaže se EUAA-u da izradi obrasce i smjernice za traženje obitelji, čime se podupire primjena kriterija povezanih s obitelji kako je utvrđeno u člancima od 25. do 28. i članku 34. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama. Vidjeti EUAA, *Obrazac za traženje članova obitelji (odrasla osoba)*, 2025., i EUAA, *Obrazac za traženje obitelji (dijete)*, 2025.

određivanje prioriteta u predmetima ponovnog spajanja obitelji, u idealnom slučaju počevši od trenutka dubinske provjere. Rana identifikacija omogućuje brzo prikupljanje informacija i ispunjavanje obrasca, čime se osigurava da se u postupku utvrđivanja odgovornosti prednost daje predmetima povezanima s obitelji. Više informacija o traženju obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama možete pročitati u dijelu II.

3.2.2. Traženje obitelji u zemlji podrijetla ili u trećoj zemlji

Ako u slučajevima koji uključuju djecu i/ili maloljetnike bez pratnje postoje naznake da se članovi obitelji nalaze u trećoj zemlji i ako je procijenjeno da je pokretanje traženja obitelji u najboljem interesu djeteta, primjenjuju se sljedeći koraci.

1. Od djeteta se prikupljaju dodatne informacije. Osobni intervju može se smatrati ključnom prilikom za prikupljanje dodatnih informacija potrebnih za traženje članova obitelji te za daljnju procjenu sljedećih koraka i činjenice jesu li eventualni ishodi u najboljem interesu djeteta. Tijekom intervjua mogu se prikupiti posebne informacije kao što su djetetovo zadnje boravište, mjesto gdje je dijete posljednji put vidjelo svoje roditelje, imena ili opisi članova obitelji te svi važni događaji ili lokacije povezani s razdvajanjem obitelji. Ti su detalji ključni za izradu jasne slike o podrijetlu djeteta i za vođenje postupka traženja obitelji. Nadalje, ako je to potrebno, mogu se organizirati dodatni sastanci kako bi se prikupile dodatne informacije koje bi mogle pomoći u aktivnostima traženja i osigurati da su sve donesene odluke u skladu s najboljim interesima djeteta.
2. Također će možda biti moguće prikupiti relevantne informacije od drugih osoba. Ako dijete putuje s braćom i sestrama ili rođacima (koji se u državi članici ne smatraju odgovornima za njih), možda će moći pružiti dodatne informacije koje dijete nema. Moguće je da je dijete razmijenilo informacije s drugima s kojima je putovalo ili boravilo. Međutim, prikupljanje informacija od trećih strana trebalo bi se provoditi s oprezom i uz poštovanje djetetovih prava i najboljih interesa.
3. U prikupljanje potrebnih informacija mogu biti uključeni i drugi akteri. To bi moglo uključivati nacionalna tijela, kao što su veleposlanstvo zemlje područja EU+ u trećoj zemlji ili druge organizacije koje pomažu u traženju obitelji. Takvi akteri mogu biti u položaju da olakšaju napore za traženje obitelji i sljedeće korake u postupku, kao što je provjera obiteljskih veza. Stoga je dobro koordinirana **suradnja** također vrlo važna kako bi se osiguralo da se aktivnosti poduzimaju na učinkovit način i uz potpuno poštovanje prava djeteta. U tom se kontekstu moraju strogo poštovati načela **povjerljivosti** i **zaštite podataka** s obzirom na to da je dijete tražitelj međunarodne zaštite, a kršenje tih načela moglo bi potencijalno ugroziti članove obitelji ili dijete.

Nakon što se pronađu članovi obitelji, nacionalna tijela moraju poduzeti sljedeće korake.

1. Provjera obiteljskih veza. To se može provesti na temelju dokumentiranih dokaza, ako su dostupni, uključujući izjave djeteta i članova njegove obitelji koje različiti akteri prikupe u okviru posjeta obitelji, izravnog kontakta itd. Mogu se upotrijebiti i drugi dokazi, uključujući, ako je potrebno, pretrage DNK ili krvne pretrage kao krajnje rješenje.

2. Pri procjeni sljedećih koraka i ishoda traženja obitelji prvenstveno se moraju uzeti u obzir najbolji interesi djeteta. Ako su veze provjerene, ta bi se procjena mogla provesti u okviru postupka međunarodne zaštite i uzeti u obzir u postupku donošenja odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu.

Etička pitanja i izazovi u traženju obitelji

Etička načela na kojima se temelji dobrovoljno sudjelovanje

Traženje obitelji ključna je sastavnica postupka azila, posebno za spajanje razdvojenih obitelji. Međutim, uvođenje upravne obveze u pogledu traženja obitelji može dovesti do etičkih dvojbi. Organizacije kao što je mreža za obnavljanje obiteljskih veza Restoring Family Links (RFL) Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca ([114]) djeluju na načelu da potraga za članovima obitelji treba proizlaziti iz zahtjeva i želje dotičnih pojedinaca da pojasne sudbinu i boravište svojih srodnika, među ostalim u slučajevima koji uključuju maloljetnike, uzimajući u obzir i njihove najbolje interese. Tim se načelom osigurava da se u postupku traženja poštuju autonomija i informirani pristanak svih uključenih strana. Ograničenja mreže RFL u interakciji s tijelima EU-a u pogledu traženja temelje se na njihovim humanitarnim ciljevima, radnim modalitetima te poštovanju temeljnih načela i standarda. Od ključne je važnosti da nadležna tijela poštuju ta etička pitanja i osiguraju da se sudjelovanje u traganju uvijek temelji na izričitom informiranom pristanku (ako je to relevantno s obzirom na razinu zrelosti djeteta) ili na odgovarajućem utvrđivanju najboljih interesa. Traženje obitelji u postupku azila složen je i osjetljiv zadatak koji zahtijeva usklađivanje etičkih pitanja s praktičnim potrebama.

Razmatranje posebnih potreba zaštite u okviru traženja

Pri određivanju prioriteta i hitnosti slučajeva traganja moraju se uzeti u obzir potrebe za zaštitom tražitelja i članova njegove obitelji. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti maloljetnicima, osobama s invaliditetom ili složenim zdravstvenim problemima i drugim ranjivim skupinama. Na primjer, odrasloj osobi koja traži razdvojeno dijete trebalo bi dati jednaku važnost kao i djetetu pronađenom bez pratnje odrasle osobe. Odrasla osoba koja se ne može brinuti sama o sebi iz bilo kojeg razloga (dob, zdravstveno stanje, invaliditet) također je u vrlo ranjivom položaju. Procjena bi trebala biti temeljita i njome bi se trebala uzeti u obzir neposredna sigurnost i dugoročna dobrobit svih uključenih strana. Za zaštitu ranjivih pojedinaca ključno je osigurati da se ti slučajevi rješavaju s potrebnom osjetljivošću i hitnošću.

([114]) Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, proširenje strategije obnove obiteljskih veza (Restoring Family Links) za Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca 2020. – 2030., listopad 2024., obrazloženje, str. 2. – 3., pristupljeno 8. studenoga 2024, https://rcrcconference.org/app/uploads/2023/11/CoD24_RFL-Draft-Elements-EN.pdfi kodeks ponašanja o zaštiti podataka za mrežu Restoring Family Links, 2016., pristupljeno 8. studenoga 2024., https://www.icrc.org/en/document/rfl-code-conduct.

Traženje u kontekstima koji uključuju članove šire obitelji i njegovatelje

Kada dijete dođe s članovima šire obitelji ili skrbnicima, ključno je razmotriti emocionalni i psihološki učinak njihova razdvajanja. Čak i ako ti pojedinci nisu članovi uže obitelji, mogu djetetu pružiti ključnu emocionalnu podršku i stabilnost. Osim kad postoje znatni rizici za zaštitu djeteta, trebalo bi izbjegavati odvajanje od tih skrbnika. Dobrobit djeteta uvijek bi trebala biti na prvom mjestu kako bi se osiguralo da ima poticajno okruženje tijekom postupka azila.

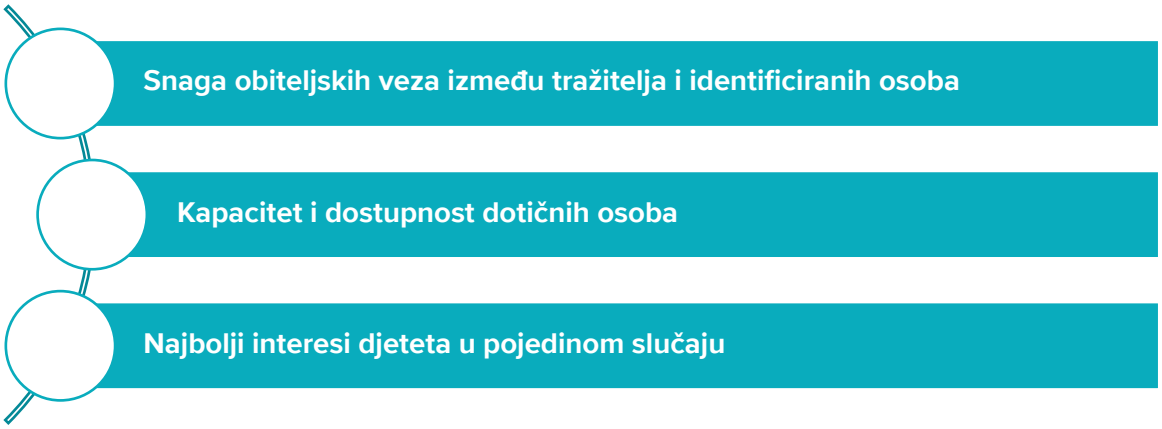
Važnost preciznog traženja obitelji u posvojenju

Učinkovito traženje obitelji posebno je važno kako bi se spriječilo da djeca budu smještena na posvojenje kada su njihovi biološki roditelji ili drugi članovi obitelji živi i žele se spojiti s njima. Pogrešni koraci u traganju mogu dovesti do dugoročnih posljedica za djecu, uključujući trajni gubitak obiteljskih veza. Stoga nadležna tijela moraju provesti temeljito i točno traženje obitelji kako bi se osiguralo da se djeca nepotrebno ne smještaju u posvojenje ili sustave, osim kad su iscrpljena sva sredstva za traženje i kad se smatra da je to u najboljem interesu djeteta. Taj bi postupak trebao uključivati provjeru statusa i namjera bioloških roditelja i drugih srodnika kako bi se osiguralo da se u svim odlukama poštuju najbolji interesi djeteta.

3.3. Ishod traženja obitelji

U predmetima koji uključuju djecu, odluka o ishodu traženja obitelji temelji se na temeljitoj procjeni najboljih interesa bez obzira na to dovodi li do spajanja obitelji, obnove obiteljskih veza ili izostanka kontakta ili spajanja obitelji. Tu odluku obično donosi djetetov zastupnik u bliskoj suradnji s nacionalnim tijelima i relevantnim organizacijama.

Potrebno je razmotriti sljedeće elemente.

Procjena najboljih interesa ne zahtijeva formaliziran postupak, ali:

1. mora je provoditi osposobljeno osoblje ([115]);
2. ishod mora biti dokumentiran, a informacije moraju biti dostupne onim akterima kojima su potrebne za daljnju potporu djetetu u tom postupku;
3. dijete se poziva da aktivno sudjeluje u postupku tako da podijeli svoje mišljenje i stajališta o mogućem spajanju s obitelji.

Spajanje obitelji, ovisno o posebnim okolnostima, može se provesti u zemlji područja EU+ u kojoj se dijete nalazi. To bi mogao biti slučaj, na primjer, kada se spajanje obitelji primjenjuje nakon odluke o dodjeli međunarodne zaštite djetetu.

Spajanje obitelji može se provesti i u drugoj zemlji područja EU+. Na primjer, može se utvrditi da je u najboljem interesu djeteta ponovno spajanje s članom obitelji, bratom, sestrom ili srodnikom koji zakonito borave u drugoj državi članici, koja bi se zatim smatrala državom članicom odgovornom za razmatranje djetetova zahtjeva ([116]).

Spajanje obitelji moglo bi se provesti i u **zemlji podrijetla ili zemlji izvan EU-a** u kojoj se nalazi član obitelji, nakon što se propisno utvrde najbolji interesi i utvrdi da je spajanje obitelji u najboljem interesu djeteta.

Slično kao i u slučaju djece, odluka o ishodima traženja obitelji u predmetima koji se odnose na uzdržavane odrasle osobe temelji se na sveobuhvatnoj procjeni njihovih najboljih interesa i posebnih potreba, bez obzira na to dovodi li odluka do spajanja obitelji, ponovne uspostave obiteljskih veza ili nepostojanja kontakta. Ta se odluka donosi u koordinaciji između zastupnika odrasle osobe, nacionalnih tijela i relevantnih organizacija, čime se osigurava poštovanje autonomije i preferencija odrasle osobe u najvećoj mogućoj mjeri.

3.4. Podrška i daljnje postupanje nakon traženja obitelji

Postupak traženja obitelji može tražitelja staviti u težak položaj tijekom razdoblja koje je već ionako stresno. Tražitelji koji traže zaštitu na području EU+ često su doživjeli mnogo teških trenutaka, kao što su napuštanje svojeg doma, udaljenost od obitelji i prijatelja te poteškoće

([115]) Procjena najboljeg interesa provodi se uz savjetovanje sa skrbnikom/zastupnikom i drugim akterima koji su uključeni u postupak traženja (usluge traženja, subjekti koji su možda bili u kontaktu s obitelji u zemlji podrijetla itd.).

([116]) U skladu s člankom 22. Konvencije o pravima djeteta dijete ima „pravo na traženje roditelja ili drugih članova obitelji djeteta izbjeglice radi dobivanja informacija potrebnih za spajanje sa svojom obitelji”, a člankom 10. stavkom 3. točkom (a) Direktive o spajanju obitelji predviđa se da države članice „dopuštaju ulazak i boravište u svrhe spajanja obitelji njegove/njezine rodbine u prvom stupnju izravne uzlazne linije bez primjene uvjeta utvrđenih člankom 4. stavkom 2. točkom (a) [te direktive]”. Člankom 10. stavkom 3. točkom (b) propisano je da se to odobrenje može primijeniti na „njihovog/njezinog zakonskog skrbnika ili bilo kojeg drugo člana obitelji, kada izbjeglica nema rodbine i izravnoj uzlaznoj liniji ili se takva rodbina ne može pronaći”.

tijekom putovanja. Imenovani zastupnik ili skrbnik ključna je osoba koja podržava dijete ili, ako je primjenjivo, uzdržavanu odraslu osobu tijekom i nakon postupka traženja obitelji. Takvo imenovanje smatra se ključnim postupovnim jamstvom ([117]).

Djeca su sposobna pokazati izvanrednu otpornost te se mogu oporaviti, ojačati i ponovno pronaći sreću nakon što se suoče s izazovnim situacijama ili događajima. U sljedećim odjeljcima opisuju se različiti pristupi i smjernice za pružanje podrške i osiguravanje odgovarajućeg daljnjeg postupanja, s naglaskom na promicanje djetetove dobrobiti i dugoročnog oporavka.

Psihosocijalna podrška djetetu tijekom postupka traženja obitelji

Djeca koja prolaze postupak traženja obitelji nalaze se u situaciji u kojoj često nisu sigurna gdje se nalaze članovi obitelji ili jesu li još uvijek živi. Također mogu biti zabrinuta zbog ishoda traženja i onoga što će se dogoditi sljedeće. Mogu pokazivati znakove potresenosti, osjećaje tjeskobe, beznadnosti i izolacije. Pružanje podrške u području mentalnog zdravlja i psihosocijalne podrške od najranijih faza njihova putovanja može pomoći u stvaranju osjećaja sigurnosti i udobnosti, čime se toj djeci omogućuje da se bolje kreću svojom novom stvarnošću. Ključno je da se tijekom tog postupka ne osjećaju napušteno ili usamljeno.

Kontrolni popis: psihološka potpora tijekom traženja obitelji

Primjenom ovog kontrolnog popisa pružatelji skrbi i stručnjaci mogu pružiti podršku djeci koja se nalaze u teškim situacijama te im pomoći da se lakše nose s izazovnim okolnostima i pritom očuvaju emocionalnu stabilnost**.**

Izgradite odnos povjerenja

☐ Uspostavite povjerenje kako bi se djeca osjećala sigurno i podržano.

☐ Stvorite okruženje u kojem djeca mogu lako otkriti svoja iskustva i osjećaje.

Potičite zdrave mehanizme za suočavanje s problemom

☐ Pružite djeci podršku da se nose sa stresnim situacijama i očuvaju emocionalnu stabilnost i očuvanju emocionalne stabilnosti (npr. vježbanjem potpune svjesnosti (*mindfulness*)).

☐ Upotrijebite strategije kao što su emocionalna regulacija i humor kako biste potaknuli stvaranje pozitivnog stava prema životu.

☐ Potičite izražavanje pozitivnih emocija primjenom različitih pristupa, kao što su kreativne aktivnosti.

([117]) Odbor UN-a za prava djeteta, *Opća napomena br. 6 (2005.) Postupanje s djecom bez pratnje i djecom razdvojenom od obitelji izvan njihove zemlje podrijetla*, CRC/GC/2005/6, 1. rujna 2005., točka 21.

☐ Omogućite djeci da se izraze, a da ih se pritom ne prisiljava na ponovno proživljavanje negativnih iskustava (npr. pisanje pjesama).

Potičite prihvaćanje situacije

☐ Usmjeravajte djecu da konstruktivno razumiju svoje okolnosti i suoče se s njima.

☐ Naglasite da prihvaćanje znači suočiti se sa situacijom, a ne rezignaciju.

Potičite osjećaj nade

☐ Potičite djecu da se raduju boljoj budućnosti i pritom imaju realistična očekivanja.

☐ Uspostavite ravnotežu između njegovanja nade za budućnost i upravljanja očekivanjima na temelju stvarne situacije. Tu ravnotežu treba pažljivo održavati kako bi se osiguralo da nada ostane utemeljena na onome što je realno ostvarivo.

☐ Upotrijebite nadu kao alat koji će djeci pomoći da se oporave i povrate sreću nakon nedaća.

Komunicirajte pažljivo i obazrivo

☐ **Poštujte granice.** Ne prisiljavajte djecu da raspravljaju o neugodnim temama i poštujte da im treba više vremena ako nisu spremna za razgovor.

☐ **Odnosite se s poštovanjem.** Iskažite istu razinu poštovanja i iskrenosti koju biste pokazali kad je riječ o odraslim osobama. Izbjegavajte davanje nerealnih obećanja.

☐ **Budite blagi.** Izražavajte se brižnim tonom i jednostavnim jezikom koji djeca mogu lako razumjeti.

☐ **Promatrajte i prepoznajte potresenost.** Pratite znakove potresenosti ili zabrinjavajućeg ponašanja koje može zahtijevati specijaliziranu podršku.

☐ **Osigurajte primjerenost dobi i kulturi.** Prilagodite svoj angažman djetetovoj dobi i kulturnom podrijetlu te imajte da umu da su potrebni emocionalni odgovori prilagođeni dobi čak i kad se dijete čini zrelim ([118]). Razmotrite mogućnost angažiranja kulturnih posrednika kako bi djelovali kao mostovi između djece i nadležnih tijela, čime bi se olakšala komunikacija i razumijevanje tumačenjem ne samo jezika, već i kulturnih nijansi. Njihovo sudjelovanje može znatno poboljšati komunikaciju uklanjanjem jezičnih prepreka i osiguravanjem kulturne osjetljivosti.

U slučajevima podrške i daljnjeg postupanja nakon traženja obitelji, uzdržavanim odraslim osobama potrebna je pomoć koja je pažljivo prilagođena njihovim posebnim potrebama jer univerzalni pristup možda neće biti učinkovit. Nakon što su iza sebe ostavili poznate sustave podrške, zajednice i ponekad šire obitelji, ti se pojedinci suočavaju s izazovom integracije u novo društvo i nose emocionalnu težinu duljeg odvajanja od obitelji.

([118]) EUAA, *Mental Health and Well-being of Applicants for International Protection: Part II. Practical guide for implementing mental health and psychosocial support – for officers working in the first line*, 2024.

Preporučuje se imenovanje pomoćnog službenika za predmet ili socijalnog radnika koji može pružiti individualizirane smjernice zajedno sa skrbnikom kako bi se osiguralo da se svaka osoba osjeća istinski podržana. Prilagođena psihosocijalna potpora kojom se zadovoljavaju jedinstvene emocionalne, mentalne i kulturne potrebe može potaknuti otpornost. To se postiže prepoznavanjem pojedinačnih iskustava i reagiranjem na njih te pomaganjem u ublažavanju osjećaja tjeskobe, izolacije i nesigurnosti. Tim personaliziranim pristupom, koji se temelji na kulturno osjetljivoj komunikaciji i strategijama suočavanja, promiče se postupan osjećaj stabilnosti i dobrobiti, čime se uzdržavane odrasle osobe osnažuju kako bi bolje reagirale na situaciju.

Praktičan savjet

Vizualni alati za izražavanje emocija

Kako bi se djeci pomoglo u nošenju s osjećajima i smanjila zbunjenost, ključno je upotrebljavati vizualne alate i razgovore učiniti što prilagođenijima djeci. Te metode ne olakšavaju samo komunikaciju, već i pomažu djeci da sigurno i strukturirano obrađuju svoje emocije. U nastavku slijede prijedlozi.

1. **Karta obiteljske mreže.** Zajedno s tražiteljem izradite kartu obiteljske mreže. Taj vizualni prikaz može uključivati crteže ili fotografije članova obitelji i veza, čime se tražitelju pomaže da vizualizira svoju obiteljsku strukturu. To može biti utješan podsjetnik na njihove najmilije i način na koji se može razgovarati o osjećajima razdvajanja ili spajanja.
2. **Izrada prikaza životnog puta / biografije.** Surađujte s tražiteljem kako biste izradili prikaz životnog puta ili biografiju. To može uključivati ključne događaje u njihovu životu, važna sjećanja i ključne etape. Ta aktivnost djetetu pruža prostor za razgovor o nestalim roditeljima i emocijama povezanima s tim sjećanjima. To može biti neprocjenjiv alat za priznavanje i potvrđivanje njihovih osjećaja.
3. **Kotači ili kartice emocija.** Koristite kotače ili kartice emocija kako biste tražitelju pomogli prepoznati i izraziti osjećaje. Ti alati mogu biti posebno korisni mlađoj djeci ili onima koji imaju poteškoća s verbalnim izražavanjem emocija. Pokazivanjem na slike ili odabirom slika koje predstavljaju različite emocije djeca mogu lakše prenijeti svoje osjećaje.
4. **Pripovijedanje i terapija umjetnošću.** Potaknite tražitelja da dijeli priče ili stvara umjetničke radove koji odražavaju njegova iskustva i emocije. Taj kreativni izričaj može biti snažno sredstvo kojim može obrađivati složene osjećaje i iskustva, kao što su gubitak, strah i nada.
5. **Interaktivni časopisi.** Dajte tražitelju interaktivni dnevnik u koji može crtati, pisati ili lijepiti naljepnice kako bi izrazio svoja razmišljanja i osjećaje. To može biti privatni prostor za samopromišljanje ili zajednička aktivnost sa skrbnikom ili savjetnikom.

Integracija tjelesnih aktivnosti i upravljanja stresom

Uključivanje tjelesnih aktivnosti i tehnika upravljanja stresom može dodatno podržati emocionalnu dobrobit djece.

1. **Poduka iz sporta i glazbe.** Omogućite upis u sportske ili glazbene aktivnosti ili sudjelovanje u njima kao oblik odvraćanja pozornosti i tjelesnog oslobađanja. Objasnite kako te aktivnosti mogu smanjiti stres, poboljšati raspoloženje i pružiti osjećaj uspjeha.
2. **Vježbe potpune svjesnosti i opuštanja.** Stvorite svijest o važnosti i korisnosti tehnika opuštanja i važnosti njegovanja potpune svjesnosti (*mindfulness*). Te prakse mogu pomoći u upravljanju stresom i tjeskobom jer pružaju alate koji se mogu upotrebljavati u zahtjevnim situacijama.
3. **Joga i igre kretanja.** Uvedite jogu ili igre kretanja koje kombiniraju tjelesnu aktivnost i opuštanje. Te aktivnosti mogu biti zabavne i korisne te pomoći u oslobađanju potisnute energije i smirivanju misli.

Kulturni i vjerski mehanizmi za suočavanje s problemom

Pomaganje djeci u održavanju kulturnih i vjerskih praksi može biti ključan izvor ugode i otpornosti.

1. **Kulturno pripovijedanje i tradicije.** Uključite djecu u pripovijedanje ili kulturne tradicije iz njihove sredine. To im može pomoći da se osjećaju povezano sa svojom baštinom te pružiti osjećaj identiteta i kontinuiteta.
2. **Podržavanje vjerskih praksi.** Pomozite djeci u prakticiranju vjere, bilo kroz molitvu, pohađanje bogoslužja ili druge obrede. Razumijevanje i poštovanje tih praksi može pružiti stabilan temelj i osjećaj zajedništva, posebno u novom okruženju.
3. **Uspostavljanje ravnoteže među kulturama.** Pomozite djeci da usklade kulturne obrasce i običaje iz svoje zemlje podrijetla s onima u novom društvu. To može uključivati raspravu o tome kako mogu integrirati tradicije i običaje iz obiju kultura na način koji im je ugodan i smislen.

Iako su sve prethodno navedene aktivnosti vrijedne, imajte na umu da ih trebaju provoditi samo pojedinci **s odgovarajućom razinom stručnosti.** Aktivnosti kao što su sport, poduka iz glazbe ili jednostavni kreativni zadatci mogu voditi članovi zajednice ili savjetnici. Međutim, **osposobljeni stručnjaci** moraju olakšati aktivnosti s većim stupnjem specijalizacije kao što su umjetnička terapija ili intervencije za rješavanje traume. Sudjelovanje u aktivnostima koje nadilaze vlastito stručno znanje moglo bi prouzročiti štetu, posebno ako dijete doživi krizu. Ključno je slijediti ove smjernice kako bi se osigurala sigurnost i dobrobit djece.

Povezana EUAA-ova publikacija

Za detaljnije informacije vidjeti EUAA, *Mental Health and Well-being of Applicants for International Protection, Part II. Practical guide for implementing mental health and psychosocial support – for officers working in the first line* i *Part III. Toolbox for the implementation of mental health and psychosocial support*, 2024.

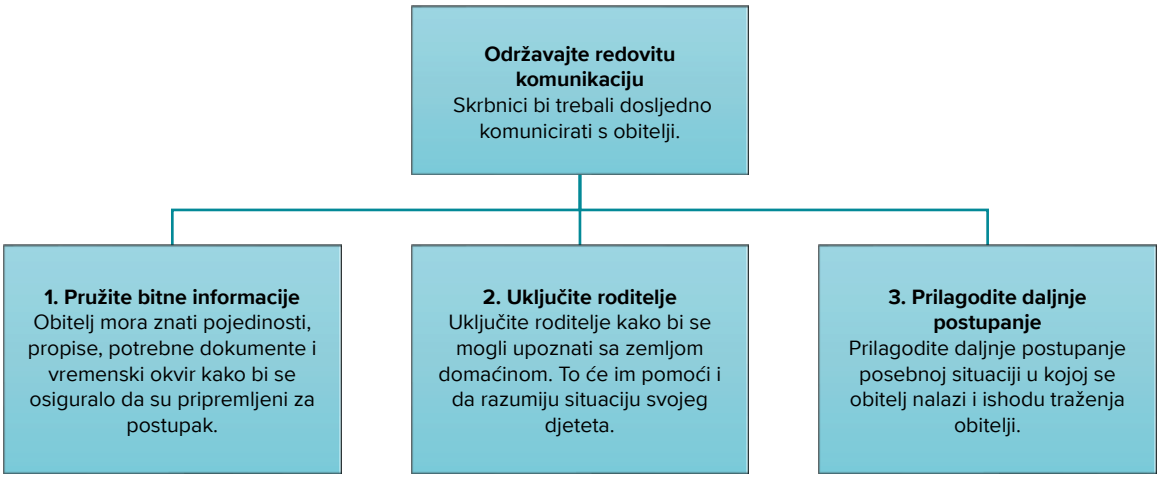
3.4.1. Daljnje postupanje

Kako bi se osiguralo učinkovito daljnje postupanje, ključno je osigurati stalnu podršku i jasnu komunikaciju s tražiteljem i njegovom obitelji u pogledu sljedećih koraka u postupku. Iskustvo upućuje na to da redoviti kontakt između skrbnika ili zastupnika i članova obitelji tijekom postupaka traženja ili spajanja obitelji može značajno doprinijeti ishodu. Uključivanje obitelji u te postupke može smanjiti pritisak na tražitelja i pomoći u upravljanju očekivanjima obitelji. Ako su uobičajena sredstva komunikacije narušena, može se upotrijebiti globalna mreža RFL Crvenog križa i Crvenog polumjeseca ([119]).

U svakom slučaju, daljnje postupanje mora biti prilagođeno potrebama konkretnog slučaja na temelju:

i. situacije tražitelja;
ii. obitelji;
iii. ishoda traženja obitelji.

Slika 3. Daljnje postupanje – glavne aktivnosti

Vrste mjera koje se mogu poduzeti kako bi se potpora **prilagodila** različitim situacijama navedene su u nastavku.

([119]) Nacionalna društva u imeniku Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, https://www.ifrc.org/national-societies-directory, pristupljeno 7. studenoga 2024; ICRC, „Obratite nam se", mrežno mjesto ICRC-a, bez datuma, pristupljeno 7. studenoga 2024., https://familylinks.icrc.org/directory.

Ako je odlučeno da će se spajanje obitelji provesti u zemlji izvan EU-a

Jasna komunikacija o sljedećim koracima. Korisno je da država članica jasno priopći postupak i korake koji će se poduzeti za transfer i po dolasku. Davanje detaljnih informacija o sljedećim koracima i njihovo dijeljenje s pojedincem i njegovom obitelji može znatno smanjiti tjeskobu i nesigurnost. Informacije o situaciji u kojoj se pojedinac nalazi, uključujući aktivnosti i intervencije koje je doživio na svojoj trenutačnoj lokaciji, trebale bi ga pratiti tijekom prelaska na spajanje s članovima obitelji. Time se osigurava da su tijela nadležna za prihvat upoznata sa svim posebnim potrebama koje pojedinac može imati, čime se omogućuje odgovarajuća skrb i podrška.

Obavješćivanje djeteta o postupku transfera. Ako zastupnik ima informacije o tome što će se dogoditi nakon što dijete / član obitelji stigne u treću zemlju, treba ih podijeliti s tražiteljem i njegovom obitelji. Jasna predodžba o očekivanjima može pomoći u osjećaju sigurnosti i pripremljenosti za tranziciju.

Priprema tražitelja za prijelaz. Pripremite tražitelja za novo okruženje. To podrazumijeva praktičnu i emocionalnu spremnost. Zastupnik može pomoći tražitelju da razumije kulturne razlike, jezične prepreke – ako postoje – i što može očekivati u svojem novom domu. Ta priprema može uključivati scenarije za igru uloga, učenje o običajima i praksama nove zemlje te rješavanje svih strahova ili zabrinutosti.

Integracija i socijalna podrška. Olakšavanje integracije tražitelja u novo obiteljsko okruženje ključno je za njegovu dugoročnu dobrobit. Zastupnik može surađivati s lokalnim organizacijama kako bi organizirao društvene aktivnosti, obrazovnu podršku i skupine vršnjaka koje mogu pomoći djetetu da izgradi osjećaj pripadnosti i zajednice u svojem novom okruženju.

Praćenje i ocjenjivanje. Redovit nadzor napretka i dobrobiti djeteta te izvješćivanje o njima od ključne su važnosti. Time se osigurava da se sva pitanja brzo riješe i da tražitelj nastavi primati potrebnu potporu. Zastupnik bi trebao održavati komunikaciju s relevantnim tijelima i organizacijama uključenima u skrb o djetetu.

Ako se odluka o spajanju obitelji donese u djetetovoj zemlji domaćinu

Jasna komunikacija o sljedećim koracima. Važno je da skrbnik ili zastupnik priopće postupak i radnje koje će se poduzeti nakon što obitelj stigne. Pružanje detaljnih informacija o tome što je potrebno i što će se sljedeće dogoditi može znatno smanjiti tjeskobu i nesigurnost djeteta. Na primjer, ključno je obavijestiti obitelj o svim propisima, potrebnim dokumentima, troškovima i očekivanom trajanju postupka. Osim toga, usmjeravanjem i podupiranjem članova obitelji dijete osjeća manje opterećenje da svime upravlja samostalno, čime se ublažava svaki mogući

osjećaj odgovornosti koji bi moglo osjećati u odnosu na moguće poteškoće s kojima bi se obitelj mogla susresti.

Priprema tražitelja / člana obitelji za tranziciju. Pripremite tražitelja za promjene koje će se dogoditi u njegovu životu nakon dolaska člana njegove obitelji. Skrbnik ili zastupnik mogu pomoći djetetu da razumije kako se njegova razina integracije u zemlji može u potpunosti razlikovati od razine integracije njegove obitelji nakon što stignu u novo društvo. Obitelj će se morati upoznati s potpuno novom kulturom i društvom dok dijete, primjerice, već može govoriti lokalnim jezikom, poznavati pravila i imati prijatelje. To će utjecati na dinamiku unutar obitelji. Ta priprema može uključivati scenarije za igru uloga i rješavanje mogućih strahova ili zabrinutosti djeteta. Kako bi se razlika u integraciji između djeteta i članova njegove obitelji nakon spajanja u zemlji domaćinu svela na najmanju moguću mjeru, može biti korisno i uključiti roditelje u razvoj njihova djeteta ako je to u najboljem interesu djeteta. To sudjelovanje pomaže i obitelji i tražitelju da postanu svjesni tradicija i vrijednosti zemlje domaćina, uključujući postupak integracije.

Kontinuirana emocionalna podrška. Emocionalna podrška ne bi smjela prestati nakon dolaska članova obitelji u zemlju domaćina. Podrška skrbniku ili zastupniku tijekom određenog prijelaznog razdoblja (npr. tijekom nekoliko tjedana/mjeseci) može biti korisna kako bi se omogućilo pravilno snalaženje u novoj obiteljskoj dinamici. To se može postići organiziranjem početnih videopoziva ili kratkih posjeta tijekom prvih nekoliko mjeseci.

Praćenje i ocjenjivanje. Redovit nadzor napretka i dobrobiti te izvješćivanje o njima od ključne su važnosti. Time se osigurava da se sva pitanja brzo riješe i da tražitelj nastavi primati potrebnu potporu. Skrbnik ili zastupnik treba održavati komunikaciju s relevantnim nadležnim tijelima i uključenim organizacijama.

Ako se donese odluka o ponovnom uspostavljanju kontakta s obitelji bez spajanja

Olakšavanje komunikacije. Ključno je olakšati redovitu komunikaciju između tražitelja i njegove obitelji. To se može učiniti telefonskim pozivima, videorazgovorima i pismima. Zastupnik bi trebao pomoći u uspostavi i održavanju tih komunikacijskih kanala.

Emocionalna podrška i smjernice. Tražitelju će možda biti potrebna kontinuirana emocionalna podrška kako bi se snašao u složenosti boravka povezanog sa svojom obitelji dok je fizički odvojen. Važno je pružiti smjernice o tome kako održati smislene odnose unatoč udaljenosti i pomoći djetetu da obradi sve podvojene osjećaje koje može imati.

Istraživanje budućih mogućnosti. Zastupnik također može pomoći u istraživanju budućih mogućnosti ponovnog spajanja ili posjeta da bi djetetu pružio osjećaj nade i dugoročnu perspektivu. To može uključivati informiranje o svim promjenama situacije ili pravnog statusa obitelji koje bi mogle omogućiti buduće spajanje obitelji.

Ako nije moguće spajanje ili ponovna uspostava kontakta

Razvoj mreže podrške. Ključno je usredotočiti se na izgradnju snažne mreže podrške za dijete na njegovoj trenutačnoj lokaciji. To uključuje uspostavljanje veza s lokalnim socijalnim službama, obrazovnim ustanovama i skupinama u zajednici koje mogu ponuditi podršku i stabilnost.

Stvaranje osjećaja pripadnosti. Nadležna tijela trebala bi raditi na tome da pomognu tražitelju da razvije osjećaj pripadnosti i identiteta u svojem novom okruženju. To može uključivati sudjelovanje u kulturnim i rekreacijskim aktivnostima, sklapanje prijateljstava i suradnju s lokalnim zajednicama.

Planiranje dugotrajne skrbi. Od ključne je važnosti osigurati jasan plan dugoročne skrbi. To uključuje suradnju s relevantnim tijelima kako bi se osigurao pravni status tražitelja, mjere skrbi kao što su smještaj, obrazovne mogućnosti te pristup zdravstvenoj skrbi i drugim potrebnim uslugama.

Psihološka i emocionalna podrška. Od ključne je važnosti osigurati dosljednu psihološku i emocionalnu podršku. Tražitelju može biti potrebno savjetovanje ili terapija kako bi obradio svoja iskustva i riješio problem nedostatka obiteljskog kontakta. Ključno je olakšati pristup tim uslugama i pružati kontinuiranu emocionalnu podršku.

Usmjerenost na traženje obitelji: ako se utvrdi da je član obitelji preminuo

Kada se utvrdi da je pronađeni član obitelji preminuo, ključno je postupati s poštovanjem i dostojanstvom te u skladu s međunarodno priznatim standardima. U ovom se odjeljku pružaju smjernice o koracima koje je potrebno poduzeti u takvim slučajevima, čime se osigurava da obitelji dobiju potrebnu podršku te da se identifikacija preminule osobe provodi profesionalno i etički.

1. Osjetljiva komunikacija s obiteljima

Obitelji je potrebno odmah i pažljivo obavijestiti o tome kada je pronađen preminuli član obitelji. Komunikaciju bi trebali obavljati stručnjaci te bi ona trebala biti jasna, suosjećajna i prilagođena zaštiti, čime se osigurava da obitelji razumiju sljedeće korake. To uključuje pružanje detaljnih informacija o mogućnosti repatrijacije posmrtnih ostataka i poštovanje preferencija obitelji u tom teškom razdoblju.

2. Priznavanje prava i potreba obitelji

Obiteljima preminulih treba odmah pružiti podršku i uputiti ih specijaliziranom osoblju. Potrebno je odrediti prioritete njihovih emocionalnih i pravnih potreba s uspostavljenim protokolima za pružanje specijalizirane podrške. To može uključivati olakšavanje pristupa vizama kako bi članovi obitelji mogli posjetiti, odati počast i sudjelovati u ključnim procesima, pri čemu se uvijek osigurava da se njihova prava u potpunosti i kontinuirano poštuju.

3. Administrativna podrška i pravno priznavanje

Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje obitelji, nacionalna tijela trebala bi izdavati potvrde o odsutnosti koje se priznaju preko granica. To obiteljima može pomoći da se snađu u složenim pravnim postupcima i krenu dalje bez nepotrebnih otezanja ili prepreka, posebno ako je zaključivanje s pravnog stajališta ključno za njihov psihološki oporavak.

4. Transnacionalna suradnja za zaštitu obitelji

Međunarodna suradnja ključna je za pružanje podrške obiteljima preminulih. U sklopu te transnacionalne suradnje mora se dati prednost humanitarnim potrebama te štititi osobne podatke i dostojanstvo preminulih i njihovih obitelji.

Upravljanje rizicima tijekom traženja obitelji

Tijekom postupka traženja obitelji mogu se pojaviti različiti rizici za dijete dok čeka ishod. Učinkovite strategije upravljanja rizicima ključne su za zaštitu dobrobiti djeteta tijekom tog razdoblja. U sljedećoj tablici sažeti su ključni čimbenici rizika i odgovarajuće mjere za njihovo ublažavanje. S obzirom na jedinstvenost svakog slučaja, prije traženja trebalo bi provesti odgovarajuću procjenu rizika koja bi se mogla prilagoditi ako se pojave novi rizici.

Tablica 1. Upravljanje rizicima u traženju obitelji

Čimbenik rizika	Opis	Postupanje
Psihološki stres	Nesigurnost i tjeskoba u pogledu ishoda traženja obitelji mogu dovesti do znatnog psihološkog stresa za dijete.	Ključno je osigurati da tražitelj ima na raspolaganju pouzdanu osobu, kao što je skrbnik, koja može pružati stalnu podršku i emocionalnu sigurnost. Osim toga, osigurajte pristup aktivnostima kojima se promiče mentalno zdravlje i dobrobit, čime se potiče emocionalna stabilnost. Pružajte redovitu psihosocijalnu potporu i prema potrebi savjetovanje. Uspostavite stabilno i umirujuće okruženje.

Čimbenik rizika	Opis	Postupanje
Dezinformacije	Tražitelj može dobiti netočne ili obmanjujuće informacije o postupku traženja obitelji, što dovodi do lažne nade (ili do suprotnoga – nevoljkosti da sudjeluje u postupku traženja) ili potresenosti.	Održavajte transparentnu i iskrenu komunikaciju. Osigurajte da su sve pružene informacije točne i provjerene te pripremite tražitelja za sve moguće ishode. Ključno je temeljito provjeriti sve informacije i transparentno komunicirati sa svim uključenim stranama. Važno je i da službenici budu svjesni situacije kada nemaju određene informacije. U takvim bi slučajevima službenici to trebali jasno navesti te se obvezati na daljnje postupanje i pružanje potrebnih informacija čim one postanu dostupne. Ispunjavanje tih obveza od ključne je važnosti jer to jača povjerenje tijekom cijelog postupka.
Nedostatak povjerljivosti	Osjetljive informacije tražitelja mogle bi biti otkrivene tijekom postupka traženja, što bi dovelo do povreda privatnosti i moguće štete.	Obavijestite tražitelja o načelu povjerljivosti. Provedite pouzdane mjere za zaštitu podataka kako bi se zaštitili svi osobni podaci. Redovito revidirajte i ažurirajte sigurnosne protokole kako bi se spriječio neovlašten pristup.
Diskriminacija i stigmatizacija	Tražitelj se može suočiti s diskriminacijom ili stigmatizacijom u trenutačnom okruženju, posebno ako njegovo podrijetlo ili okolnosti postanu poznati.	Potičite uključivo i poticajno okruženje. Obrazujte sve uključene strane, uključujući kolege, o važnosti međusobnog postupanja s poštovanjem, empatijom i dostojanstvom. Podižite svijest putem redovitih sastanaka s djecom o negativnom učinku stigmatizacije.
Emocionalna izolacija	Tražitelj se može osjećati izolirano i usamljeno dok čeka, posebno ako se nalazi u novom i nepoznatom okruženju.	Potičite društvenu interakciju i stvaranje poticajnih međuljudskih odnosa. Pružite prilike za sudjelovanje u aktivnostima zajednice i izgradnju veza.

Čimbenik rizika	Opis	Postupanje
Tjelesna sigurnost – trgovina ljudima i iskorištavanje	Djeca i uzdržavane odrasle osobe mogu biti izloženi trgovanju ljudima i iskorištavanju, posebno ako nemaju odgovarajući nadzor dok čekaju ishode traženja obitelji. Osim toga, njihova izloženost fizičkoj opasnosti povećava se ako njihova lokacija ili identitet postanu poznati zlonamjernim akterima, kao što su trgovci ljudima ili progonitelji.	Čuvajte povjerljivost lokacije i identiteta tražitelja do donošenja odluke o spajanju. Ako se utvrde rizici kao što su bježanje, trgovina ljudima ili iskorištavanje, surađujte sa sigurnim skloništima dok čekate spajanje obitelji. Osigurajte stalan nadzor i praćenje uz suradnju s organizacijama za suzbijanje trgovine ljudima kako bi se pružila dodatna zaštita, uključujući sastanke za podizanje svijesti o rizicima kao što su trgovina ljudima i iskorištavanje.
Remećenje obrazovanja	Nesigurnost u pogledu budućnosti može poremetiti djetetov proces obrazovanja i učenja.	Održavajte rutinu obrazovanja djeteta i prema potrebi mu pružite dodatnu akademsku podršku, posebno ako se dijete integrira u novo jezično okruženje. Osigurajte da se ispunjavaju djetetove obrazovne potrebe bez obzira na postupak traženja obitelji koji je u tijeku. Razgovarajte s nastavnicima i informirajte ih o stresnom razdoblju s kojim se dijete trenutačno suočava.
Zdravstveni problemi	Stres i nesigurnost mogu negativno utjecati na fizičko zdravlje, što dovodi do problema kao što su loša prehrana, poremećaji spavanja ili psihosomatski simptomi.	Redoviti zdravstveni pregledi i pristup zdravstvenoj skrbi od ključne su važnosti. Promičite zdrav način života s uravnoteženom prehranom, tjelesnom aktivnošću i odgovarajućim odmorom.

4. Primjeri dobre prakse i metode za traženje obitelji

4.1. Primjeri dobre prakse za aktivnosti traženja obitelji

Za učinkovito traženje i spajanje obitelji u operacijama na terenu potrebna je provedba dobrih praksi kojima se osiguravaju temeljiti i koordinirani odgovori uz sudjelovanje nekoliko dionika. Osoblje tijela za azil često se oslanja na ključnu podršku nevladinih organizacija. Ta partnerstva omogućuju udruživanje resursa, znanja i stručnosti, čime se povećava ukupna učinkovitost aktivnosti usmjerenih na traženje obitelji. Zajedničkim radom te organizacije mogu pružiti koordiniraniji i sveobuhvatniji odgovor, što u konačnici dovodi do uspješnijih ishoda spajanja obitelji i ponovne uspostave stabilnosti u životima raseljenih osoba.

Usluge RFL-a ([120]) naglašavaju važnost zaštite humanitarnog mandata misije RFL-a. Tako se čuva povjerljivost za obitelji koje imaju koristi od usluge RFL-a. Uključivanje članova obitelji mora biti u središtu postupka traženja i spajanja obitelji te se njihova volja mora poštovati. Mreža RFL također promiče redovitu komunikaciju između djeteta i njegove obitelji, u skladu s dostupnim sredstvima i interesima/potrebama stranaka kao dio pripreme za postupak spajanja obitelji.

Nadalje, ključni je primjer dobre prakse **pružanje prilagođene pravne i logističke podrške**. Dobra je praksa obavijestiti tražitelja o UNHCR-ovim službama za spajanje obitelji ([121]) koje pružaju osnovnu **pravnu pomoć** za spajanje obitelji koje je često složeno, uz blisku suradnju s nacionalnim vladama kako bi se ubrzalo rješavanje tih slučajeva. Još je jedna dobra praksa iskorištavanje specijaliziranog prekograničnog stručnog znanja. Primjer je Međunarodna socijalna služba (ISS) ([122]), koja pruža **holističke usluge**, uključujući pravne savjete, socijalni rad i zastupanje, posebno za obitelji razdvojene nacionalnim granicama.

Osim toga, ključno je uključiti **logističku i praktičnu potporu**, kao što to čini Međunarodna organizacija za migracije (IOM) ([123]). Primjeri dobre prakse IOM-a uključuju pružanje usluga traženja obitelji, koordinaciju putnih aranžmana te pružanje potrebne pravne i logističke pomoći kako bi se obitelji učinkovito spojile.

4.2. Tehnički alati za traženje obitelji

Konkretnim usmjeravanjem na alate i platforme namijenjene tražiteljima nastoji se odgovoriti na jedinstvene izazove s kojima se suočavaju, kao što su razdvajanje od obitelji tijekom migracije, gubitak kontakta zbog raseljavanja i složenost pravnih postupaka za spajanje

([120]) Više informacija dostupno je na https://familylinks.icrc.org/, mrežno mjesto ICRC-a, pristupljeno 8. studenoga 2024.
([121]) Više informacija dostupno je na https://help.unhcr.org/faq/how-can-we-help-you/family-reunification/, mrežno mjesto UNHCR-a, bez datuma, pristupljeno 8. studenoga 2024.
([122]) Više informacija dostupno je na https://iss-ssi.org/, mrežno mjesto ISS-a, bez datuma, pristupljeno 8. studenoga 2024.
([123]) Više informacija dostupno je na https://www.iom.int/movement-assistance, mrežno mjesto IOM-a, bez datuma, pristupljeno 8. studenoga 2024.

obitelji. U kontekstu međunarodnih migracija informacije su raspršene u različitim zemljama, što otežava potragu za nestalim osobama. Platforme za prikupljanje podataka suočavaju se s izazovima, kao što su odrasli koji ne otkrivaju gdje se nalaze ili djeca bez pratnje koja nestaju iz prihvatnih centara. Međunarodne organizacije kao što su UNHCR i Crveni križ oprezne su u pogledu razmjene osjetljivih informacija koje bi mogle ugroziti sigurnost. Osim toga, nedostatak pravnog okvira za razmjenu podataka između državnih i nedržavnih aktera otežava identifikaciju nestalih pojedinaca, posebno u slučajevima koji uključuju neidentificirana tijela, u kojima je forenzičkim stručnjacima potrebno sudsko odobrenje za razmjenu informacija.

Mreža RFL, koju koordinira Središnja agencija za traženje ICRC-a, nudi besplatne i povjerljive usluge pojedincima koji traže nestalu rodbinu ili žele obavijestiti svoje obitelji o tome gdje se nalaze. Mreža upotrebljava digitalne alate i platforme za upravljanje slučajevima i traženje nestalih osoba.

Interpol je 2021. pokrenuo bazu podataka I-Familia ([124]) koja obiteljima omogućuje da pod strogim zaštitnim mjerama dostave uzorke DNK.

U nastavku su navedeni ključni alati i platforme koji su posebno relevantni za tražitelje.

([124]) Interpol, „I-Familia”, mrežno mjesto Interpola, bez datuma, pristupljeno 7. studenoga 2024., https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/I-Familia.

Organizacija	Platforma	Opis	Ključne značajke
Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca (usluga RFL)	Platforma za obnavljanje obiteljskih veza Restoring Family Links, https://familylinks.icrc.org/	Međunarodni odbor i nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca upravljaju ovom platformom kako bi se tražiteljima azila i izbjeglicama pomoglo da se ponovno povežu s članovima obitelji koji su razdvojeni zbog sukoba, migracija ili katastrofa. Platforma omogućuje pojedincima da pronađu najbliži ured ICRC-a za pristup usluzi RFL i/ili pristup internetskim uslugama ako su dostupne. Usluga RFL-a u mnogim kontekstima nudi uslugu slanja važnih dokumenata iz jedne zemlje u drugu, što bi moglo biti vrlo važno u okviru postupka pripreme za spajanje obitelji. Ta platforma uključuje i uslugu Trace the Face koja je prilagođena migrantima i tražiteljima azila. Osobe koje traže svoje najmilije mogu objaviti fotografiju sebe na mrežnom mjestu kako bi ih članovi njihove obitelji prepoznali i uspostavili kontakt s njima putem ureda ICRC-a.	**Globalni doseg:** djeluje u više zemalja, što je čini dostupnom tražiteljima azila diljem svijeta. **Personalizirana podrška:** lokalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca nude izravnu pomoć u traženju i ponovnom povezivanju obitelji. **Privatnost i sigurnost:** daje prednost sigurnosti i povjerljivosti tražitelja azila, što je ključno u ranjivim situacijama.
	Usluga Trace the Face, https://tracetheface.familylinks.icrc.org/?lang=en		

Organizacija	Platforma	Opis	Ključne značajke
Refugees United	REFUNITE, https://refunite.org/	REFUNITE je mobilna i internetska platforma posebno osmišljena kako bi se izbjeglicama i tražiteljima azila pomoglo da pronađu nestale članove obitelji. Korisnici mogu izraditi anonimni profil i pretraživati članove obitelji na temelju dostupnih informacija kao što su imena, lokacije i drugi podaci za identifikaciju.	**Pristupačnost:** optimizirana za mobilne uređaje i područja s niskom širinom pojasa kako bi bila dostupna tražiteljima azila koji možda imaju ograničen pristup internetu. **Anonimnost:** štiti identitet korisnika i omogućuje tražiteljima azila da traže članove obitelji bez ugrožavanja sigurnosti. **Usluge putem SMS-ova** pružaju mogućnost pretraživanja na temelju SMS-ova, što je posebno korisno u regijama s ograničenom internetskom povezanošću.
Interpol	I-Familia, https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/I-Familia	**I-Familia** je inovativna baza podataka DNK koju je Interpol pokrenuo 2021. kako bi pomogao u identifikaciji nestalih osoba putem obiteljskog podudaranja DNK.	**Obiteljsko podudaranje DNK:** omogućuje rodbini nestalih osoba da dostave uzorke DNK radi usporedbe s neidentificiranim ljudskim posmrtnim ostacima. **Globalni doseg:** dostupno tijelima za provođenje zakonodavstva diljem svijeta za nestale osobe i identifikaciju žrtava katastrofa. **Privatnost i sigurnost:** primjenjuje stroge zaštitne mjere za zaštitu osjetljivih genetskih podataka. **Dopuna postojećim sustavima:** surađuje s drugim platformama i bavi se slučajevima u kojima nisu dostupni izravni profili DNK nestalih pojedinaca, ali se mogu identificirati članovi obitelji.

4.3. Pregled korištenih metoda

Ova tablica sadržava neiscrpan pregled metoda koje se primjenjuju u traženju obitelji, s ključnim dionicima te prednostima i izazovima svakog pristupa.

Metode	Tko je uključen (uključujući nedržavne aktere)	Prednosti	Nedostaci
Intervju s djetetom	Socijalni radnici, službenici za zaštitu djece, skrbnici/ zastupnici, psiholozi, NVO-i, MVO-i i međunarodne vladine organizacije.	Izravan uvid u iskustvo djeteta; gradi povjerenje.	Dijete može biti emocionalno pogođeno ili može imati poteškoća s prisjećanjem ili davanjem detaljnih informacija. Stoga je potrebno poduzeti mjere kako bi se ograničio broj intervjua koji bi mogli biti potencijalno traumatični za dijete.
Intervju s članovima obitelji	Socijalni radnici, službenici za zaštitu djece, skrbnik/ zastupnik, psiholozi, NVO-i, MVO-i.	Pruža detaljnu obiteljsku povijest i kontekst. Uspostavlja izravnu komunikaciju; omogućuje trenutnu provjeru informacija.	Članove obitelji može biti teško locirati; postoji rizik od pružanja nepotpunih ili pristranih informacija. Potencijalni rizici povezani sa zaštitom djeteta moraju se pažljivo procijeniti kako bi se zajamčila sigurnost i dobrobit djeteta. **Treba pažljivo razmotriti.**
Upotreba nacionalnih baza podataka / evidencija u zemlji domaćinu	Vladine agencije, imigracijske službe, tijela za provođenje zakonodavstva, nevladine organizacije.	Dostupno i često sveobuhvatno; korisno za potvrđivanje pravnog statusa i povijesti.	Moguća su ograničenja u pogledu privatnosti podataka; možda neće sadržavati sve relevantne informacije. Postupci za dobivanje pristupa tim informacijama mogu biti dugotrajni.
Upotreba baza podataka / evidencija u drugim zemljama EU+	Vladine agencije, tijela za provođenje zakonodavstva, institucije EU-a, NVO-i.	Unakrsno upućivanje povećava izglede za uspjeh; omogućuje praćenje prekograničnog kretanja.	Ograničenja u pogledu razmjene podataka među državama; moguće jezične prepreke; možda neće uključivati sve relevantne informacije.

Metode	Tko je uključen (uključujući nedržavne aktere)	Prednosti	Nedostaci
Upotreba baza podataka / evidencija u zemlji podrijetla / evidencija u drugim zemljama	Vladine agencije, međunarodne organizacije, veleposlanstva, konzulati, NVO-i.	Proširuje pretraživanje na globalnoj razini; korisno je u slučajevima dijaspore.	Iako je metoda korisna, mogu postojati birokratska kašnjenja i mogući nedostatak suradnje iz zemlje podrijetla. Ključno je postupati s oprezom u slučajevima koji uključuju zahtjeve za azil kako bi se osiguralo da se osjetljive informacije obrađuju s najvećom pažnjom i da se izbjegavaju sve radnje koje bi mogle ugroziti sigurnost ili zaštitu pojedinca koji traži azil. **Treba pažljivo razmotriti.**
Sudjelovanje socijalnih službi u zemlji podrijetla	Državne socijalne službe, NVO-i, MVO-i, organizacije u zajednici.	Može pružiti kulturni kontekst; podupire dugoročno spajanje.	Izazovi u pogledu koordinacije i različita kvaliteta usluga ovisno o lokalnim resursima; potencijalni rizici za dijete ili obitelj; potrebno je pažljivo razmotriti kako bi se osiguralo da se pružanjem tih usluga dijete ili obitelj nehotično ne izlože daljnjoj šteti, posebno u slučajevima koji se odnose na azil ili zaštitu. **Treba pažljivo razmotriti.**

Metode	Tko je uključen (uključujući nedržavne aktere)	Prednosti	Nedostaci
Uključenost Međunarodne socijalne službe / MVO-a / NVO-a	UNHCR, IOM, Crveni križ, organizacija Save the Children i druge humanitarne organizacije.	Pristup specijaliziranom stručnom znanju i globalnim mrežama; holistički pristup spajanju. Koordinacija među više organizacija može potaknuti inovativna rješenja.	Vrijeme odgovora može biti dugo zbog uključenosti više organizacija, što bi moglo odgoditi napore za spajanje obitelji. Osim toga, postoji rizik od ponovne viktimizacije jer se te organizacije mogu osloniti na informacije koje su izravno prikupljene od djeteta i/ili članova obitelji. Nadalje, njihovo strogo pridržavanje humanitarnih ovlasti može ograničiti količinu informacija koju su spremni podijeliti s nadležnim tijelima, s obzirom na to da je njihova primarna uloga djelovati u ime obitelji u postupku traženja.
Uključenost vjerskih organizacija	Crkve, džamije, hramovi, vjerske NVO-i.	Povjerenje u zajednice; može brzo mobilizirati lokalnu podršku; može imati pristup lokalnoj evidenciji i mrežama.	Može imati ograničenja u pogledu resursa i stručnog znanja za rješavanje složenih ili osjetljivih slučajeva, posebno onih koji uključuju zaštitu djece ili traume; potencijalni rizici ako pristranosti na temelju vjerske pripadnosti utječu na nepristranost ili uključivost potpore, što bi moglo utjecati na sigurnost i dobrobit ranjivih pojedinaca. **Treba pažljivo razmotriti.**

Metode	Tko je uključen (uključujući nedržavne aktere)	Prednosti	Nedostaci
Internetske platforme	Platforme društvenih medija, specijalizirane internetske stranice za traženje obitelji.	Širok doseg koji omogućuje brzo prekogranično širenje informacija i povezivanje; može mu se pristupiti na globalnoj razini, što omogućuje šire mogućnosti pretraživanja.	Pitanja privatnosti i sigurnosti od ključne su važnosti, posebno pri postupanju s osjetljivim podacima koji bi mogli ugroziti sigurnost pojedinaca ako se ne zaštite na odgovarajući način; razlike u pristupu tehnologiji ili internetu mogu isključiti neke ranjive pojedince, čime se ograničava njihova sposobnost sudjelovanja u postupku traženja i potencijalno ih se ostavlja bez potrebne zaštite. **Treba pažljivo razmotriti.**
Pružatelji tehnoloških usluga	Poduzeća koja nude tehnološka rješenja kao što su baze podataka, alati za prepoznavanje lica i komunikacijski alati.	Nude inovativne alate koji poboljšavaju učinkovitost pretraživanja kao što su baze podataka i prepoznavanje lica. Mogu pružiti sigurna i prilagodljiva rješenja.	Visoki troškovi i potražnja za resursima mogu ograničiti pristup ključnoj tehnologiji, posebno u okruženjima s oskudnim resursima u kojima bi ranjivi pojedinci mogli ostati bez potrebne potpore; tehnologija također možda neće u potpunosti riješiti pitanje opće sigurnosti i dobrobiti dotičnog pojedinca. **Treba pažljivo razmotriti.**

Metode	Tko je uključen (uključujući nedržavne aktere)	Prednosti	Nedostaci
Čelnici zajednice	Lokalne starješine, poglavice plemena, seoski vođe, ugledni pripadnici zajednice.	Duboko razumijevanje lokalnog konteksta i kulturne dinamike; ugledne osobe mogu olakšati povjerenje i suradnju.	Postoji rizik od neobjektivnosti ili pristranosti, posebno u područjima pogođenima sukobom, što bi moglo ugroziti pravednost i sigurnost pružene podrške; njihovo sudjelovanje može biti ograničeno na određene regije ili skupine. **Treba pažljivo razmotriti.**

Prilog I. Pravni okvir – naglasak na pravima djece

Neka se djeca kreću preko granica bez skrbi odgovorne odrasle osobe ili mogu ostati bez pratnje nakon ili prije ulaska na europsko područje. Postoji visok rizik od gubitka obitelji. Do razdvajanja obitelji može doći slučajno, primjerice zbog kriznih situacija ili ograničenja slobode kretanja. Ostavljanje djece također može biti zaštitna mjera i mjera za suočavanje s problemima koju poduzimaju roditelji i/ili djeca ako situacija postane opasna za život, a resursi su iscrpljeni.

Budući da su djeca sama po sebi ranjiva, djeca koja sama putuju kroz nepoznate zemlje izložena su većem riziku od nasilja i zlostavljanja. U nekim slučajevima drugi čimbenici mogu dodatno povećati njihovu ranjivost jer dijete može biti bez dokumenata, bez državljanstva ili mu može biti potrebna međunarodna zaštita.

Strategijom EU-a o pravima djeteta ([125]) nastoji se ojačati potpuna predanost EU-a – kako je utvrđeno u Ugovoru iz Lisabona ([126]) i Povelji – promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava djeteta u svim relevantnim politikama i djelovanjima EU-a.

Ta je obveza ojačana različitim pravnim instrumentima, uključujući one koji su detaljno opisani u nastavku.

Jamstvo EU-a za djecu ([127]). Tom se inicijativom osigurava da djeca u nuždi imaju pristup osnovnim uslugama, kao što su skrb, zdravstvena skrb, obrazovanje i smještaj.

Komunikacija Komisije o djeci migrantima (COM/2017/211) ([128]). Ta se komunikacija bavi se posebnim potrebama djece migranata, naglašavajući njihove potrebe za zaštitom i integracijom.

Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027. (COM/2020/758) ([129]). U tom se planu navode mjere za potporu integraciji i uključivanju migranata i osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita, uključujući djecu, u društva EU-a.

Ti okviri zajednički doprinose zaštiti prava i dobrobiti djece te osiguravaju ispunjavanje njihovih posebnih potreba i njihovu zaštitu tijekom cijelog putovanja i po dolasku u EU.

Poveljom se jamči da djeca imaju pravo na zaštitu i skrb potrebnu za njihovu dobrobit. Njome se također osigurava da djeca imaju pravo slobodno izražavati svoja stajališta o pitanjima koja se na njih odnose, pri čemu se njihova mišljenja uzimaju u obzir u skladu s njihovom dobi i

([125]) Europska komisija: Strategija EU-a o pravima djeteta, 24. ožujka 2021., pristupljeno 22. siječnja 2024, https://commission.europa.eu/document/86b296ab-95ee-4139-aad3-d7016e096195_en.
([126]) Ugovor iz Lisabona o izmjeni Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice, potpisan u Lisabonu 13. prosinca 2007., https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/lis/sign.
([127]) Europska komisija: Europsko jamstvo za djecu, 24. ožujka 2021., https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1428&langId=en.
([128]) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću – Zaštita djece migranata, COM(2017) 211 final od 12. travnja 2017., https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:52017DC0211.
([129]) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027., COM(2020) 758 final od 24. studenoga 2020., https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758.

zrelošću. Osim toga, u članku 7. Povelje naglašava se važnost poštovanja obiteljskog života, temeljnog načela na kojem počivaju aktivnosti usmjerene na spajanje obitelji. Ta predanost zaštiti jedinstva obitelji i prava djeteta ključna je za politike EU-a jer se njome osigurava da se u svim djelovanjima prednost daje najboljim interesima djeteta i poštuje integritet obiteljskog života.

Načelo najboljeg interesa djeteta, utvrđeno Konvencijom UN-a o pravima djeteta ([130]), ponovno je potvrđeno u Povelji: u svim aktivnostima koje se odnose na djecu, bez obzira na to provode li ih tijela javne vlasti ili privatne institucije, primarni cilj mora biti zaštita interesa djeteta.

Kao što je priznato u preambuli Konvencije UN-a o pravima djeteta, obitelj je „temeljna skupina društva i prirodno okruženje za rast i dobrobit svih njegovih članova, a posebno djece" ([131]) te joj treba pružiti zaštitu i pomoć. Pri procjeni najboljih interesa djeteta trebalo bi uzeti u obzir načelo jedinstva obitelji, koje je dodatno priznato u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima (članak 8.). U skladu s člankom 24. stavkom 3. Povelje, jedinstvo obitelji dio je te procjene, zajedno s dobrobiti i razvojem maloljetnika, razmatranjima o sigurnosti i zaštiti te mišljenjima maloljetnika u skladu s njegovom dobi i zrelošću.

U posebnom kontekstu traženja obitelji, prilikom razmatranja traženja obitelji u obzir se osim najboljeg interesa djeteta uzima i nekoliko drugih prava utemeljih Konvencijom o pravima djeteta.

- Pravo na **ime, državljanstvo i roditeljsku skrb** ([132]).

> *1. Dijete se registrira odmah nakon rođenja i od rođenja ima pravo na ime, pravo na stjecanje državljanstva i, u mjeri u kojoj je to moguće, **pravo na poznavanje i skrb** svojih roditelja.*

- Pravo na **očuvanje identiteta, uključujući državljanstvo, ime i obiteljske odnose** ([133]). Identitet djeteta uključuje rodni identitet, seksualnu orijentaciju, vjeru, uvjerenja, kulturni identitet, osobnost i pravo na pristup informacijama o djetetovoj biološkoj obitelji u skladu s pravnim propisima određene zemlje.
- Pravo na **očuvanje obiteljskog okruženja i održavanje osobnih odnosa** i izravnog kontakta s roditeljima djeteta ([134]). U članku 9. Konvencije o pravima djeteta navedeno je sljedeće:

> *1. […] (se) dijete ne odvaja od svojih roditelja protiv njihove volje, osim kada nadležne vlasti pod sudbenim nadzorom odluče, u skladu s važećim zakonima i postupcima, da je odvajanje potrebno radi dobrobiti djeteta.*
> *[…]*
> *3. Državne stranke pošt(o)vat će pravo djeteta koje je odvojeno od jednoga ili oba roditelja da redovito održava osobne i neposredne odnose s oba roditelja ako se time ne ugrožava njegova dobrobit.*

([130]) Opća skupština Ujedinjenih naroda, Konvencija o pravima djeteta, 20. studenoga 1989., Rezolucija Opće skupštine 44/25, https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child.
([131]) Opća skupština Ujedinjenih naroda, Konvencija o pravima djeteta, 20. studenoga 1989., Ujedinjeni narodi, Zbornik ugovora, sv. 1577., preambula, str. 1.
([132]) Članak 7. Konvencije o pravima djeteta.
([133]) Članak 8. Konvencije o pravima djeteta.
([134]) Sličan sadržaj nalazi se u članku 24. stavku 3. Povelje.

- Pravo na **spajanje obitelji** utvrđeno je u članku 10. Konvencije o pravima djeteta:

  1. [...] zahtjev djeteta ili njegovih roditelja za ulazak u državu stranku ili odlazak iz nje radi obiteljskog sjedinjenja razmatrat će se povoljno, humano i što žurnije. Države stranke osigurat će nadalje da podnošenje takvog zahtjeva nema štetne posljedice za podnositelje zahtjeva i za članove njihove obitelji.
  2. Osim u posebnim slučajevima, djetetu čiji roditelji borave u različitim državama mora se jamčiti pravo na redovito održavanje osobnih i neposrednih odnosa s oba roditelja. [...]

  Nadalje, člankom 22. Konvencije o pravima djeteta utvrđuje se sljedeće:
  2. [...] države stranke (dužne su) sudjelovati u svim naporima ... da se takvom djetetu pruži zaštita i pomoć i da se pronađu roditelji ili drugi članovi obitelji svakog djeteta izbjeglice kako bi se od njih prikupile obavijesti potrebne za njegovo ponovno sjedinjenje s obitelji.

  Kad je riječ o djeci izbjeglicama, člankom 10. stavkom 3. Direktive Vijeća 2003/86/EZ (Direktiva o spajanju obitelji) ([135]) propisuje se da države članice:
  (a) dopuštaju ulazak i boravište u svrhe spajanja obitelji njegove/njezine rodbine u prvom stupnju izravne uzlazne linije bez primjene uvjeta utvrđenih člankom 4. stavkom 2. točkom (a);
  (b) mogu dopustiti ulazak i boravište u svrhe okupljanja obitelji njihovog/njezinog zakonskog skrbnika ili bilo kojeg drugo člana obitelji, kada izbjeglica nema rodbine i izravnoj uzlaznoj liniji ili se takva rodbina ne može pronaći.

- Poštovanje **djetetovih mišljenja** ([136]). Sva djeca imaju pravo slobodno izražavati svoja mišljenja. Mišljenjima djeteta treba se pridati odgovarajuća težina o svim pitanjima koja se na njega odnose u skladu s njegovom dobi i zrelošću. U tu svrhu djetetu se posebno mora pružiti mogućnost da bude saslušano u svim sudskim i upravnim postupcima koji se na njega odnose.
- Zaštita od zadiranja u **privatnost, obiteljski život, dom i korespondenciju** ([137]). Štiti privatni život djece od proizvoljnih uplitanja javnih nadležnih tijela i privatnih organizacija kao što su mediji. Ovom zaštitom obuhvaćena su četiri različita područja: privatni život, obiteljski život, dom i komunikacija.
- Posebna pomoć i zaštita **djece koja su privremeno ili trajno lišena obiteljske okoline** propisana je člankom 20. Konvencije o pravima djeteta:

  1. Dijete kojemu je privremeno ili trajno uskraćena obiteljska sredina, ili koje zbog svoje dobrobiti u njoj ne smije ostati, ima pravo na posebnu zaštitu i pomoć države.
  2. Države stranke će u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom takvom djetetu osigurati zamjensku zaštitu.

- **Zaštita i humanitarna pomoć** djeci izbjeglicama ili tražiteljima azila pri podnošenju zahtjeva za **status izbjeglice ili dobivanju statusa izbjeglice te pravo na traženje**

([135]) Direktiva Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji (SL L 251, 3.10.2003.).
([136]) Članak 12. Konvencije o pravima djeteta; slična odredba utvrđena je u članku 24. stavku 1. Povelje.
([137]) Članak 16. Konvencije o pravima djeteta.

članova njihovih obitelji kako bi se dobile informacije potrebne za spajanje s obitelji ([138]).

Konvencija o pravima djeteta ([139]) posebno pri upućivanju na djecu izbjeglice priznaje ne samo pravo na odgovarajuću zaštitu i humanitarnu pomoć, već i na traženje roditelja ili drugih članova obitelji. Također priznaje pravo na primanje iste zaštite koju ima svako dijete koje je trajno ili privremeno lišeno svojeg obiteljskog okruženja. To pravo, kao temelj procesa traženja obitelji za djecu bez pratnje kojoj je potrebna međunarodna zaštita, opširno je priznato u pravnoj stečevini EU-a u području azila.

U skladu s obvezom EU-a da zaštiti prava djeteta, pakt uključuje prethodno navedene instrumente kao što su **Strategija EU-a o pravima djeteta** i njezin sastavni dio **Jamstvo EU-a za djecu**, **Komunikacija Komisije o djeci migrantima** i **Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027**. Tim se instrumentima osigurava da se u svim aktivnostima u obzir uzimaju najbolji interesi djece, čime se jača zaštita i briga potrebna za njihovu dobrobit, kako je navedeno u članku 24. Povelje.

([138]) Članak 22. Konvencije o pravima djeteta.
([139]) Članak 22. Konvencije o pravima djeteta.

Ured za publikacije
Europske unije

euaa
EUROPEAN UNION
AGENCY FOR ASYLUM